

ANARCHISTICKÁ REVUE

Existence

I/2016

vydává
ANARCHISTICKÁ
FEDERACE

**POMOC
ZDOLA**

40,-

Za otevřenou Evropu / Klinika / Udělat si vlastní názor / Iniciativa Hlavák
Národnost je bezpředmětná / Occupy Sandy / Nacionalismus v Izraeli
Všichni jsme teroristé / Cibulka / Proč se stávkuje na čajových plantážích
Historie anarchismu v Polsku / AF: Kudy vykročit? / Nová skupina ABC

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 8 ... Food not Bombs
- 9 ... Za otevřenou Evropu
- 10 ... Z antinacionalistického bloku
- 12 ... Téma *Existence*: Pomoc zdola
- 13 ... Klinická první pomoc
- 14 ... Udělat si vlastní názor
- 17 ... Iniciativa Hlavák
- 18 ... Národnost je bezpředmětná
- 19 ... Solidaritu s protestujícími uprchlíky
- 20 ... Occupy Sandy
- 22 ... Protože jsme okupanti
- 23 ... Rozhovor s Yigalem Levinem
- 24 ... Všichni jsme teroristé
- 26 ... Cibulka
- 28 ... Proč se stávákuje na čajových plantážích
- 30 ... Historie a současnost anarchismu v Polsku
- 34 ... AF: Kudy vykročit?
- 36 ... Nové publikace „do kapsy“
- 37 ... Nová skupina ABC / PrisonerSolidarity.net
- 38 ... A3
- 39 ... Recenze

Anarchistická revue
Existence

1 / 2016 (v pořadí 39. číslo)
vydává Anarchistická federace (AF)
afed@afed.cz
www.afed.cz / nakladatelstvi.afed.cz

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace Nakladatelství AF) zakoupit či objednat:

Kamenné obchody:

- Infocentrum Salé
(Orebitská 14, Praha 3 - Žižkov; sale.451.cz),
- Rekomando
(Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),
- Autonomní sociální centrum Klinika
(Jeseniova 60, Praha 3; 451.cz/klinika),
- Café-bar Chillí
(Masarykovo nám. 25, Jihlava),
- Klub Futra
(Masarykova třída 1000, Orlová; futra.cz),
- Antikvariát Černý pes
(Sedláčkova 20, Plzeň),
- Družstevní kavárna Inkognito
(Husova 24, Plzeň; inkognito.cz),
- Tři ocásci (Gorkého 37, Brno; triocasci.cz).

Internetové distribuce:

- xBASTax
(xbastax.cz/produkty/a-b-c-collections),
- Papagájův hlasatel (phr.cz),
- Chyba crew (chyba.a-punk.cz),
- Miruuus Levty (miruuuslevty.cz).

**Pro zájemce ze Slovenska
doporučujeme objednávat na:**

- Kontrashop.sk
(kontrashop.sk, kontrashop@riseup.net),
- StraightEdge.sk
(samotar.straight-edge.sk).

EDITORIAL

Vstupujeme do nového roku, o němž se dá dopředu říci, že asi nebude moc klidný a nebude šetřit výzvami, jimž budeme muset čelit. Jako anarchisté a anarchistky máme rámcovou představu toho, co chceme, a zároveň toho, co si myslíme, že je špatná cesta. V posuzování našich cílů je pro nás rozhodující naplnění základních hmotných i nehmotných potřeb člověka při univerzálním respektování každého jednotlivce, společnosti i přírody, na principech svobody, rovnosti a solidarity. Ve snaze dosáhnout svobodné a zdola organizované společnosti se organizujeme a vyvíjíme různé aktivity, mezi něž patří na předním místě i ty osvětové. To je jedním z důvodů, proč vydáváme naši revue - abychom odhalovali důležité skutečnosti, rozvíjeli anarchistické vize, umožňovali potřebnou diskusi a přinášeli podnětné inspirace, stejně jako kritiky.

Toto číslo anarchistické revue *Existence* reaguje na situaci spojenou s masivním příchodem uprchlíků do Evropy. Utíkají před válkami a bídou. Jednotlivé státy selhávají v závazku těmto lidem pomáhat a snaží se jim jejich situaci co nejvíce znepríjemnit. Jedním z takových států je i Česká republika, jejíž politika spočívá v šikaně uprchlíků, kteří ojediněle procházejí jejím územím. Zde jsou pak obráni o prostředky a drženi ve vězeňských zařízeních. Zároveň za podpory médií a mnohých politiků zachvacuje zemi vlna xenofobních nálad a fašizujících tendencí. Jsou ale i lidé, včetně anarchistů, kteří se takovému vývoji vzpírají. Zajímavým fenoménem se stala aktivní pomoc uprchlíků doma a zejména v zahraničí. Tato pomoc vykazuje jasné prvky organizace zdola, proto jsme se rozhodli podívat se na ni z anarchistické perspektivy.

Vzájemná pomoc patří mezi základní anarchistické principy a je třeba nepřehlédnout její projevy tady a teď, a pokud je to možné, dále na nich stavět, tzn. odrazet se od nich jako od přirozených projevů společnosti, která ještě nebyla zcela semleta ideologií sobeckého individualismu či vlastnění s jeho xenofobními a nenávisťnými projevy.

V rámci hlavního tématu „Pomoc zdola“ přibližujeme prostřednictvím rozhovoru aktivitu autonomního centra Klinika, které se stalo inspirací při poskytování pomoci uprchlíkům. Nechybí ani stručný popis aktivit Iniciativy Hlavák, která působí na pražském hlavním nádraží.

Röscke

Velmi zajímavou sondou je anketa s dobrovolníky a dobrovolnicemi, kteří se vydali pomáhat uprchlíkům do zahraničí. Přináší pohled lidí neovlivněných anarchistickou teorií na organizaci zdola, stejně jako kritiku zbyrokratizovaných humanitárních organizací. Vyjadřují se také k osobním motivacím a k tomu, jak je nová zkušenost ovlivnila. Samostatný text je pak příspěvkem do diskuse o vhodnosti či nevhodnosti užívání národnostního přívlastku při poskytování pomoci. Neopomněli jsme ani přinést příklad zdola organizované pomoci ze zahraničí, kde nám jako nejvhodnější přišla iniciativa Occupy Sandy, která představovala koncem roku 2012 jedno z praktických vyústění hnutí Occupy Wall Street.

V dalších textech informujeme o nárůstu nacionalismu a rasismu v Izraeli, což doplňuje rozhovor s Yigalem Levinem o uprchlících, sociální revoluci i policejních provokatérech v této zemi. K perzekuci domácího anarchistického hnutí se vracíme v textu jedné z obětí monstrózní policejní razie z konce dubna. Na něj navazuje článek o pozadí represí vůči squatu Cibulka, na který byl podniknut mohutný policejní útok jen pár dní po zmíněné razii. Na jiné téma se soustředí text Sharita K. Bhowmika, mapující podmínky lidí pracujících na čajových plantážích v Indii. A při pátrání po historii anarchistického hnutí jsme tentokrát záměřili do Polska.

Anarchistická federace (AF) se v tomto čísle *Existence* prezentuje textem o vyhlídkách anarchistického organizování a věcech, na které je potřeba se v budoucnu zaměřit. Nakladatelství AF představuje dvě nové publikace o Ukrajině a o protestních hnutích posledních let. Jako vždy nechybí texty posledních tří čísel nástěnných novin A3 a rozsáhlý přehled aktivit domácího antiautoritářského hnutí, jemuž dominují akce na podporu uprchlíků, stíhaných anarchistů a proti represivnímu útoku policie na anarchistické hnutí.

ENGLISH SUMMARY

Main topic of this issue of revue *Existence* is a response to the situation associated with the massive arrival to Europe of refugees fleeing war and poverty. European states have failed in an obligation to help these people and try to make their situation as unpleasant as possible. One of those states is also Czech Republic, whose policy is to bullying refugees who occasionally pass through its territory. Here, they are then robbed of resources and unreasonably detained in prisons. Simultaneously with the support of the media and many politicians a wave of xenophobia and fascist tendencies is engulfing the country. But there are also people, including anarchists who defy such a development. One interesting phenomenon became active assistance to refugees at home and especially abroad. This assistance has clear elements of organization from below, so we decided to look at it from an anarchist perspective.

We show the activity of the autonomous center Klinika, which became the inspiration for the provision of assistance to refugees and Hlavák

Initiative, which operates at the Prague main railway station. A survey among volunteers, who worked abroad, brings their view of the organization from the bottom and criticism of institutionalized humanitarian organizations. We also looked for examples of help from below abroad, as depicted in an article about Occupy Sandy.

In other texts, we inform about the rise of nationalism and racism in Israel, return home to the persecution of the anarchist movement, and acquaint readers with the working conditions on tea estates in India. We went to Poland in search of the history of the anarchist movement.

Anarchist Federation (AF) in this issue presents the text on the prospects for anarchist organizing and things that need to be addressed in the future. Publishing house of Anarchist Federation offers two new publications - first on Ukraine and second on the protest movements of recent years.

As always there are texts of the latest three issues A3 wall newspapers and extensive overview of the activities of domestic anti-authoritarian movement, dominated by events to support of refugees and against the anti-anarchist repression.

KVARTÁL

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za uplynulé tři měsíce od uzávěrky předešlého čísla *Existence*. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované dle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů.

PROTESTFEST 2015

Poslední zářijovou sobotu proběhl v Brně přece jen po loňské přestávce další Protestfest s mottem „Budeme tancovat na hrobech“. „Na hrobech vašeho sobectví, na hrobech rozbitých domů, který už dávno mohly fungovat. V místech, kde mohly být výstavy, workshopy, kino, koncerty, ateliéry, infoshopy namísto pustiny. A vdechneme jim život tak, jak by mohly ožít, kdyby nebylo vyšlapaných cest nezájmu, lhostejnosti, pohodlí a strachu. Ale ten tanec bude i protest proti pokrytectví, předsudkům, xenofobii a vašim zdím z betonu, který už dávno neexistují.“ Brno totiž zkouší už nějakou dobu zprovoznit autonomní kulturní centrum legální cestou. Výsledek? Odpovědí byl právě program letošního Protestfestu.

Tradiční průvod po srazu na Moravském náměstí totiž vedl tentokrát do Vlhké ulice, kde pomalu a jistě chátrá objekt, co by mohl být brněnskou „Klinikou“. Zdlouhavé jednání s magistrátními činovníky má zatím jediný výsledek - totiž, že ani jednodenní program Protestfestu se nemohl odehrávat na tomto místě. Postojem brněnských zastupitelů je vyčkávací taktika, jejímž úspěšným výsledkem bude, když „se rozpadne kolektiv, který o objekt usiluje, nebo objekt samotný“. Po názorném seznámení s momentální situací kolem vyjednávání o legálním brněnském squatu se tedy dál už „neohlášený“ průvod vydal na Malou Ameriku - k imponantní budově bývalého skladiště na hlavním nádraží. V těchto prostorách ostatně už rok probíhají různé kulturní aktivity. Ta protestfestová zahrnovala jak přednášky, diskuse a promítání, tak koncerty. Debatovalo se právě o specifikách autonomních center s hostujícími praktickými znalci. Promítání si vzal na starost kolektiv festivalu dokumentárních filmů o domorodých lidech NAIFF (www.naiff.cz), který kromě filmů přispěl i krátkým reportem a projekcí fotek z návštěvy utečeneckého tábora Roszke na srbsko-maďarských hranicích. Poté následovala projekce filmů *Schooling the World* a *Sunset over Selungo*.

Spousty kapel hrály všechno možné od folku přes indieemopunk až po crustpunk atd. atd., nechybělo ani několik soundsystémů. Nezbytné pití, jídlo a distro (například s hojnou nabídkou od Anarchistické federace nebo Anarchistického černého kříže) doplňovaly už tradičně hodně příjemnou atmosféru celé akce.

Brno

Co dodat? Když to s otevřením autonomního kulturního centra v Brně nejde po zlém (kvůli omezeným kapacitám, které by neustály nelegální akci typu „obsad' a žij“), přejeme místním dost trpělivosti, vytrvalosti a optimismu při vyjednávání s lokální politickou ekipou. A nám přejeme, aby další Protestfest už proběhl na brněnské „Klinice“.

PANKRÁČ - RUZYNĚ VOL. 5

Jako od dubna každého 28. dne v měsíci se i toho zářijového sešli před pankráčkou a ruzyňskou věznicí lidé k vyjádření podpory vazebně stíhaného Martina a Petra. I tentokrát zazněl projev s připomínkou aktuálního stavu a pro kamarády do cel jako vždycky muzika, skandování a hluk. Lidé se sešlo zhruba třicet, včetně čerstvě propuštěného Igora, který zase po nějaké době mohl koukat na věznicí zvenčí. Tajní se drželi stranou, přeshlapovali a fotili.

Naše podpora stíhaným samozřejmě neskončí ani s nastávajícím podzimním chladem (kdy si ostatně i ti tajní budou muset navlíknout teplejší fúsekle, aby se nenastydli při rozšiřování úředního památečního alba).

Naši zbrani je solidarita!

Praha

VLÁDA ŠKRTŮ UŽ TU BYLA

Na úterý 29. září svolala „Platforma pro sociální bydlení“ protestní akci proti novele zákona o pomoci v hmotné nouzi, kterou se snaží prosadit ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová-Tominová. Od brzkého rána před vchodem do jejího ministerstva polehávala ve spacácích skupina aktivistů a lidí bez domova. Odpoledne se pak před budovou k protestu přidaly další desítky lidí. Na místě byla uspořádána tisková konference a o zábavu se starali hudebníci Funky Brothers, Kopec šišek a Oi Oi Piratoi či básník Aphronek. Po setmění byl na plátno opřené o stěnu ministerstva promítnut v předpremiéře dokumentární film *Ubytovny*. O občerstvení se staraly „Kuchařky bez domova“ s polévkou za korunu, kterou nabízely i procházejícím úředníkům ministerstva. Symbolicky tak vyjádřily, že pokud novela projde, chudým peníze na nic jiného než na polívku za korunu nezbudou. Asi dvacítko lidí pak na místě přenocovalo.

Podle organizátorů protestu bude důsledkem novely jen další propad obyvatel ubytoven na sociální dno. Přivítali by raději zákon o sociál-

ním bydlení, který by podobnému propadu předcházel, místo aby ho urychloval. Ukazuje se známá věc, že politici jak na státní, tak na komunální úrovni nemají zrovna na srdci osud chudých lidí, snaží se je jen dostat z očí.

I když se požadavky akce týkaly zejména legislativy, dorazilo na ni i nemálo antiautoritářských aktivistů a aktivistek, aby vyjádřili názor, že bojovat by se mělo proti chudobě, nikoli proti chudým.

VINYLEM PROTI XENOFOBII

V sobotu 3. října se v pražském klubu Újezd konala benefiční párty „Vinylem proti xenofobii“. Vybralo se během ní 3300 Kč s tím, že peníze budou využity na podporu lidí, kteří jsou nuceni odejít ze svých domovů a cestovat tisíce kilometrů bez jasných vyhlídek na budoucnost. Peníze byly použity zejména na benzin do aut směřujících s dobrovolníky a materiální pomocí do krizových oblastí v Maďarsku, Srbsku a Chorvatsku.

O zábavu se postarali DJs Tomsn a Kani a každý, kdo dorazil, měl možnost přispět do kasičky. Organizátoři v pozvánce svůj benefiční záměr uvedli mimo jiné slovy: „*Pouštěčku děláme hlavně proto, že nás už nebaví poslouchat názory „slušných“ Čechů a jen nečinně přihlížet tomu, v jakou nenávist a odpor se to tu zvrhává.*“

VEŘEJNÉ PLÉNUM NA KLINICE

Na Klinice se už odehrály stovky koncertů, výstav, přednášek, workshopů a dalších akcí. Dům už má elektřinu a nově i vodu. To by nebylo možné bez dobrovolného nasazení spousty lidí, kteří Kliniku podporují. Největší zátěž ale stále dopadá na úzkou skupinu vnitřního kolektivu. Aby bylo možné ho podpořit, osvěžit a posílit, bylo na neděli 4. října svoláno na Klinice veřejné plénium.

Na plénu byla poskytnuta základní informace o Klinice a účastníkům byla nabídnuta účast v některé z pracovních skupin. Lidé se připojili a dali svůj kontakt do skupin, na jejichž činnosti se chtěli podílet. Domluvil se velký úklid, malování a další veřejné plénium a krátce se diskutovalo o fungování Kliniky.

LOVE FOOTBALL HATE RACISM

V sobotu 10. října proběhl v Praze na strahovském kopci již 12. ročník oblíbeného fotbalového turnaje „Love Football Hate Racism“. Turnaj měl tradičně skvělou atmosféru. Zaregistrovalo se do něj 19 (minimálně pětičlenných) týmů a i s nehrájícími návštěvníky se tohoto sportovního podniku účastnilo více než 200 lidí. Nechybělo veganské občerstvení, distra a samozřejmě ani následný poturnajový mejdan v jednom z podniků na strahovských kolejkách, kde k tanci a poslechu zahráli známí pražští DJs.

Přesto byl tento turnaj oproti předešlým něčím výjimečný. Nešlo při něm totiž jen

Existence

je anarchistická revue, která vycházela nejprve v letech 1998-2002 a znovuobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) coby čtvrtletník o rozsahu 40 stran. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitorů a navíc tištěný text nemíží tak rychle jako ten ve virtuálním světě. I tak je ale každé číslo po svém vydání ihned dostupné

i zdarma ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovat teoretické texty, ale i praktickou inspiraci. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale snažíme se, aby dokázal oslovit či něčím zaujmout i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

o čistou radost ze sportu a symbolické odmítnutí rasových a dalších předsudků, ale také o praktickou pomoc těm, kteří to v těchto dnech nejvíce potřebují - uprchlíkům. Ve spolupráci s dobrovolníky z Autonomního sociálního centra Klinika se v rámci turnaje uskutečnila sbírka na pomoc uprchlíkům v táborech v Maďarsku, Srbsku a Chorvatsku, a to jak finanční, tak i materiální. Na místě byla navíc instalována improvizovaná výstava fotografií z uprchlických táborů v Srbsku, které pořídil jeden z dobrovolníků Kliniky.

ZVÍŘATA NEJSOU PRO ZÁBAVU

V Pardubicích se v neděli 11. 10. 2015 u příležitosti závodu Velká pardubická nesešli jen milovníci koňských dostihů a sázek, ale také milovníci zvířat. Tato asi dvacetičlenná parta, kterou tvořili zejména aktivisté a aktivistky ze skupiny 269, konfrontovala návštěvníky dostihu se skutečností, že jejich zábava se odehrává na úkor životů a zdraví mnoha koní.

Ochránci zvířat nabízelí kolemjdoucím propagační materiály a důsledky dostihu ilustrovali nabídkou „výborného koňského salámu z koně Zulejky“, odkazující na klišu, která si po přeskocení Taxisova příkopu zlomila vaz. Jistě nepřekvapí, že většina návštěvníků se od své oblíbené zábavy nenechala odradit. Našli se ale i tací, kteří o nabízené materiály projeví zájem a krátce s aktivisty diskutovali. Ti k tomu uvedli: „Naším cílem bylo především informovat o negativních důsledcích této masové zábavy, jejich dopadech na koně a celkovém, podle nás nepříjemném, kontextu akce.“

Připomeňme, že Velká pardubická existuje od roku 1874. Dráha byla už od počátku extrémně náročná a o život na ní dosud přišlo více než padesát koní. Toto číslo ovšem nezahrnuje koně zabité při trénincích a kvalifikačních závodech nebo zvířata utrčená později kvůli následkům absolvovaného závodu. Největší protest proti tomuto závodu se konal v roce 1992, kdy došlo i na blokádu závodistiště, která měla dohru v brutálním policejním zásahu a vyvážení zmlácených aktivistů antony na odlehlá místa.

V PLZNI PRO UPRCHLÍKY

Solidární pomoc uprchlíkům probíhá již několik týdnů. Na rozjezd a prvotní koordinaci mělo jistě obrovskou zásluhu Autonomní sociální centrum Klinika. Vše se ale neodehrává jen v Praze, záhy se přidala i další města. Nějakým způsobem chtěli pomoci i lidé v Plzni, ale přece jen chvíli trvalo, než se rozhoupali, aby veřejně vystoupili a zapojili se.

První výraznější akcí na pomoc lidem prchajícím do Evropy z oblastí postižených válkou a bídou se stal benefiční večer, který uspořádali v pátek 16. října studenti antropologie v družstevní kavárně Inkognito. Akce se konala hned z několika důvodů. Měla upozornit na plán studentů vyrazit s lidskou a materiální pomocí do uprchlických táborů na chorvatsko-srbských hranicích, tuto materiální pomoc zajistit a zároveň získat prostředky na pokrytí nákladů spojených s cestou. Navíc pro ty, koho by více zajímaly otázky spojené s volnou dobrovolnic-

kou pomocí, byla připravena beseda s lidmi, kteří se z krizových míst nedávno vrátili.

Na besedě, již se se zájmem účastnila asi dvacítka lidí, mluvili o svých zkušenostech z uprchlických táborů Lukáš a Kristýna. Kristýna se angažovala v průběhu září v chorvatském Tovarniku, což byl tábor pro delší pobyt, a srbském Šidu, kde si uprchlíci jen odpočinuli na další cestě. Lukáš pak ještě přidal postřehy z hraničního tábora Bapske. Oba se shodli, že volná organizace českých dobrovolníků, kterých byla ve srovnání s ostatními většina, skvěle fungovala. Popisovali problémy, kterým čelili ze strany policie, ale i některých velkých nevládních organizací. Nelichotivé poznámky zazněly na adresu mnohých reportérů, kteří se na místě krátce ukázali, aby udělali pár (pokud možno akčních) záběrů, a zase odjeli. A nejnak tomu bylo u politiků, kteří se zdrželi jen chvíli, vyfotili se a byli fuč. Oba komentovali své setkání s konkrétními lidmi na útěku, ale především věcně vyprávěli o své činnosti na místě a okolnostech jejího zajištění. Na závěr shrnuli, co uprchlíci proudící do Evropy právě potřebují, a následovala diskuse. Ta se zaměřila především na otázku změny diskurzu, aby zdejší lidé mohli poznat, jak se věci skutečně mají, a začali uprchlíky brát jako lidi, kteří jsou jim bližší víc, než by je napadlo. Lukáš už v tomto směru podniká například besedy na školách, o které je poměrně velký zájem. Nechyběly ani rady pro ty, kteří se chystají odjet pomáhat jako dobrovolníci.

V další místnosti, která se slušně zaplnila lidmi, se mezitím rozjelo vystoupení Vaška Šindeláře aka Anatola Svahilce a poté koncert plzeňské kapely teepee. Navíc bylo možné během celého večera nosit materiální pomoc. Nakonec tu vyrostla hromada z desítek tašek a pytlů. Po besedě se část přítomných domluvila, že donesené věci hned na místě roztrídí, aby tak ušetřili práci dobrovolníkům a věci (oblečení, boty, hračky, hygienické potřeby a další) mohly být rovnou expedovány na místa určení (první várka odjela 21. října). Do kasičky (vstup na koncert byl dobrovolný) naházeli lidé přes deset tisíc, takže budou prostředky na pokrytí cesty a další výdaje a nákupy na místě.

O ÚDAJNÉM TERORISMU

Družstevní kavárna Inkognito a kolektiv Food not Bombs Plzeň zorganizovaly v sobotu 7. listopadu v prostorách této plzeňské kavárny diskusní večer, jehož tématem byla policejní operace Fénix a otázky s ní související. Zároveň měl celý večer benefiční charakter s cílem získat finanční podporu pro anarchisty, kteří se nacházejí ve vazbě či jsou stíháni na svobodě při trvajícím policejním honu na „levicové extremisty“.

O půl sedmé večer před zaplněnou kavárnou uvedl pozvané hosty jeden z družstevníků a zároveň politolog z místní univerzity. Stíhaný anarchist Igor řekl pár slov o své kauze. Aktivista z Olomouce vyprávěl o tragikomicky předimenzované razii, jejíž obětí se stal 28. dubna a která proběhla na základě lživého odůvodně-

ní, a rovnala se tak de facto organizovanému zločinu, který v sobě zahrnoval únos a krádež, jen s tím drobným rozdílem, že byl proveden útvarem pro boj s organizovaným zločinem. Sestra Martina, jednoho z vazebně stíhaných anarchistů, představila svůj příběh a podmínky, za nichž je její bratr držen za mřížemi (cílené vyvolání poruchy spánku, obstrukce při předávání věcí apod.). Upozornila také na to, jak razii zpočátku policie vysvětlovala jako zásah proti Síti revolučních buněk, a na policejní úniky informací do médií a důsledky z toho plynoucí pro celou rodinu. Politolog z Masarykovy univerzity se v obecnější rovině zastavil u policejního boje s „extremismem“. Poslední z hostů, redaktorka Deníku Referendum, zabrousila k otázce agentů provokatérů a jejich roli při výrobě celé kauzy. Šlo o lidi, kteří byli schopni kdeco zařídít, pracovali na budování přátelských vztahů ve skupině, do níž se infiltrovali, potom začali plánovat akce tak, aby zavdali příčinu k obvinění budoucích obětí Fénixu. Zajímavý byl rozbor skutkových podstat různých obvinění, které v té souvislosti mohly zaznít či zazněly.

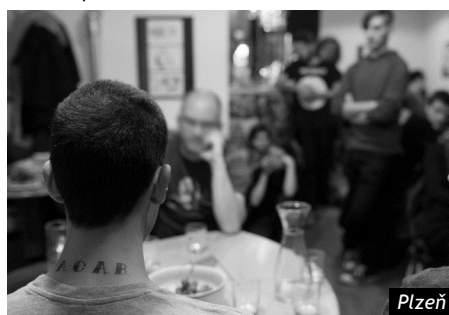
Igor podrobně popsal průběh dne ve vazbě a zmínil velmi dlouhé prodlevy při doručování korespondence. Promluvil i o svých zkušenostech s represivním aparátem v Rusku, od něhož česká policie čerpala některé „informace“ o něm. Konstatoval, že „protistátním živlem“ se člověk stává ještě předtím, než přijde do styku s policií, důvodem je už to, že se začne angažovat v sociální či ekologické oblasti. Porovnal podmínky v celách předběžného zadržení v Česku a Rusku. Stěží nás však může utěšit, že poměry u nás jsou o poznání lepší.

Od moderátora večera i z publika zaznělo několik doplňujících dotazů. Jeden z příspěvků do debaty nastínil operaci Fénix v kontextu obdobných akcí jinde v Evropě. Program pokračoval dlouhou přestávkou, kdy měl každý možnost diskutovat s hosty individuálně nebo si obstarat něco z anarchistického distra, které bylo obohaceno o benefiční muffiny. Z kuchyně FNB byl k dispozici veganský guláš, opět za dobrovolný benefiční příspěvek.

Kolem desáté se společně pokračovalo otázkou pozvaných hostů, co kauza Fénix znamená pro společnost a pro ně samotné. Všichni se shodli na tom, že důležité je nenechat se zastrašit a nesmířit se s pokusy o kriminalizaci protestu. Jde o snahu státu bránit svou existenci a status quo, nepřipustit alternativy. My musíme dál dokazovat svou legitimitu a pokračovat v tom, co děláme. Jedna z odpovědí apelovala na využívání existujících právních mechanismů při obraně. Martinova sestra konstatovala, že to, s čím se díky Fénixu setkala, ji zcela probralo z běžných iluzí o fungování policie a médií. Zazněl i hlas zpoza mříží, když přečetla jeden z Martinových posledních dopisů. Šlo bezesporu o nejsilnější moment celého večera, jenž byl zakončen akustickým hudebním vystoupením.

SETKÁNÍ SAF

V sobotu 7. listopadu proběhlo po poněkud delší odmlce setkání Severočeské anarchistické federace (SAF) v Ústí nad Labem. Přítomní anarchisté a anarchistky zde probrali různá témata: represe anarchistického hnutí, psaní dopisů aktivistům vězněným v ČR a v Rusku či uprchlickou problematiku. K té plánují v nejbližší době sepsat své stanovisko. Dotkli se také podoby anarchistických aktivit v severočeském regionu. Padl návrh na vytvoření dvou lokálních skupin: ústecké a teplické. V Ústí nad Labem je záměr obnovit Mobilní kino a podle možnosti se podílet na aktivitách místního kolektivu Food not Bombs.

STOP TÝRÁNÍ UPRCHLÍKŮ!

Ve čtvrtek 12. listopadu se konalo narychlo svolané shromáždění, které chtělo vyjádřit nesouhlas s podmínkami v detenčních zařízeních, kde jsou za ostatními dráty zadržováni lidé prchající z oblastí postižených válkou a bídou. „Přijďme zapálit svíčku za každého běžence zajištěného v detencích v ČR,“ stálo na facebookové pozvánce.

V Praze na Klárově se odpoledne sešlo kolem šedesáti lidí, kteří ze zapalovaných svíček vytvořili nápis „Freedom“. Upozorňovali tak, že uprchlíci jsou v českých detenčních táborech věznění týdny i měsíce bez informací o tom, proč jsou zadrženi, nemají dostupnou lékařskou péči, že dochází k rozdělování rodin a dokonce k tomu, že se za pobyt v detenci musí platit. To všechno je nesmyslné a navíc neetické a nemorální, protože uprchlíci jsou především lidé a český stát se k nim chová jako ke zřůdám.

Součástí akce byla modlitba, kterou přednesl evangelický farář Mikuláš Vymětal. Ten je v kontaktu s hladovkáři a na jeho popud se zde lidé sešli. Na Klárově zazněly také úryvky z prohlášení některých vězňů uprchlíků, kteří den předtím vyvěsili v drahonické detenční vězňovně nápisy „Svobodu“ a „My nejsme teroristé“, které pak na příkaz policie museli odstranit. Mluvčí hladovkářů k tomu dodali skromné přání: „Uvědomujeme si, že české zákony umožňují naše dlouhodobé věznění a akceptujeme to. Svou hladovkou však chceme přispět k tomu, abychom byli mírovou cestou propuštěni, přestože nevíme, jakým způsobem je to možné. Pokračujeme v hladovění.“

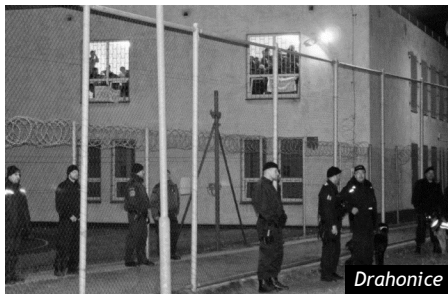
Jedna z dobrovolnic seznámila přítomné se svými zkušenostmi s uprchlíky, kteří zpravidla vůbec nechápou, proč jsou v detenčních táborech zadrženi. Následovaly proslovy a jasné sdělení každého z přítomných do megafonu - „Propustit“. Poselství akce vyjadřoval jak transparent „Nenávist není řešením“, tak množství nápisů, které si lidé donesli. Na místě byla k dispozici také petice za propuštění všech lidí vězňů v českých detenčních zařízeních.

SVOBODU VĚZNĚNÝM UPRCHLÍKŮM!

V pátek 13. listopadu najela v podvečer skupina lidí se zvukovou aparaturou na silnici do bezprostřední blízkosti uprchlického tábora v Drahonicích na Žatecku se záměrem vyjádřit tak solidaritu uprchlíkům, kteří začali držet hladovku. Zadržování akci s nadšením uvítali - ozývaly se jejich potěšené reakce a výkřiky „Freedom“.

Akce si však okamžitě vyžádala i pozornost policie, která pohrozila „pacifikací“ přítomných a také tím, že pokud aktivisté do dvou minut neopustí okolí tábora, odnesou to lidé v detenčním zařízení. Tuto výzvu nikdo neuposlechl a policie nebyla schopna přesně říct, proč vlastně by měl být prostor opuštěn (hlavním argumentem byla údajná přítomnost na soukromém pozemku). Následovala druhá výzva policie a patnáctiminutová lhůta, která

ale ani nebyla využita, protože akce stejně končila.

Nevyhnutí jsme se při té příležitosti perustraci ze strany policie, která zde byla v počtu deseti uniformovaných a patnácti těžko oděných policistů. Po nějaké době přijelo na místo dalších dvanáct policejních aut.

Z míst, kde stáli uprchlíci, se ozývalo hlasité „Thank you“ coby ocenění solidárního postoje. Zadržování ale byli ihned zatlačeni bezpečnostní službou z venkovních prostor dovnitř. Na transparentech, které byly vidět v zaměřovaných oknech, bylo např. heslo „Lepší smrt než věznění“.

Pro podobnou akci se aktivisté a aktivistky rozhodli i následující den, v sobotu 14. listopadu. Tentokrát bylo účastníků o něco víc, zhruba pětadvacet. Akce začala ještě za světla, což možná přispělo k tomu, že se zadržování lidé mohli shromáždit na dvoře, takže je od solidarizujících dělilo jen pět metrů (a dva ploty). Probíhaly živé rozhovory za účasti překladatelek z arabštiny.

Pouštěla se hudba a dokonce se rozjela menší taneční párty na obou stranách. Atmosféru nicméně příklusalo zkazit asi patnáct otrávených těžko oděnců, kteří se předtím vtípně ukrývali za rohem. Opakovala se diskuse z pátku a hlavním argumentem policie bylo opět neoprávněné užívání soukromého pozemku (holého pole). I tak jsme na místě ještě nějakou dobu zůstali a vyslechli jsme stížnosti zadržovaných na zacházení ze strany strážů, jakož i mnohá poděkování a to, že můžeme být spolu bez ohledu na národnost. Jeden postarší uprchlík vtípně vystihl situaci: „Politici dělají hovno, policie dělá hovno, ale Češi jsou skvělí.“ (Kvality české společnosti bychom ovšem z našeho pohledu popsali jinak.)

Následně jsme se rozloučili (se zadržovanými máváním a skandováním, s policií vzájemnými poznámkami a ostřejšími slovy) a vyrazili na cestu domů. Tím jsme umožnili návštěvu evangelickému faráři Mikuláši Vymětalovi, kterého policie odmítala vpustit do detenčního centra na domluvenou návštěvu, dokud nezmizíme ze scény. Policie si také neodpustila očividné účelové pokutování jednoho řidiče-aktivisty ani rádobý nenápadné sledování odjíždějících aut policejním vozem.

Akce tohoto charakteru tímto určitě nekončí - je ale potřeba jednak zapojit větší množství lidí, jednak intenzivněji informovat o nepřijatelnosti detenčních center. Naděje, které do nás zoufalí lidé držení v Drahonicích vkládají, by měly aktivizovat všechny, pro které je důstojný lidský život základní hodnotou.

ZAHŘEJ UPRCHLÍKA

Pro ty, kteří si chtěli odpočinout, podiskutovat či se trochu kulturně vyžít po demonstraci na podporu uprchlíků a proti xenofobii, byl v žižkovském autonomním sociálním centru Klinika připraven od 17.00 benefiční minifestival nazvaný „Zahřej uprchlíka“.

O občerstvení se postaralí žižkovští „Gore-Boys“ zajištěním zásob z kontejnerů supermarketů a přípravou veganské verze chilli con

carne a banánovo-kakaové buchy. Vše za benefiční příspěvek, který stejně jako benefiční vstupné putoval na stejnojmenný projekt „Zahřej uprchlíka“, zajišťující zdánlivě banální věc - teplé oblečení pro ty, kterým mnohdy nezbylo nic, ani teplé ponožky. Zima přichází a na Balkáně dovede být obzvláště krutá. Za večer se takto vybralo na pomoc běžencům neuvěřitelných 10 000 korun.

Průběh akce popsal hezky jeden z pořadatelů: „Bylo skvělé vidět těch zhruba 150 lidí, kteří si nenechali znechutit 17. listopad a dorazili aktivně podpořit dobrou věc. Motivační diskuse „Jak (ne)uspořádat koncert“ předčila naše očekávání a motivovala minimálně všechny diskutující. Milan Kohout ve své hodinové přednášce připomenul, že performance a umění obecně má být na straně lidí, ne na straně kůže a pozlátka; že antifašismus, antirasismus a antixenofobie nejsou politický názor, ale občansko-lidský postoj. Italské kapely LVTHN a Macerie rozpoutaly peklo temnější než tahle doba. Básníci mp, Polívka, Ticho a Zell pohladili po duši slovem i skutkem.“

PRO CHLUPÁČE

K etickému postoji anarchistů a anarchistek patří i respektování práv zvířat, proto se účastní akcí na jejich podporu.

V sobotu 21. listopadu se v poděbradském Boss Baru uskutečnil již pátý veganský raut, obohacený tentokrát o koncert a přednášku. Již po šesté hodině večerní se začali scházet lidé a nosit všemožné dobroty, kterých se tentokrát sešla opravdu spousta. Na místě také rozbalila své distro místní skupina AF a Obraz (Obránci zvířat). V dobré atmosféře se hodovalo a vyměňovaly se recepty, aby následně nastoupily kapely Garrigüe a La Locura. Po nich dvě aktivistky Obrazu vysvětlily první velkou kampaň skupiny usilující o zákaz kožešinových farem. Kulturní program zakončil koncert skupin Levák Bob, Klutz a crustových Encore a pokračování hostiny. I pátý raut byl parádní a vybralo se během něj přes dva tisíce na sdržení Kočičí naděje, které pomáhá ve východních Čechách opuštěným a týraným kočkám.

Organizace Obraz navíc ve stejný den pořádala v Praze pochod proti kožešinám. Asi 200 lidí prošlo ze Střeleckého ostrova přes Staroměstské náměstí až na Václavák s požadavkem zákazu chovu zvířat, která slouží kožešinovému průmyslu jako zdroj zisku. Nechyběly proslovy, spousta nápaditých piketů či liščíh masek.

DOJITÁ BENEFICE PRO UPRCHLÍKY

V pátek 27. listopadu proběhly v Praze hned dvě benefiční akce na podporu lidí na útěku před válkami a bídou. Tou jednou byl koncert, který se konal v klubu Buben a zahrály na něm kapely Kšandy Industry, Memento Mori a Kopec šišek, na něž navázala afterparty v rytmu ska. Na benefičním vstupném se vybralo kolem 16 tisíc, které putovaly do autonomního centra Klinika, aby mohly být použity na dopravu za uprchlíky v zahraničí či na jízdenky pro ty, kteří byli propuštěni z českých detenčních táborů, kde byli českou vládou okradeni o peníze.

Druhá akce se konala již přímo na zmíněné Klinice. Tam návštěvníky čekal program složený z vernisáže prací uměleckého fotografa Jana Škopa, vernisáže obrázků dětských autorů, autorských čtení básníků Alice Prejzantové, Ondřeje Hanuse a Jiřího Feryny a vystoupení kapel Drom a Ufajr. Na dobrovolném vstupném se vybralo přesně 7666 korun, které byly určeny Iniciativě Hlavák pro potřeby pomoci uprchlíkům mířícím přes Prahu dál na západ.

Ve společném poděkování všem účastníkům stálo: „Na vyprázdněných hudebních ceremoniálech vítězí buranství a xenofobie, v podzemí solidarita a antifasismus.“

ROK KLINIKY

Poslední listopadový víkend proběhla oslava prvních narozenin autonomního sociálního centra Klinika. Budovu na pražském Žižkově nejprve museli squatři a squaterky zbavit vrstvy odpadu a následně ubránit před policejními obušky. Zrodil se svobodný prostor, jenž funguje na zcela jiných principech, než které tak drtivě vyžaduje kapitalistický režim.

Za rok fungování budova ožila čilým ruchem, konaly se zde desítky kulturních, vzdělávacích a osvětových akcí, je zde kavárna, knihovna, freeshop, rádio, pravidelné jazykové kurzy a chystá se i lidová prádelna a knihařská dílna. Jedním z největších úspěchů však je, že je Klinika prostorem otevřeným a takto je i mnohými přijímána. Nejvíce se to ukázalo během organizování pomoci uprchlíkům, kdy posloužila jako základna pro shromažďování materiální pomoci.

Anarchistická federace považuje Kliniku za samozřejmou součást antiautoritářského hnutí. Je nám jedno, jestli ti, kteří se v jejím rámci angažují či ji navštěvují, se sami prohlašují za anarchisty a anarchistky či nikoliv. Na nálepce nezáleží, rozhodující jsou principy, na nichž celý tento rozmanitý projekt funguje a které dále reprodukuje. Je tedy jasné, že jsme se přidali k výzvě připomenout si uplynulý rok, který nám díky Klinice dal nové možnosti ve vyvíjení vlastních aktivit, a že jsme se spolu s ostatními oslav účastnili.

Víkendová oslava začala v sobotu odpoledne programem pro nejmenší v režii rodičovského kolektivu MamaTata, a to v zadní části budovy, kde se nachází dvě krásné místnosti plné hraček. V provozu byl freeshop Zdrojovny, na pátou byla naplánována prohlídka prostor a po šesté byla zahájena diskuse „Squating, aktivismus a politika. Kompromisy, koalice, zkušenosti“. V panelu před naplněným „sálem“ promluvil aktivista a antropolog Bob Kuřík, antropoložka, bývalá pracovnice Člověka v tísní a nyní mluvčí dobrovolníků pomáhajících uprchlíkům Marie Heřmanová, bývalý předseda Pirátské strany Ivan Bartoš a jedna ze squaterských aktivistek. Večer pak už patřil především zábavě. Co by to jinak bylo za narozeniny?

Nedělní program byl poměrně jednoduchý - přenést oslavu do ulic Žižkova. Zima a déšť však venkovním radovánkám příliš nepřály,

Praha

a tak na Klinice v době srazu, hodinu po poledni, bylo jen pět lidí. Zato venku už stydlivě přešlapovala dvacítká tajných fízlů připravená vmísit se do davu. Další a další účastníci se ale pomalu trousili, takže chvilku před druhou mohl vyrazit průvod v čele s mobilním sound-systemem, bez tajných bratru 150 lidí. Přece jen trochu málo na to, jaký význam v současné době Klinika má.

Ve skoro prázdných žižkovských ulicích se hudba krásně rozléhala a dobré bylo, že občas byla přerušena řečníkem, který smysl celé akce vysvětloval kolemdoucím a lidem v oknech. A pro ty, kteří jeho slova neslyšeli, tu byly letáky. Navzdory lezavému sychravému počasí vládla příjemná atmosféra, i když bez skandování a podobných vylomenin. Výroční procházka Žižkovem byla zaznamenána na několik policejních kamer a své si jistě odbyl i „big brother“ policejní vůz. Před neobyvanými domy na trase pochodu nechyběl vždy jeden strážník připravovaný bránit nevyužívané či právě rekonstruované soukromé vlastnictví. Jeden z těchto prázdných domů byl před lety demonstrativně obsazen a veřejnost se následně dověděla, že dům má být do roka opraven. Další roky chátrání a ani známka změny jsou však dokladem toho, jak to s takovými tvrzeními bývá.

Během „mobilních proslav“ zazněla také slova solidarity s vězňými anarchisty a přihlášení se k požadavkům klimatické spravedlnosti. Důvodem toho druhého bylo avizované připojení k demonstraci „Klimatická (r)evoluce“, která se konala od třetí hodiny na Václavském náměstí, kam také lehce promoklá street party krátce předtím dorazila.

ABY KLIMA BYLO PRIMA

V neděli 29. listopadu se po celém světě konaly demonstrace upozorňující na nutnost přijetí takových opatření, která by zabránila dalšímu prohlubování klimatických změn. Globální den akcí souvisel se zahájením pařížského klimasummitu OSN (COP21). Největší protesty měly tudíž být původně v Paříži. Francouzská vláda však, jak se dalo předpokládat, zneužila výjimečný stav po teroristických útocích, a protesty zakázala. Navíc došlo k razii v několika squatech a autonomních centrech a desítkám aktivistů bylo nařizeno domácí vězení a stovky jich nebyly vpuštěny přes hranice. Protesty se v Paříži přesto konaly a neobešly se bez policejního násilí a zraněných. Teror v Paříži? Tentokrát v podání vlády.

Ale zpět do Prahy, kde na Václavské náměstí svolala široká koalice zejména environmentálních skupin demonstraci „Klimatická (r)evoluce“ za klima, spravedlnost a zelená pracovní místa. Neoficiálně podpořili akci také členové a členky Anarchistické federace. „Problém změny klimatu je nutno vidět v globálních souvislostech, se všemi sekundárními problémy, které s sebou přináší. Je třeba se zaměřit na hlavní příčinu, již je bezohledná a kořistnická povaha kapitálu,“ vyjádřil se jeden z nich.

Před třetí odpoledne už bylo pod koněm asi 150 lidí, k nimž se přidala stejně početná skupina, která byla součástí pouliční oslavy prvních narozenin autonomního sociálního centra Klinika, které bylo pod „Klimatickou (r)evolucí“ rovněž podepsáno. Na místě převažovaly transparenty globální nevládky Greenpeace, která se zřejmě vždy snaží klást velký důraz na sebezprávnost. K vidění byly i radikálnější transparenty, jako „Klimatičtí uprchlíci vítějte“, „Proti ekonomickému růstu“ či „Změňme systém a ne klima“. Přistavený alegorický vůz představoval příčiny a důsledky klimatických změn, kdy se před „průmyslovým dinosaurem“ krčí lední medvěd na pokraj vyhnutí. Další a další lidé přicházeli.

Praha

Program zahájilo vystoupení bubeníků Tokhi & the Groove Army, po nichž následovalo několik úvodních proslav, které však byly slyšet jen v prvních řadách. Nejprve vystoupila koordinátorka Klimatické koalice Petra Honcová, která představila základní požadavky, jako přijetí spoludopovědnosti za změnu klimatu, odstranění fosilní závislosti, podporu obnovitelných zdrojů energie, vznik „zelených“ pracovních míst, přehodnocení TTIP atd. Po ní si vzal slovo Martin Rozumek z Organizace pro pomoc uprchlíkům na téma migrace zapříčiněné klimatickými změnami. Jiří Malík z Koalice STOP HF stručně popsal rizika provázející frakování a důsledky chování korporací přirovnal k závodům ve vymírání. Jan Holan z Centra výzkumu globálních změn AV ČR vystoupil coby zástupce vědecké obce a mimo jiné zmínil nepoměr bohatých a chudých zemí.

Asi největší ohlas se dostal Arnoštu Novákoví, který promluvil jako sociální ekolog a politický aktivista. Definoval různé reakce na klimatické změny, od vytěsnění přes spoléhání na politiky či přijetí osobní odpovědnosti až po chápání problému jako politického tématu, kdy otázka povahy společnosti vede k logickému zpochybnutí kapitalismu. Adaptace na klimatické změny nesmí padat na oněch pomyslných 99 %, zatímco 1 % z nich těží. Je třeba kombinovat osobní přístup i politizaci problému a hlavně jednat jako kolektivní síla. Jako příklad takového postoje vyzval Kliniku, v níž se spojuje lokální s globálním, zpochybnutí soukromé vlastnictví a požaduje právo na město. Na závěr připomněl aktuální represe proti aktivistům v Paříži.

Jako poslední se mikrofonu chopila Sandra Silná z Ekumenické rady církví a po jejích slovech začala dynamičtější část celé akce. Za občasných skandování hesel a v doprovodu „klinického“ sound-systemu a bubenické party na valníku taženém autem, které zrovna ekologický dojem nebudilo, prošel průvod asi osmi set lidí přes Národní třídu až na Petřín, kde již za tmy pod tamní rozhlednou, kterou velmi důkladně hlídali policejní těžkooděnci a tajní, rozsvítili nápis „Climate 4 peace“. Vzhledem k půlhodinovému výstupu na kopec však už bylo poněkud náročné poslouchat závěrečné proslavy, a tak se účastníci akce postupně rozešli.

Těžko říct, zda poselství z Prahy a mnoha dalších světových měst dolehlo až do Paříže na konferenci o klimatu, která se obušky a slzným plynem nechává chránit před kritikou a kterou sponzorují mimo jiné ti, kteří se na problému sami obíjí mírou podílejí.

TOUR DE KLIMA:

CYKLONY VE STŘEDNÍ EVROPE

Klub pohádkových bytostí, jehož členové jsou sledováni „elitním protimafiánským útvarům“ plukovníka Šlachty, přispěl svou troškou k protestům u příležitosti pařížského summitu a uspořádal cyklojízdu Tour de Klima.

Tato nechvalně známá partička nasedla na kola v neděli 29. listopadu ve své rodné Olomouci. S pojízdným sound-systemem způsobila na silnici opět spoustu veselí a radosti. Když dojele před místní zákaznické centrum mezinárodních klimatických zločinců z RWE, za po-

vzbudivého troubení řidičů se pustila do objížďení kruhového objezdu. Tímto pozdravila přátele v německém lese Hambach, kteří odváženě čelí destrukci způsobené touto energetickou společností. Tato cyklóna byla pro vás.

Dalších několik pro střední Evropu neobvyklých klimatických úkazů následovalo na následujících kruhových objezdech. S postupujícími změnami klimatu si na cyklóny budou muset zřejmě zvykat také obyvatelé střední Evropy. Navíc podle klimatologických modelů budou tyto cyklóny čím dál silnější.

Následovalo vyvěšení transparentu „Závislost na fosilních palivech se musí léčit!“ na plot největšího regionálního zdroje skleníkových plynů - olomouckou teplárnu.

Magii pohádkových bytostí může dělat každý, kdo se nebojí toho nejzákladnějšího instinktu - přímé akce.

Olomouc

U PLOTŮ S OSTNATÝM DRÁTEM

V sobotu 5. prosince se sešlo v Libyni na Lounsku asi osmdesát antifašistů a antifašistek na protestu proti detenci uprchlíků. Odtud se vydali na pochod přímo k detenčnímu centru v nedalekých Drahoních.

Po druhé hodině dorazila asi padesátka aktivistů autobusem do Libyně, kde akce začínala. Další antifašisté již čekali na místě. Z Libyně se vydal na cestu hlasitý průvod s transparenty a vlajkami, který tentokrát nedoprovázel soundsystém, ale koňský povoz vezoucí kapelu. Ta průvod po celou dobu dost netradičním způsobem oživovala písněmi, mimo jiné v jejich podání zaznělo třeba Bella Ciao.

U detenčního centra, kam jsme po krátkém pochodu za skandování hesel jako „Detence - demence - dejte tam radši Chovance“, „Nikdo není ilegální“ nebo „We are here and we will fight - Freedom of movement is everybody's right!“ došli, na nás už čekalo několik policijních aut a skupinka těžkoobtěžlivců.

Nejprve jsme se shromáždili na vymezeném úseku před vchodem do detenčního centra, ale po chvíli jsme se i přes lehký odpor policie přesunuli na silnici, odkud bylo vidět do dvora tábora, kde se shromáždili zadržovaní uprchlíci.

Přes dráty detenčního centra se pak nesly různé vzkazy a skandování z obou stran. Zaznělo také několik projevů, mimo jiné byl přečten dopis pro uprchlíky, který se později někteří pokoušeli v připravených balíčcích s kávou a cigaretami přehodit přes plot detenčního centra (bohužel neúspěšně, jeden balíček se přehodit podařilo, ale těsně za plot, kam se pro něj nejspíš dostali dřív bachaři než vězňové uprchlíci). Jedním z účastníků solidární akce byl i několikanásobný uprchlík Majid původem z Palestiny, který si prošel několika detenčními centry. Vyjádřil všem účastníkům hluboký vděk za jejich aktivitu, popsal, jak se dostal až do Česka, a ocenil pomoc, s jakou se zde setkal.

Mezi účastníky demonstrace byl přítomen také tlumočník, takže jsme přes megafon mohli s vězňovými komunikovat, vyjádřit jim naši účast s jejich situací a sdílet rozhořčení nad nesmyslností jejich věznění.

Drahonice

Na jejich otázku, proč jsou omezováni na svobodě, jedna z účastnic vyzvala přítomné pracovníky detenčního centra, kteří hlídkovali za plotem, aby vězňovým odpověděli, proč je bez důvodu, aniž by spáchali jakýkoliv zločin, drží za mřížemi. Nepřekvapili nás, když mlčky pokračovali v postávání a tvářili se důležitě (u některých jsme si jejich výraz museli domyslet, protože měli tvář zakrytou kuklou).

Několik účastníků se pokusilo k zadržovaným přiblížit víc, než jsme měli „povoleno“, na což policajti vyložené čekali. Tři antifašisté zadrželi, ale po zjištění totožnosti je zase propustili. Děle si nechali pouze aktivistku, která s sebou neměla průkaz totožnosti.

Větší skupina účastníků pak areál obešla a podařilo se jim dostat až k plotu na jeho druhé straně. To už se k nim ale „hnala“ přivolaná hlídka těžkoobtěžlivců. Pokusy přehodit balíčky pro vězněné vyšly bohužel naprázdno. Fízlům v plné zbroji se sice bahnem běhalo hodně těžko a v honičce po poli bychom je nejspíš lehce porazili, ale raději jsme se vzdáli-li a nechali balíček, který zůstal na naší straně plotu, ležet ladem.

Už se začalo smrákat, a tak jsme se vydali zpět k autobusu. Po cestě do Prahy k nám ještě jednou promluvil Majid - protože si dokáže představit, jak se vězňové cítí, ujistil nás, že jsme našim vyjádřením podpory zadržované určitě navzbudili a v detenčním centru budou naši návštěvu jistě pár dní probírat. Stejně tak my budeme probírat, jakou další akci uprchlíky, kteří jsou už několik měsíců nesmyslně omezováni na svobodě, podpoříme.

REFLEXNÍ OSTRAVA

V sobotu 12. prosince se v Ostravě uskutečnila akce k vyjádření sounáležitosti s uprchlíky a dalšími znevýhodněnými skupinami. Svolali ji aktivisté z iniciativ Food not Bombs, ProAlt a Probud' domy a účastnili se jí také dobrovolníci pomáhající uprchlíkům v zahraničí. Právě jejich charakteristické reflexní vesty se staly symbolem happeningu i inspirací pro jeho název - Reflexní Ostrava. Událost svým způsobem navázala na červencovou akci s obdobným názvem Barevná Ostrava. Tehdy aktivisté svolali setkání kvůli demonstraci, kterou ve městě ve stejný den pořádala krajní pravice.

Několik desítek lidí se tentokrát sešlo odpole dne na náměstí Dr. E. Beneše. Nejprve vyslechli společně prohlášení iniciativ vztahující se nejen k uprchlické krizi, ale rovněž k dalším, převážně sociálním problémům, které sužují současnou společnost. Následovaly další proslovy. O občerstvení se postaral místní kolektiv Food not Bombs, který připravil veganské vánoční perníčky a punč. To vzhledem k chladnému počasí přišlo velmi vhod.

V přílehlé Galerii 7 bylo možné zhlédnout výstavu fotografií. Ve skleněných vitrinách umístěných z vnější strany Ostravice - Textilie byly vystaveny aktivistické fotografie Petra Vrabce, který v předešlých měsících dokumentoval aktivitu spojené s putováními uprchlíků, ať už se jednalo o xenofobní demonstrace nebo naopak o happeningy na podporu uprchlíků, či třeba o situaci na hraničních přechodech.

Část účastníků akce se pak vydala do místního klubu Plan B, kde ve skvělé atmosféře proběhl koncert kapel Smích Hyen, Rübänsko a Anne M. Christiansen.

BLOKÁDA FAŠISTICKÉHO POUCHODU

Na sobotu 12. prosince svolala organizace známého fašisty Adama B. Bartoše spolu s dalšími xenofobními skupinami demonstraci na Václavské náměstí, odkud pak pochodovaly směrem na Pražský hrad. Velký comeback tady zaznamenala při svém vystoupení i bývalá fašistická ikona Miroslav Sládek.

Na tuto akci zareagovala platforma Zleva proti xenofobii, která vyzvala k protestu proti nenávisti. V dolní části náměstí se tedy narychlo sešlo několik desítek aktivistů, z nichž se 11 rozhodlo pro blokádu fašistů v místě vyústění Panské ulice. Zde si posedali na vozovku, zaklesli se do sebe rukama a skandovali hesla jako „Naši zbrani je solidarita“, „No pasaran“ či „Náckové táhnete, uprchlíci vítějí“. Vtipně reagovali na provokaci od jednoho z prezidentových fanoušků přijetím hesla „Domů si je vezme“ - Pár zemanovců v okolí se jejich směrem projevovalo zejména vulgaritami. Tisícihlavý dav fašistů musel zatím čekat v ulici, což si krátil křičením hesel „Ať žije Zeman“, obligátním fašistickým „Nic než národ“, „Čechy Čechům“ a „Pust'te nás na ně“ (oblíbené heslo od pokusu o pogrom v Janově v roce 2007).

Policie blokádníky vyzvala k opuštění prostoru pod pohrůzkou, že se dopustí správného deliktu neuposlechnutí výzvy a bude proti nim násilně zakročeno. Svědomí neustupovat fašismu však bylo silnější než policejní rozkazy, aktivisté a aktivistky setrvali, dokonce se několik dalších přidalo. Po chvíli se tedy do čistění místa pochoduujícími xenofobům a neonacistům pustili nastoupení policejní těžkoobtěžlivci. Od fašistů za to sklídili nadšené skandování „Děkujem“. Zatímco blokádníci a blokádnice byli zadrženi, zbytek přítomných protidemonstrantů dával procházejícím fašistům najevo, že každý z nich není tak nadšený jako Miloš Zeman.

Praha

SMĚJEME SE S PČR

10. a 15. prosince se v Brně a Praze konala dramatinovaná čtení policejních protokolů ve věci Igora Ševcova, který je obviněn z útoku na dům ministra obrany a ze sprejerství.

V Brně 10. prosince se sešlo kolem dvacítky lidí v restauraci Vegalite, následně 15. prosince přibližně stejný počet lidí v pražském infocentru Salé. Četly se protokoly plné bujně policejní fantazie, kde orgány vykreslovali našeho soudruha Igora nejdříve jako prachobyčejného „levicového anarchistického extrémistu“, který přijel do České republiky studovat češtinu, aby mohl údajně konat „anarchistické činy“ bez pomoci tlumočnicka. Pak se ale už policejní spisovatelé přestali bránit tvůrčímu opojení a Igor se v jejich podání stává protřelým „anarchobolševistou“.

K tomu se promítaly ty nejlepší koušky ze Švejků a přítomní se věru hodně nasmáli. Během obou čtení se vybraly i nějaké finanční prostředky na podporu stíhaných anarchistů.

ANI ZA ZDÍ NEJSTE SAMI

Ve čtvrtek 24. prosince kolem 21. hodiny se sešlo před pankráckou vazební věznicí, kde je v současnosti jako jediný z obviněných v rámci operace Fénix držen náš kamarád Martin, asi 20 anarchistů a anarchistek.

Akce probíhala tentokrát spíše v poklidném duchu. Přítomní se mohli zahrát čajem přineseným ve várnici. Symbolicky zapálili prskavky na znamení toho, že ani v tento večer, který většina lidí tráví v rodinném kruhu, na našeho kamaráda Martina nezapomínáme. Z mobilní repro soustavy zazněl předem namluvený projev, ve kterém řečník kromě naší podpory zavřenému soudruhovi zdůraznil širší souvislosti věznění a vězeňského systému. Zaznělo tak mimo jiné, že vězni jsou ve většině případů lidé jako my. Že pouze podleli tlaku honby za úspěchem, který dopadá na každého z nás. Že máme k těmto lidem určitě blíže než k těm, kteří zákony tvoří a ovládají represivní aparát (příčemž ti se do vězení dostanou jen málokdy, ať už páchají cokoliv). Pouštěla se také reprodukováná hudba a došlo i na několikrát skandovaná hesla „*Naši zbrani je solidarita*“.

Celá akce trvala necelou hodinu a neobešla se bez přihlížení uniformovaných i „tajných“ příslušníků. Zakončena byla ve 22 hodin. Přesně ve 22.03 neopomněla hlídka těch uniformovaných napomenout účastníky, kteří se už chystali rozejít, že by se měli ztišit, protože začal noční klid. Zřejmě aby bylo jasné, kdo tady bude mít poslední slovo.

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této *Existenci*) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse: Plácání nad Platónem (1. 10., Praha); Drogová situace v Afghánistánu a zapojování drogových uživatelů (7. 10., Praha); Na cestě k tržní společnosti.

Kapitalismus, socialismus a neoliberalismus mezi východem a západem (8. 10., Praha); Trénink pro dobrovolníky odjíždějící na Balkán (8. 10., Praha); Přírodní zahradnictví (10. 10., Prachatice); Společně kulturou proti chátřání (10. 10., Praha); Trénink pro dobrovolníky odjíždějící na Balkán (15. 10., Praha); Večer antikoloniální poezie (18. 10., Praha); Žižkovský workshop Zdrojovny (18. 10., Praha); Mýty a fakta o uprchlících (19. 10., Praha); Blíží se třetí intifáda? (29. 10., Brno); Opsec pro aktivistův (3. 11., Praha); Mocenský vliv USA a korporací na politiku jihoamerických států VII. (3. 11., Praha); ŽLUČ: Scénické osvětlení (5. 11., Praha); ABC dopisovačka (6. 11., Praha); Monopoly proti kapitalismu: Večer stolních her (6. 11., Praha); Romové a gádžové ve vesnici harmonického soužití (10. 11., Praha); Kurz strategického myšlení VI: Prefigurace a alterglobalizační hnutí (10. 11., Praha); II. podpůrné supervizní setkání pro dobrovolníky (11. 11., Praha); Building an Urban Power Base: Experiences from the Radical Housing Network in London (12. 11., Praha); Workshop radikálního vysívání (14. 11., Košice); Akční trénink (14. 11., Praha); III. podpůrné supervizní setkání pro dobrovolníky (18. 11., Praha); Debata o pěstounské péči na přechodnou dobu a dlouhodobé pěstounské péči (18. 11., Praha); Seberealizace a vykořisťování - o historických předpokladech neoliberální deregulace (19. 11., Praha); IV. podpůrné supervizní setkání pro dobrovolníky (25. 11., Praha); Klukovské republiky ŠKID (30. 11., Praha); Mocenský vliv USA a korporací na politiku jihoamerických států VIII. (1. 12., Praha); Večer s PRALETS (2. 12., Praha); ÍRÁN - Asie pro začátečníky (2. 12., Praha); Kurz strategického myšlení: Postautonomie, distribuce prefigurace v sousedství (8. 12., Praha); V. podpůrné setkání pro dobrovolníky z Balkánu/Lesbosu (9. 12., Praha); Workshop - výroba BDSM pomůček z duší od kol (10. 12., Praha); Špatný vTIP - informační večer o obchodní dohodě století mezi EU a USA (11. 12., Praha); Workshop malování medovníků (12. 12., Košice); Malé zahrady (15. 12., Košice); Emancipace nebo konec svobody? Romové v českých

zemích mezi koncem války a pražským jarem (17. 12., Praha); Workshop: Úprava fotografií v Adobe Photoshopu pro začátečníky (27. 12., Košice).

Benefiční akce (koncerty, večere, bazary...): 2. - 3. 10. pro Undergroundové sdružení Pravěk (Praha); 12. 10. Pro Kliniku (Praha); 21. 10. na Organizaci pro pomoc uprchlíkům (Praha); 21. 10. na podporu kampaně pro zákaz kožšinových farem (Praha); 23. 10. pro infocentrum Salé (Praha); 29. 10. na Organizaci pro pomoc uprchlíkům (Jihlava); 31. 10. na pomoc uprchlíkům (Praha); 7. 11. na Iniciativu Ne rasismu! (Praha); 11. 11. pro Sol's (Praha); 20. 11. pro Anarchistický černý kříž (Praha); 26. 11. na AntiFénix (šachový turnaj, Praha); 27. 11. na Kulturu proti chátřání (Brno); 11. 12. na pomoc lidem na útěku (Brno); 11. 12. pro Food not Bombs Praha (Praha); 12. 12. na podporu stíhaných anarchistů (Hradec Králové); 14. 12. na Platformu pro sociální bydlení (Praha); 19. 12. pro Zvíře v tísni (Praha); 19. 12. pro psí útulek (Košice); 22. 12. pro Klub 007 Strahov (Praha); 22. 12. na Food not Bombs (Praha).

Promítací večery: Praha (26x), Košice (3x), Orlová (1x), Hradec Králové (3x).

Ostatní akce: Pravidelné či příležitostné rozdávání jídla potřebným kolektivy anarchistické iniciativy FNB v Praze, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Děčíně, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Vysokém Mýtě, Banské Bystrici a dalších městech. Společné veganické večere v infocentru Salé. Různé kulturní, komunitní a osvětové akce konané v prostorách Autonomního sociálního centra Kliniky, včetně pravidelných kurzů angličtiny, francouzštiny, češtiny pro cizince, romštiny, kresby či fotografování. Akce různého zaměření v prachatické Kralově vile nebo košickém centru Klub. Pravidelné cyklistické akce Critical Mass v Košicích. Z veganických podniků připomene například akce v Café na půl cesty, na Klinice či vánoční (veganické) hodiny se soutěží v bramborových salátech, workshopem a promítání v brněnském Paradoxu nebo Veggie Vánoce v pražském klubu Futurum.

FNB

je volná anarchistická iniciativa, již tvoří po světě stovky kolektivů poskytujících zdarma jídlo potřebným. Jejich cílem je solidaritou v praxi upozornit na sociální nespravedlnosti, kdy jsou na jedné straně vydávány miliardy na zbrojení a na druhé trpí nespočet lidí hladem, ať již v zemích chudého jihu či bohatého severu.

BEZPENĚŽNÍ ZÓNY

V sobotu 12. prosince proběhla v plzeňské družstevní kavárně Inkognito další bezpečnostní zóna pořádaná místním kolektivem Food not Bombs. Vedle vydávání jídla lidem bez domova jde o další pravidelnou aktivitu této skupiny.

Již od druhé hodiny odpolední se začaly stoly kavárny plnit věcmi od domácí zeleniny, přes oblečení, knihy, šperky až po takřka nepotřebné titěrnosti. Během odpoledne se tu vystřídaly desítky lidí, kteří se mohli radovat z nově nabytých věcí, stejně jako z toho, že sami něco přinesli. Akce byla i příležitostí setkat se, popovídat si se známými i neznámými lidmi, což ještě zpříjemňovala nabídka občerstvení, jak jinak než zdarma, zvuky didgeridoo či vystoupení písničkáře Johnyho Ostroluckého.

Bezpečnostní zóna je prostor, kde se nic neprodává a nekupuje, přesto mohou být naplněny přímo potřebě našich tužeb. Funguje na principu „dej, co nepotřebuješ, a vezmi si, co se ti hodí“. Myšlenka pořádání bezpečnostních zón vznikla v anarchistickém prostředí jako projekt, který se snaží experimentovat s možností sdílení hmotných statků mezi lidmi.

Podobné akce se konají na různých místech, například v Košicích se opakovaně konal Free

bazar založený na stejném principu. V rámci pražského sociálního autonomního centra zase pořádá akce na „přebírání“ věcí, které jejich majitelé již nepotřebují, kolektiv Zdrojovna. Freeshop Zdrojovny je na Klinice otevřený každý čtvrtek, nadto tato skupina pořádá různé workshopy. Nově ve freeshopu zřídila „semínkovnu“, kam mohou lidé nosit a zároveň si odtud brát semínka k pěstování zeleniny a květin. Mezi zajímavé akce Zdrojovny se bezesporu zařadil „Čaj o páté pro zralé dámy“, který se konal na Klinice 10. prosince a byl určen speciálně pro ženy nad padesát. Ty zde mohly posedět u čaje a odnést si něco z výběru oblečení, šperků a různých doplňků.

NOC VENKU

V noci z 20. na 21. listopadu uspořádal kolektiv FNB Karlovy Vary solidární akci „Noc venku“, jejímž cílem bylo seznámit se s problematikou bezdomovectví, poznat, jaké to je spát venku, a zároveň získat prostředky, které budou použity na podporu lidí bez domova. Podařilo se vybrat tři tašky oblečení a spousty ručně pletených čepic, které byly na následujícím rozdáváním jídla předány. K duhu přišla také donesená bábovka, která byla spolu s čajem pro čtyři nocležníky po noci strávené pod Cheb-

ským mostem příjemným zahájením dne. Večerem prošlo asi 20 lidí, kteří se na chvíli zastavili nebo zhlédli promítané filmy.

FNB VYSOKÉ MÝTO

V neděli 6. prosince se konalo první vaření nového kolektivu Food not Bombs ve Vysokém Mýtě. Jídlo potřebným bylo vydáváno v parku u M-klubu. První věcí bylo dát dohromady nejen lidi, ale také nádobí, potraviny a nějaké finance. Na výzvu lidé reagovali donesením surovin a pomocí s propagací prostřednictvím letáček. Další výzva se týkala popotávky po zimním oblečení, čepicích, rukavicích, šálách a obuvi, stejně jako po hygienických potřebách. I tyto věci se sešly a další vydávání jídla následovala.

FNB KOŠICE

V Košicích se po delší pauze opět rozběhla činnost Food not Bombs. Místní kolektiv vydává jídlo potřebným od 20. prosince každou druhou neděli. Zájem o spolupráci projevilo poměrně dost lidí, nyní skupina shání další místa na vaření, zdroje potravin a rozšíření možnosti propagace. Na 16. prosince připravila promítání filmu *Battle in Seattle* s dobrovolným vstupem coby benefici na své aktivity.

Za otevřenou Evropu

Martin Veselý

Reportáž z pražské demonstrace na podporu uprchlíků

Na sobotu 17. října si dali pod Národním muzeem sraz odpůrci všeho cizího, stručně řečeno xenofobové. I na tyto lidi se vztahují módní vlny a letošní podzim navázal na letní trend demonstrované nenávisti vůči islámu, uprchlíkům a všem těm vlastizrádcům, kteří by jim chtěli pomáhat. „Vlastizrádné živly“ na sebe nenechaly dlouho čekat a jen o pár desítek metrů níže, „pod koněm“, si uspořádaly demonstraci vlastní, kterou nazvaly „Za otevřenou Evropu, proti rasismu a xenofobii“.

V rámci Anarchistické federace jsme se domluvili, že coby profesionální „vlastizrádcí“ vyrazíme podpořit názor, že lidé prchající před válečnými útrapami a bídou mezi námi mají místo, na rozdíl od předsudků, tmářství a z toho plynoucí nenávisti. Stejně tak jsme chtěli upozornit, že „detenční zařízení“, do nichž jsou zde uprchlíci uvrženi, při vstupu okradeni, během pobytu šikanováni, rozhodně nejsou provozovány naším jménem. Chovancova obhajoba, že dostanou najíst (sám by to asi nežral), tak co by jako ještě uprchlíci chtěli, totiž evokuje představu, jak by asi odpovídal takový Göring na dotaz ohledně koncentračních táborů: Mají kavalce, tak co by jako Židé ještě chtěli.

Ale zpět od příkladného sociálního demokrata na Václavské náměstí. Tam přicházíme kolem druhé hodiny. Pod muzeem už vlají státní vlajky a slova se ujímá vzor veškerého češství Tomio Okamura. Pod koněm je připravené malé pódium, kruh lidí s transparenty a pikety, ale lidé spíše teprve přicházejí. Postupně se jich tu ukáže k šesti stovkám. Někdo si dal později tu práci a na snímku pořízeném shora v jednom okamžiku napačital 537 hlav. Započítány byly ovšem i dvojice tajných, kteří tu a tam stejně tajně natáčeli a fotili účastníky.

Kromě mladých tu tentokrát stáli lidé středního věku i důchodci a bylo zde i nebývalé mnoho rodičů s dětmi. Když jsem pozoroval holčičku, která si zcela nenuceně hrála na dlažbě náměstí tu s květinou, tu s odloženou černo-rudou vlajkou, vybavil jsem si fotky dětí, které byly schopny si se zaujetím a radostí hrát v šilých podmínkách na nádraží Keletí či při odpočinku a čekání na překročení chorvatských hranic.

Ve čtvrt na tři přivítal moderátor přítomné a v úvodním slovu mimo jiné přirovnal politické šarlatány, kteří se snaží na nenávisti udělat kariéru, k jejich soupeřníkovi, jemuž se to povedlo v Německu koncem dvacátých let. První projev měla socioložka Jiřina Šiklová. Připomněla holocaust, emigraci z Československa, přijetí uprchlíků z bývalé Jugoslávie a apelovala na to, abychom se chovali jako dědici skutečných kulturních základů Evropy. Jako další vystoupil Jan Vrobel, koordinátor pomoci uprchlíkům. Promluvil o svých aktivitách, o konkrétních lidech, kterým pomohl, a o svém angažmá v Maďarsku a na srbské hranici. Dál byl jeho projev vsutku sluníčkový, jelikož se obracel k těm, kteří mají strach. Nutno dodat, že ti, kteří se sešli kousek od něj a poslouchali zrovna projevy o krvežíznivých uprchlících, by ho nejráději viděli houpat se na šibenici (tentokrát si s sebou žádnou nepřinesli). Uvedl příklad uprchlíka Masaryka, odsoudil zneužívání české vlajky ve jménu nenávisti, varoval před tím, aby se lež nestala pravdou, a zakončil svůj projev slovy Václava Havla. Nemohl jsem si odpustit myšlenku na to, že možná právě ono ad nausea opakované heslo, že pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí, je tím, které stálo na počátku frustrace lidí, kteří nyní chtějí

uzavření hranic a potlačování jiných náboženství a pronásledování utečenců. Právě toto heslo se stalo v devadesátých letech (možná nezamýšleným) krytím pro ekonomickou transformaci ke kořistnickému kapitalismu. I když se moderátor snažil po projevu přimět dav ke skandování „Naši zbrani je solidarita“, odezva byla poněkud vlažnější. Ale všechno chce svůj čas.

Rapový nástup Ivanky Čonkové za doprovodu reggae hudby měl účinek mnohem větší. „Hudba je taky způsob, jak bojovat proti rasismu.“ Připomněla, že nežijeme v Evropě bez genocidy a rasismu, a ve svém proslovu se soustředila na deportace, které hrozí mnoha Romům v Německu. Po ní se ujal slova Dalibor Zita, redaktor Českého rozhlasu Plus a jeden z mnoha dobrovolníků v Makedonii. Vyjádřil se k pojmu objektivita, zdůraznil, že běženci jsou obyčejní lidé, a odsoudil přišernou situaci v detenčních zařízeních. Po něm zazněly tóny ska music a desítky mladších účastníků se daly do tance, což vytvořilo velmi příjemnou a veselou atmosféru. Následoval projev dobrovolníka Martina Madeje a posledním řečníkem na Václaváku byl etnolog Michal Pavlásek. Seznámil demonstranty s okolnostmi, které z něj udělaly aktivistu, mluvil o důležitosti solidarity, popsal proces sekuritizace, při němž se lidé vzdávají své svobody, a kritizoval politiku vlády a Chovance. Vyzval k tlaku na změny, abychom se za sebe jednou nemuseli stydět.

Po skandování „Solidarita nezná hranic“ a další taneční diskotéce v rytmu ska a hip hopu se lidé začali řadit k pochodu. To byl okamžik, kdy jsem mohl opět vyhledat své kamarády. Prvního jsem našel za pódium. „Nedalo mi to a celou dobu jsem poslouchal ty exoty na druhý straně. Směšnější šilenosti jsem dlouho neslyšel,“ omlouval se, že nevnímal řečníky jako já. „Jo, hrozný panoptikum,“ přidala se k nám kamarádka. Osobně jsem slyšel od muzea jen: „... zadržuji informace o nových nemocech... mají puchýře...“ Zbytek byl pryč v podobném duchu.

Za skandování hesel jsme obešli blok, abychom se kolem čtvrté přiblížili po magistrále k demonstraci fašounů, polofašounů a protofašounů. Ti se hned nahrnuli, aby mohli procházející „sluníčka“ zavalit vlnou vulgarit. Nenávist v těch „lidech“ byla natolik koncentrovaná, že kdyby se dala ždímat, už by tekla potokem dolů na Můstek. Oddělovaly nás tak dva metry a já zjistil, že nemůžu odolat sledování těch agresivních obličejů, a bylo jedno, co zrovna hulákali. A jelikož šlo o něco naprosto odpuzujícího, cítil jsem se poněkud nepatřičně při vědomí, že se jim musím vlastně smát. Přesně takhle museli vypadat obličejové těch, kteří nenávistně křičeli na Židy, pokud použiju ten nejotřelejší historický příměr.

Zbytek pochodu byl poměrně krátký. Vedle mě šly dvě velmi mladé dívky a z jejich rozhovoru bylo znát, že si po předešlé zkušenosti své názory teprve formují. „Ten národ je pěkná blbost. S těma lidma tam přeci nemám nic společného,“ pronesla zamyšleně jedna z nich a nešlo nesouhlasit.

Na náměstí Míru, kde měla být demonstrace zakončena, zazněly po skandování českých a anglických hesel ještě dva projevy. Jeden byl zaměřen na osobní zkušenost s emigrací do Česka před mnoha lety a druhý na iniciativu, v rámci níž donutili obyvatelé Islandu tamní vládu ke zdesetinásobení plánovaného počtu přijatých uprchlíků. Na úplný konec jsem ale nečekal a vyrazil na cestu domů.

Z ANTINACIONALISTICKÉHO BLOKU

Reportáž z demonstrace „Tahle Země patří všem“, která prošla 17. listopadu Prahou

NEBYL TO 17. LISTOPAD, ABY SE V PRAZE NEKONALA NĚJAKÁ DEMONSTRACE. V POSLEDNÍCH LETECH SE TENTO DEN STAL PŘÍLEŽITOSTÍ, ABY I MIMO KLASICKÉ ANARCHISTICKÉ DEMONSTRACE ZAZNĚLA KRITIKA KAPITALISMU, TEDY TOHO, ŽE BĚHEM LISTOPADOVÝCH UDÁLOSTÍ ROKU 1989 ZA TAKOVÝ REŽIM TAKŘKA NIKDO NEDEMONSTROVAL.

Předloni se antifašisté postavili akci neonacistů. Loni na sebe ovšem asi největší pozornost strhl protest proti Zemanovi, který se ocitl v prezidentském křesle. Nic proti, kdyby se v táboře jeho odpůrců nešermovalo portréty neoliberalních katů Thatcherové či Reagana.

Ukázkou rostoucí polarizace ve společnosti byl bezesporu letošní 17. listopad. Na jedné straně demonstrativní spojení Zemana s fašisty a xenofoby různého ražení a následné tažení společně s neonacisty k úřadu vlády. Na straně druhé protesty těch, kteří se zrychlující se fašizaci společnosti vzpírají - účelová koalice lidí, kterým jsou společně univerzální hodnoty lidství, od příznivců Havla přes věřící různých vyznání, zelených až po marxisty a samozřejmě i anarchisty. Oba tábory jasně vymezuje postoj v současné uprchlické krizi - první považují běžence za verbež, čmoudy, rakovinu a řízenou invazi, druhý tábor k nim přistupuje jako k lidem v nouzi, kterým je potřeba poskytnout pomoc.

MÍRÁK: KLID, ROZVAHU A HLAVNĚ SE NEPOSRAŤ

Na demonstraci nazvané „Tahle Země patří všem - Refugees Welcome“, kterou svolaly iniciativy Proti projevům nenávisti a Zleva proti xenofobii, nás tedy všechny svedl společný pocit solidarity s lidmi, kteří prchají před válkou a bídou, stejně jako společný odpor vůči rostoucím projevům xenofobní nenávisti. V rámci Anarchistické federace (AF) jsme uznali za nejlepší tuto demonstraci podpořit a zároveň jsme se připojili k výzvě Iniciativy Ne rasismu! (INR) vytvořit antinacionalistický blok, který by zdůraznil naše internacionalistické postoje a požadavek na zrušení hranic mezi lidmi.

Sraz bloku byl v poledne v prostorách autonomního sociálního centra Klinika. Jelikož jsem se rozhodl v klidu poobědvat a nikam se nehnout, dorazil jsem až na náměstí Míru, kde měla v jednu hodinu začínat demonstrace „Tahle Země patří všem“. V tu dobu už tady byly desítky lidí, které se rychle měnily ve stovky. Výrazná byla zejména přítomnost dobrovolníků v reflexních vestách, kteří se v posledních týdnech podíleli na pomoci uprchlíkům na různých místech, hlavně na srbsko-chorvatských hranicích. Do davu pomalu začínali pronikat tajní. Vtipný byl zejména mladík s fousem, kterému při natáčení kamerou vykuloval spod křiváku teleskopický obušek a pouta, a jeho dva drsně se tvářící společníci. Jejich přítomnost však nemůže pokazit příjemnou atmosféru před začátkem akce, kterou vyplňuje DJ pouštějící z reproduktorů angažované šansony.

Krátce po jedné hodině se ozývá hláhol zpoza kostela sv. Ludmily. To z Kliniky dorazil antinacionalistický blok, s transparenty, barevnými pikety, vlajkami - kolem dvou set skandujících lidí, z nich část měla růžové šátky, symbol bloku. Tradiční transparenty, kde nejčastěji

Praha

zaznívalo heslo „Uprchlíci, vítejte“, doplnilo několik nových, např. „Nacionalismus není řešení. Proti české národní hrdosti“.

Asi dvacet minut po jedné zahajuje blok proslaví minuta ticha za oběti vražedných útoků v Paříži. Jako první řečník vystupuje na pódium, které rámuje transparent v citátem Jiřího Voskovce „Klid, rozvahu a hlavně se neposrat“, Jakub Hain z iniciativy Proti projevům nenávisti. V zadnějších řadách není téměř nic slyšet, a tak se přesouvám dopředu. Řečník poděkoval všem, kteří věnují svou energii pomoci uprchlíkům, a připomněl, že jednou z reakcí na jejich aktivitu jsou výhrůžky likvidací. I tomu se musí čelit a zapojit se může každý, stačí jen nestát a nepřihlížet konání zla.

Další vystoupila Táňa Fišerová, která vzpomněla na ideály roku '39 a '89 a na skutečnost, že už tehdy se lidé rozdělili na idealisty a prospěcháře. Konstatovala, že ČR má dnes pověst jedné z nejneprívětivějších zemí v Evropě, a apelovala na to, že v utečencích je třeba vidět především lidské bytosti. Po událostech v Paříži je třeba nevyklidit pole xenofobů a je nutné řešit i jiné nespravedlnosti, jako je bezdomovectví, korupce apod. Nakonec citovala jeden z humanistických odkazů T. G. Masaryka.

Když jsem se otočil za sebe, dav byl opět o něco větší. Podle mého odhadu kolem 3000 lidí. Když jsem svůj odhad konfrontoval druhý den s pořízeným videem, jen jsem se v něm utvrdil. Nad hlavami nám hučel policejní vrtulník a policie nechala vzkázat po organizátorech, aby se lidé nezahlavovali šátky a šálami. Vzkaz se dostal ale jen k těm blíže pódium a těžko po někom chtít, aby respektoval požadavek k účinnějšímu šmírování sebe sama, to už si rovnou může pořídit profil na Facebooku.

Působivější projev přednesl Martin C. Putna, když hřímal, že problémem je fundamentalismus a je jedno, zda islámský nebo pravoslavný, katolický či židovský. Naším zájmem je, aby se s tím srovnala zejména islámská komunita. Jako historik připomněl podobnost antisemitské a autoritářské publicistiky roku 1938 s tou

dnešní autoritářskou a islamofobní. Problém je, že se nenávisť stává normální i v politice. Je třeba spolupráce demokratů, aby fašisté nevyhráli, nikdy ho prý nenapadlo, že bude coby havlovec a katolik na jedné demonstraci s anarchisty, ale je přesvědčen, že všichni lidé dobré vůle musí být spojenci.

Michal Berg ze Strany zelených promluvil jménem dobrovolníků, zvedl reflexní vestu a prohlásil, že toto je symbolem lidskosti roku 2015 a že to bude ještě těžké. Zmínil se také o chystané klimatické konferenci, kde nepůjde jen o ekologii, ale také o bezpečnost a zmírnění utrpení, a že každý může přispět, aby se neničila planeta.

Filip Vidimský ze Zleva proti xenofobii prohlásil, že jediná možná reakce je levicová, která se postaví nerovnováze mezi globálním severem a jihem, ekonomickému vykořisťování a vojenské intervencí velmocí. Pohyb migrantů je podle něj důsledkem politiky nejbohatších států. Podotkl, že xenofobie má příčiny i ve všeobecné nejistotě, která vede k hledání obětíh beránků. Je proto potřeba nové přerozdělení prostředků, které se nyní shromažďují jen u těch nahoře, a postavit se ke třetímu světu jako k sobě rovným.

Mnohé z toho, co zaznělo, bych mohl doplnit trefnou poznámkou či polemikou, nad něčím kroutit očima, něco z fleku podepsat. Ale o to při této akci přece nešlo a každý si zasloužil svůj potlesk. Nějaké jistoty ale člověk měl - Socialistická solidarita se nezapomněla na každý svůj transparent podepsat a rozložit si tu svůj stánek. V tu chvíli jsem nevěděl, jestli si posteskout nad tradiční „trockistickou“ snahou zviditelnit se, nebo spíš nad chybějící propagandou anarchistickou.

ALBERTOV: SUNDEJTE MASKY, NESAĎTE MOZKY

Skoro přesně ve dvě se pak shromáždění vydalo na pochod směr Albertov v čele s transparentem „Uprchlíci, vítejte“. Atmosféra byla

nadále velmi milá a nekazili ji ani těžkooděnci hájící (před kým?) postranní uličky a Apolináře. Nejživější byl pochod tam, kde se nacházel náš blok. Tam se takřka bez přestání skandovalo, zpívalo, tleskalo, občas zahorela barevná dýmovnice coby podpurný efekt. Blok vytvořilo k mému milému překvapení minimálně pět set lidí. Takto jsme pomalu dorazili až na Albertov, kde další cestě bránil policejní zátaras. Jak se ukázalo, fungoval velmi zajímavě: pokud jste patřili k fašistům, průchod vám umožnili, v opačném případě nikoliv. Navíc došlo k odklonění pochodu policií mimo nahlášenou trasu.

Zřejmě v tomto místě se akce propojila s nějakými protizemanovskými aktivisty, což jsem usoudil z reakcí, které se z jednoho místa ozývaly při projevech, jež zde asi tak ve 14.40 začaly zaznívat. Nejprve promluvil zástupce Zleva proti xenofobii a zdůraznil, že zatímco se poslední čtvrtstoletí bojovalo proti údajně rudé hrozbě, dostala se ta hnědá až do horních pater politiky. Jedině radikální levice je podle něj ta, která proti tomu bojovala. Načež několik lidí zaskandovalo „My jsme tady taky“. Nevzpomínám si ale, že bych je na nějakých protifašistických akcích předěších dvaceti let viděl, a zároveň si nemyslím, že označení radikální levice je v tomto kontextu nevhodnější, když skoro až do roku 2008 byla antifašistická agenda z valné většiny záležitostí anarchistů, kteří by se takto asi neoznačili. Řečník pak ještě varoval, že Paříž se stane pro rasisty příležitostí pro prosazování podobných věcí, jaké chce Islámský stát.

Poté zazněl projev za Anarchistickou federaci. Náš internacionalismus jsme chtěli demonstrovat mimo jiné tím, že ho přečetl člověk, který nepochází z Česka. Pozastavil se především nad problémem eurocentrické optiky, díky níž je silná nerovnost mezi oběťmi z bohatého globálního severu a zbytkem světa, i když podlehl úplně stejnému násilí. Pro nás jsou naopak všichni lidmi, kteří zasluhují naši pozornost.

Nakonec promluvil člen Socialistické solidarity, který kritizoval globalizovaný kapitalismus a tak se do toho položil, že trochu pozapomněl na to, že příčinou zla jsou i jiné formy autoritářství, např. náboženské, heteronormativní, patriarchální atd. Vhodně však zmínil, že xenofobie se nevyhýbá ani tomu, co se označuje za levice, a konkrétně zmínil KSČM a ČSSD. Jeho proslav přerušil ze zmíněného hloučku pokřik: „My tu jsme ale kvůli demokracii!“ Bylo mi líto, že v tu chvíli stojím někde jinde, rád bych se zeptal přítomných, jestli zažívají demokracii na svém pracovišti, když se tak kroutí při kritice kapitalismu. Bylo mimochodem docela zajímavé sledovat, že anarchisté jsou při projevech dovolávajících se legitimity buržoazního parlamentarismu mnohem tolerantnější než „demokraté“ ke kritice sociálního útlačku.

Po nějaké době se dav opět pohnul, ale ne daleko. Za jedním z policejních kordonů vyukovali hnědnoucí spoluobčané. Těžko říct, co se odehrávalo v mozcích policejních plánovačů, ale zřejmě vyšel nějaký příkaz začít trochu hrotit situaci. Dozvěděl jsem se, že byl zadržen jeden z anarchistů, prý kvůli tomu, že si i přes vyzvání policie zahaloval tvář. Po dalších pár stovkách metrů se policajti pustili do člověka, který držel barevnou dýmovnici. Do té doby to byla běžná součást průvodu, ale najednou prý mělo jít o ohrožení demonstrantů. Tato do očí bijící stupidita se samozřejmě nelíbila ostatním, kteří se nacházeli v blízkosti a rozhodli se, že nedovolí policistům zadrženého člověka odvést. To už se na místo hrnuli jak tajní, tak robokopové. Bylo půl čtvrté a policie nebyla schopna vysvětlit, co má její zásah znamenat. Šlo o trochu adrenalinovou a zároveň komickou

NAŠÍ IDENTITOU JE LIDSTVÍ

PŘEPIS PROSLOVU, KTERÝ 17. LISTOPADU ZAZNĚL ZA ANARCHISTICKOU FEDERACI V PRAZE NA ALBERTOVĚ BĚHEM DEMONSTRACE „TAHLE ZEMĚ PATŘÍ VŠEM“.

Dnes jsme svědky narůstajícího europocentrismu a dalších navzájem propojených jevů, jako je islamofobie, která má hodně podobného s antisemitismem minulého století, anebo jako je růst nacionalismu, který zoufale hledá tzv. „českou národní identitu“. Politici mají rádi tyto procesy pod kontrolou, protože pomocí konstruktů nějaké kolektivní identity se snadno získávají politické body, ať už je to identita „česká“ nebo „evropská“. Z jiných zemí ale víme, že politika identit nefunguje, a ve spojení s europocentristem má i tragické následky, například stigmatizaci nějaké skupiny, ať už etnické, nebo dokonce politické. Tak před několika desítkami let po aféře se Salmanem Rushdiem byli muslimové v Anglii stigmatizováni jako „agresivní“ a „neasimilovatelní“. V USA zase stát šikovně použil pojem „terorismus“ proti radikálním obráncům přírody. Dnes jsou v Česku stigmatizováni uprchlíci a anarchisté. Utečenci proto, že jsou většinou muslimové, anarchisté proto, že zásadně pochybují o tom, že stát ví líp jak nalozit s našimi životy než my sami. Kdo bude další? Lidé s tmavší barvou pleti a celé levicové hnutí? Stát se snaží vytvářet jakéhosi „nepřítele“, aby co nejvíce sjednotil společenské vědomí a mohl ho zneužít jak v politických hrách, tak v každodenním životě.

Bílý heterosexuální muž Evropan je dnes v naší společnosti jakousi „posvátnou krávou“, i když dnes jde víc o „evropanství“ než o pohlaví či sexuální orientaci. Když před několika dny došlo k bizarnímu teroristickému útoku v Paříži, světová společnost tím byla pobouřena, zpráva o krutém útoku okamžitě obletěla celý svět, v New Yorku byly posíleny policejní hlídky a čeští politici žádali od policie okamžité zjištění možnosti podobných útoků v České republice. Když se ale letos v březnu v Keni stalo něco podobného a oběťmi somálských džihádistů bylo více než 200 lidí, evropské obyvatelstvo, politiky a média to zajímalo o hodně méně. Totéž se stalo den před útoky v Paříži, kdy sebevražední atentáčníci Islámského státu zabil 43 lidí a 239 jich zranili v jižní části Bejrútu. Mezi oběťmi zřejmě nebyl ani jeden evropský občan, takže to Evropa ignorovala. Copak má život člověka v jiné části zeměkoule menší hodnotu, než kdyby měl třeba evropské občanství nebo kdyby byl dostatečně blízko evropskému území? Anebo tady zase jde o politické body? Politici a média snadno odvracejí pozornost obyvatel od stovek dalších místních a světových politicko-ekonomických problémů, které si už také vyžádaly značný počet lidských (a nejen evropských) životů. Džihádisté z Islámského státu za dva roky svého působení zavraždili více než 100 tisíc muslimů. Jsou snad jejich životy méně důležité a hodnotné než ty naše? A kdo je větší terorista: islámští džihádisté, nebo státy a kapitalismus, které se v historii i v současnosti významně podílely a podílejí na chudobě, na sociální a ekonomické krizi, válkách, a dokonce i na vzniku fundamentalistických náboženských hnutí v afrických a arabských zemích? Nemáme žádné pochopení pro teroristické, neoliberalní jednání států, prosazujících své ekonomické zájmy bez ohledu na lidské životy, na zájmy pracujících a přírodu, stejně jako nemáme žádné pochopení pro náboženský fundamentalismus - a to nejen islámský -, který tak jako v minulosti i dnes zabíjí.

Všichni bychom se měli dívat na jiné lidi nezávisle na tom, odkud přicházejí. Důležité je, že jsou tady, ne to, že jsou odjinud. Máme s nimi společné zájmy - chceme střechu nad hlavou, chceme jíst, chceme žít důstojně, máme rádi svobodu a toužíme neustále zlepšovat svět kolem sebe, a hlavně každý z nás, jemuž ještě nezastřely rozum náboženství nebo mýty konzumní společnosti, má touhu bouřit se - protože je to jeden ze základů lidské existence. Všichni máme jednu identitu - a tou je lidství. Všichni máme jedno měřítko - a to je lidskost. Já osobně se rád rozdělím o své zdroje a město s uprchlíky, ne s fyzly a nácky.

situaci, kdy se skandovalo: „Co se stalo?“ Odpověď mohl zřejmě dát jen velitel zásahu, který ale jaksi chyběl. Další skandování: „Hleď se velitel.“ A na závěr celé scénky sborové: „Sundejte masky, nasad'te mozky.“

VÁCLAVÁK: KDO FAŠISTY KRYJE, JE TO POLICIE

Procházíme dalšími ulicemi, abychom před půl pátou dorazili na Václavské náměstí. Tady mělo údajně dojít ke spojení s další demonstrací, ale cítím se poněkud zmaten. Na jednom chodníku mává hlouček lidí vlaječkami lvčRN, na protějším chodníku někdo mává vlajkou NATO. Zajímavé panoptikum. O kousek dál zaznívají nějaké projevy, ale kvůli bídnému ozvučení srozumitelné jen těm nejbližším stojícím, kterých ale není tolik, jak by se mohlo na první pohled zdát. Kdosi se pokouší sundat jednu z antiislámských vlajek, což spustí další policejní zásah a následně skandování „Kdo fašisty kryje, je to policie“ a požadavek propuštění zadrženého.

To už se ale rozhostila tma a mně se při pohledu na rozsvícený Václavák derou do hlavy tóny: „Když Praha za noci zazáří neonem, není mi pomoci, už volá, pojd' honem.“ Jenže mě naopak volá vlak, takže nashle na další akci proti hnědému nebezpečí. Propaganda nenávis-

ti si jen tak pokoj nedá a bude na ni potřeba ještě dlouho reagovat.

A jak na závěr 17. listopad v Praze zhodnotit? Už teď můžeme říct, že hranice nemožného se opět posunuly: prezident se spojil s lidmi oprášujícími myšlenku koncentračních táborů, na akci neonacistů se volalo po věšení odpůrců a vypalování mešit. Policie ukázala, že dokáže z práva shromažďovacího vydělit ty, které si na daném místě xenofobové nepřejí, a dokáže zařídít, že 17. listopad a jeho pamětní místa už nepřísluší studentům. Prouprchlická demonstrace překvapila zatím největší účastí na akci tohoto druhu, která byla možná i jedním z důvodů tak skvělé atmosféry v jejím průběhu. Policie nepřekvapila tím, že se snažila sbírat lidi za nesmysly. Co víme, sebrala jich sedm a postarala se pokoutně i o to, aby na demonstraci nemohl být mobilní sound systém.

Je třeba ale také reflektovat, že ve stejný den si premiér pozval na návštěvu zástupce dobrovolníků, kteří pomáhají uprchlíkům. Je mi jasné, že to může znamenat pro mnohé z nich jistou formu zadostiučinění, ale spíš se obávám, aby premiérovi neposloužili jako užiteční idioti. Dojemné foto z této audience nevyvážá vládní politiku spočívající v co nejhorším zacházení s uprchlíky, které je má odradit už od pouhého pomyšlení na Českou republiku.

téma Existence:

Pomoc zdola

MIGRACE JE BĚŽNÝ JEV, A JE ZCELA JASNÉ, ŽE LIDEM Z OBLASTÍ POSTIŽENÝCH VÁLEČNÝMI KONFLIKTY ČI BÍDOU BEZ VYHLÍDKY NA BLÍZKÉ ZLEPŠENÍ STAVU ČASTO NEZBYVÁ NIC JINÉHO NEŽ OPUSTIT SVÉ DOMOVY A SNAŽIT SE NAJÍT LEPŠÍ PODMÍNKY PRO ŽIVOT JINDE.

S mizející nadějí, že by se krvavý konflikt v Sýrii mohl blížít ke konci, došlo k podstatnému nárůstu běženců do Evropy. Bohatě i relativně bohaté státy Evropy mluví o krizi, do role jejich obětí však často pasují sami sebe namísto těch, kdož jsou obětmi reálnými. Z našeho pohledu také můžeme mluvit o krizi, dokonce o dvoji. Tou primární je nezáviděníhodná situace uprchlíků, kteří musí čelit mnoha nástrahám, od mořských vln přes vykořisťování ze strany převaděčů až po policejní šikanu ve vysněné Evropě. Odvozenou krizí je proměna nemalé části společnosti, která podléhá či už podlehla xenofobnímu štvání médií a mnohých politiků, nejen těch ultrapravicových. Odtud výrazný posun k fašizaci, který je vedle přetrvávajícího kulturního rasismu projevem dopadů ekonomické krize z roku 2008. Obětí beránek by se našel tak jako tak, vždyť proměnu objektu nenávisť jsme mohli sledovat už v uplynulých letech.

Jsou tři možnosti, jak na tuto dvoji krizi reagovat, které vedou k výraznému vyhranění postojů. Bud' můžeme pohodlně naskočit na rozjíždějící se fašistický vlak, či celou situaci ignorovat, nevyjadřovat se a oportunisticky čekat, kam nás vír události ponese, anebo se tomu postavit čelem. Jde o volbu: autoritářství, nebo lidství. Coby antiautoritáři a antiautoritářky nemáme pochyb o svém místě, a snad v tomto případě není až tak překvapivé, že se na něm setkáme i s těmi, s nimiž můžeme mít odlišná stanoviska k různým věcem - s nebigotními křesťany, levicovými liberály, pravicovými liberály atd.

Ještě v polovině léta vypadala situace poměrně beznadějně. Na akce xenofobů reagovali především opět ti samí lidé co v minulosti (největší protest proti nenávisť se pak uskutečnil 17. listopadu evidentně díky symboličnosti tohoto data). Viditelný obrat však nastal, když autonomní centrum Klinika vyhlásilo materiální sbírku pro uprchlíky. Najednou se objevily stovky lidí, kteří přinášeli na Kliniku pytle oblečení a dalších potřebných věcí. Ukázalo se, že tu jsou i ti, kteří nesdílejí xenofobní předsudky či nejsou apatičtí, ale chtějí pomáhat. A právě taková reálná pomoc je pro ně pravděpodobně vhodnějším vyjádřením solidarity než překřikování se s fašisty v ulicích.

Od té doby se rozběhlo hned několik materiálních i finančních sbírek. Někdo se podílel na jejich organizaci, jiní jen přispívali, další docházeli třdit darované věci. A nejednalo se jen o Prahu, postupně se různými způsoby přidávali lidé v dalších městech. Velmi rychle začala fungovat Iniciativa Hlavák, poskytující lidem propuštěným z detenčních lágrů prostředky na cestu či krátkodobé ubytování.

Své možnosti jak pomoci, upozornit na problémy a vyjádřit solidaritu nacházeli i umělci. Asi nejvíce pořádáním benefičních koncertů na pomoc uprchlíkům. Bratislavská punková kapela Rozpor spontánně vyrazila do nedaleké Vídně, kde na ulici, na místě velké koncentrace běženců odehrála k potěšení všech přítomných koncert. Guerillový umělecký projekt De-fence v Den české státnosti 28. září upozornil na podmínky v detenčních centrech pro uprchlíky, když jeho protagonisté vystříhali z plotu jedné takové věznicové otvor ve tvaru srdce a z něj vytvořený umělecký artefakt nabídli k benefičnímu prodeji. Umělecká skupina Nová Věčnost zase 28. října na výročí vzniku samostatného československého státu doplnila nápis na smíchovské synagoze: „Mír a zdar dalekému i blízkému“ o další aktuální poselství „... i utečencům“. I oni tak státu při jeho významném dnu připomněli, že zavírá v lágrech lidi, kteří nic nespáchali.

Také mnozí akademici odmítli stát stranou. Nejprve desítky z nich poměrně opatrně vyzvaly k racionální diskusi, za což sklídili od xenofobů vlnu nenávisťných reakcí. Posléze začali někteří pořádat besedy a přednášky na téma migrace, k nimž by měla přístup i veřejnost, a dělo se tak například v Praze nebo v Plzni.

Asi nejpозорhodnějším fenoménem byla účast stovek lidí při pomoci uprchlíkům v zahraničí. Jednalo se o zcela dobrovolnou a neinstitutionalizovanou pomoc, jejíž koordinace probíhala zejména prostřednictvím Facebooku. Dá se říci, že fungovala na principu horizontální organizace, kdy aktivita vycházela z vlastní vůle dobrovolníků a byla společně diskutována na organizačních plénech na jednotlivých místech. Hlubší reflexi si jistě ještě vyžádá role koordinátorů pomoci, s níž někteří byli spokojeni

ni a jiní nikoliv. Bezesporu jde o nevděčnou a namáhavou úlohu a pravdou je, že většina dobrovolníků na místo přijížděla jen na pár dní, jak jim to dovozovaly jejich možnosti.

Vzájemná pomoc je jedním ze základních anarchistických principů, a pokud je ve hře ještě nehierarchická organizace zdola, měli bychom zbystřit. Po vzoru Colina Warda, který se snažil hledat anarchii již v některých stávajících aspektech života lidí a společnosti, bychom se i my měli zajímat o procesy, které probíhají na principech nám tak vlastních, ať už s námi či bez nás. Humanitární pomoc organizovaná zdola je právě takovým příkladem. Je asi škoda, že jsme se na tento fenomén nepokusili zaměřit třeba po povodních v roce 2002. Máme ale i příklady ze zahraničí, jako byla kupříkladu zkušenost iniciativy Occupy Sandy o deset let později.

Důvodem, proč se může pomoc zdola stát tak výraznou, je mimo chodem selhání státního systému. Bud' může jít o jeho neschopnost a byrokracií zaviněnou nemožnost konat, nebo o prostý záměr, jako když při hurikánu Sandy měly přednost bohaté oblasti a ty chudé byly ponechány bez povšimnutí, nebo nyní, kdy se mnohé státy včetně ČR snaží uprchlíkům ztrpčovat životy, jak to jen jde, místo toho, aby jim pomohly, jak jsou k tomu mezinárodním právem zavázány.

Přetrvává také kritika, že pomoc zdola hraje do karet neoliberální rekonstrukci státu, který má být zbaven své levé, pečující ruky a má se ohánět jen tou pravou, trestající. Z toho pak těží zejména jedno procento těch nejbohatších, kteří tak ušetří obrovské částky na daních, a ti dole se už o sebe nějak postarají. Naši roli by nemělo být suplování státu tam, kde vědomě či nevědomě selhává, ale snaha odstranit ho spolu s kapitalismem nadobro.

Pomoc zdola je částečně i reakcí na selhávání či nemohoucnost institucionalizovaných organizací, které mají humanitární pomoc v popisu své placené práce. Není třeba zpochybňovat určitou míru profesionality, nesmíme si ale nechat vnutit myšlenku, že pomáhat mohou jen profesionálové. Je žádoucí kombinovat profesionální dovednosti a znalosti s aktuálními potřebami a možnostmi, zapojovat potřebné a neoddělovat se od nich.

Důležitým momentem pomoci uprchlíkům na evropských hranicích byla internacionálita, která vycházela jak z rozmanitosti prchajících, tak pomáhajících. Tento důležitý prvek pak mohl zaniknout při nepřítisť šťastným označení dobrovolníků „Czech team“. Každý se mohl zapojit dle svého uvážení - radit lidi do skupin, hrát si s dětmi, třdit materiální pomoc, povídat si s příchozími, vařit čaj, komunikovat s policisty, vydávat jídlo... Dobrovolníci si mnohdy sáhli na dno svých sil, museli čelit nejednomu silnému vypětí, na druhou stranu si mohli o „uprchlické krizi“ udělat medii nezkraslený obrázek, přehodnotit své dosavadní životní postoje, a zejména si odvézt zkušenost, která je k nezaplacení. Někteří pak své zkušenosti předávají při různých besedách či přednáškách na školách.

Jestliže chceme vytvářet paralelní struktury, které by působily mimo stát a kapitalismus, musíme se dívat kolem sebe a hledat jejich zárodky na všech možných i nemožných místech. Krize s sebou přináší mnoho špatného, ale zároveň pomáhá taková místa odkrývat. Snažme se je rozvíjet a uchránit vlivu autorit všeho druhu.

„Dávali jsme těm lidem hodně, ale víte co? Oni víc dávali nám! Vidět, jak se jejich trápení aspoň na chvíli mění v radost a štěstí, to je největší odměna, jakou si člověk může přát. Žádné peníze nebo majetek se tomu rovnat nemůžou.“

KLINICKÁ PRVNÍ POMOC

Rozhovor s členem kolektivu autonomního sociálního centra Klinika

MÁME-LI MLUVIT O MÍSTNÍ AUTONOMNÍ POMOCI UPRCHLÍKŮM, MUSÍME BEZPODMÍNEČNĚ ZAČÍT NA ŽIŽKOVĚ.

O pomoci uprchlíkům, kterou organizoval kolektiv Kliniky, se toho napsalo už dost. Nepřipomněl bys, co bylo tím prvním impulzem?

Mluvíme o tom často, takže už to možná někdo četl, ale rád to zopakuju: bylo pro nás důležité ukázat, že ne všichni v téhle zemi se bojí, že s nenávistí vůči těm nejzranitelnějším (kteří tady navíc ani de facto nejsou a nechtějí sem) nechceme mít nic společného, že případné uprchlíky vítáme a jsme připraveni jim pomoci. Od té doby se některé věci změnily: média místo rozdmýchávání nenávisti dávají občas už i prostor příběhům jednotlivých uprchlíků atd., ale ještě na konci léta se zdálo, že se všichni úplně zbláznili a slovo fašizace v tom všem srabu dávalo docela jasný smysl. Ne, že by to teď bylo o tolik lepší, ale už se aspoň ví, že tihle „slušní“ Češi tady nejsou jediní.

Potom, co jsme vyhlásili spontánně před jednou z akcí na Klinice menší sbírku, si pro věci přijela přímo sociální pracovnice z detenčního střediska v Bělé pod Bezdězem spolu se zástupkyní českého UNHCR (pobočka OSN pro uprchlické záležitosti). To pro mě byl docela silnej zážitek. Obě byly totiž hrozně překvapené, že je tu taky někdo, kdo chce uprchlíkům pomáhat, a vypadlo to, že v tu dobu jsme byli z nějakých organizovaných skupin, které mají k dispozici i nějaký hmotný prostor, jedíni. Došlo mi, že jestli si zástupkyně OSN a sociální pracovnice přímo pracující s migranty musí jezdit pro oblečení na squaty, něco nefunguje. Bral jsem to jako závazek a motivaci, proč sbírku zopakovat znovu ve větším a ukázat, že když nefunguje organizovaná pomoc na nějaké institucionální úrovni, můžeme a dokážeme se o ni postarat my, což se následně potvrdilo.

Objevila se nějaká dilemata spojená s pomocí uprchlíkům? Zaznamenal jsem například výtku, proč zrovna uprchlíci a ne třeba lidi bez domova.

Dilemata byla. Tím, že jsme se stali centrem hmotné pomoci uprchlíkům a prvních několik týdnů jsme taky měli koordinační roli při posílání aut na různá místa na Balkáně, si do nás hodně lidí projektovalo něco jiného, než ve skutečnosti jsme: neziskovku, charitu... To vedlo k některým nedorozuměním, lidi měli pocit, že musíme mít všechny informace o všem, studenti k nám chtěli chodit na praxi v rámci studia. Kdyby věděli, za jak punkových podmínek všechno vznikalo a utvářelo se, asi by byli překvapení.

V jedné fázi na začátku, kdy se zdálo, že celá sbírka přesahuje naše fyzické možnosti, a kdy na Klinice ležela velká část koordinační zodpovědnosti, nabídli například lidi z Člověka v tísni, že můžou nějakým způsobem pomoci. To podnítilo dlouhé diskuse o tom, jestli se chceme nechat namočit do spolupráce s organizací, k jejíž práci má hodně z nás spoustu výteku. Bylo z toho ale možná větší haló, než bylo třeba: ve výsledku jen někdo od nich, kdo má na rozdíl od nás s pomocí uprchlíků dlouholetou zkušenost, přišel a poradil s některými praktickými věcmi. Ostatně, za ty tři a půl měsíce, co se v pomoci angažujeme, jsme se samozřejmě dostali

a neustále dostáváme do styku s lidmi, kteří nejsou anarchisti a anarchistky, někteří nejsou ani levičáci, ale zároveň se skrze různá prohlášení a akcentem určitých hodnot snažíme nezapomínat na postoje, z kterých vycházíme. Vyдали jsme třeba prohlášení „Nad Klinikou českou vlajku nevyvěšujeme“, kde jsme se vymezili vůči adoraci české pomoci běžencům na Balkáně. Někoho jsme tím možná zklamali, někdo naopak na podobné prohlášení čekal a je za něj vděčný, každopádně tohle byl přesně ten případ, kdy jsme měli potřebu vyjasnit pozice, ze kterých vycházíme.

Další z věcí, kterou jsme řešili, byla například otázka, jestli jen nesuplujeme stát nebo neziskové organizace, které by se tím měly zabývat. Osobně to vnímám trochu jinak a nevidím to úplně jako problém: není naše aktivita tváří v tvář neschopnosti státu ten nejlepší důkaz pro tvrzení o tom, že vlastně stát není potřeba, jak někteří z nás tvrdí?

Co se týče lidí bez domova, tu výtku jsem taky zaregistroval, ale pro člověka, který nás sleduje, to je asi spíš k pousmání. Lidi bez domova měli normálně ke sbírce přístup, a když nás o něco poprosili, tak jsme jim to prostě dali. Na Klinikou samozřejmě taky chodí lidi z Food not Bombs, spolupracujeme s Kuchařkami bez domova, mělo tu benefici na svoje aktivity občanské sdružení Labre, které pomáhá lidem bez domova... Kromě toho doufáme, že se nám podaří vybudovat dlouho plánované krizové lůžko a od ledna by se měl rozjet projekt bezplatné prádelny a sprch. Do téhle projektů se může zapojit každý, kdo má pocit, že by rád lidem bez domova nějakým způsobem pomohl. Doporučujeme kontaktovat Kritickou sociální akci aka KRISU.

Myslím si, že nejen mě překvapila obrovská ochota lidí nejširšího spektra angažovat se v pomoci uprchlíkům. Jak si teď vysvětluješ tak rychlý nárůst zájmu?

Myslím, že hodně lidí mělo po dlouhých týdnech protiuprchlické masáže potřebu se vůči tomu všemu nějak prakticky postavit. Přinést oblečení je pak něco, co může udělat úplně každý. Vyprázdnit přítom šatník se navíc vlastně docela hodí. Ze setkání s lidmi si ale pamatuju takový zvláštní výraz úlevy, že můžou něco dělat a že je tady někdo, s kým můžou sdílet svůj názor. Bylo to už taky v době, kdy se začaly objevovat obrázky nezaopatřených migrantů putujících poli na Balkáně nebo informace o utopených lodích apod. Tradice pomoci v nouzi tady podle mě nějaká je a Klinika byla v téhle době jediná, která dokázala bez zaváhání říct: jsme tady, připraveni pomoci uprchlíkům, máme na to prostory, pojďme na to. A ze dne na den se to stalo, jen ta míra nás všechny trochu překvapila.

Jak to kolektiv Kliniky prožíval?

Pro nás to byla myslím docela stmelující záležitost. Někteří to brali tak, že se konečně podařilo po měsících především kulturní činnosti naplnit Klinikou novým sociálním obsahem, který jí do té doby někdy trochu chyběl. Samozřejmě jsme taky byli rádi, že Klinika byla jakýmsi světlem v té lavině hejtů a protiuprchlických hoaxů. Vidět Jeseniovu ulici přeplněnou auty s lidmi z nejruznějších vrstev, co se pomalu ani nevejdou na Klinikou, aby mohli prakticky podpořit uprchlíky, to byla velká lekce solidarity

a velké kopanec do zadku všem Konvičkům a Okamurům.

Jak pomoc konkrétně vypadala a jak se mohli zájemci zapojovat?

Ze začátku jsme mysleli, že oblečení půjde jen do českých detenčních středisek. Jak ale množství věcí v průběhu třídní sbírky nabývalo, bylo nám jasné, že kapacitně máme na mnohem víc. V té době začaly kolovat médii informace a fotky například z budapešťského nádraží Keleti, kde se začalo shromažďovat větší množství bezprizorních lidí, a tak jsme se rozhodli počkat a hned v pátek, v den oficiálního ukončení sbírky (to jsme si samozřejmě jen mysleli, sbírka probíhá v nějaké podobě dodnes), parta lidí od nás vyrazila s naplněnou dodávkou do Maďarska. Hned další ráno jsme taky tak trochu guerillově naplnili jeden vagon vlaku jedoucího směr Keleti a poslali s ním dvě kamarádky. To bylo ještě docela dobrodružné, protože ten den Maďarsko zrovna zablokovalo vlakovou dopravu do země, takže holky s těmi kvanty tašek uvízly kousek od hranic, kde jim nakonec pomohl nějaký farář, pokud se nepletu, a i s věcmi je do Budapešti dovezl.

Z Kliniky se zatím stalo koordinační centrum; využili jsme prostory kavárny, kde je dost místa a zároveň je tam dobrý přístup z ulice, a non-stop tam následující týdně někdo byl kvůli přebírání nebo naopak vydávání věcí. V té době se denně vyslaly tak čtyři dodávky. Dobrovolnické iniciativy, které si časem vytvořily dobrý systém fungování, v té době ještě neexistovaly, takže jsme na vlastní pěst a z dostupných zdrojů zjišťovali, kde je pomoc potřeba, kam se s čím může, jak reagují na pomoc represivní složky různých států... prostě všechno, co bylo potřeba, a vybavovali jsme lidi ochotné tam jet věcmi a informacemi. Skrze kamarádky ze Zdrojovny jsme taky začali využívat bankovní účet, kterým od září prošlo okolo sedmi set tisíc. Peníze jsme rovnou předávali dobrovolnickým posádkám jako příspěvek na benzin nebo nákupy, a i díky absenci byrokracie, kdy nebylo potřeba nic dokládat a všechno bylo založené na vzájemné důvěře, se povedlo v rychlých úsecích posílat na Balkán velké množství Čechů, z nichž pak vznikl ten pro nás trochu nešťastně nazvaný „Czech team“, který ale - nutno říct - vážně odvedl velký kus práce.

V průběhu podzimu se třídilo oblečení na zahradě nebo v kavárně a do chodu se zapojovaly desítky lidí, bez kterých bychom to neměli šanci zvládnout. Kamarádi ze Žižkostela nám propůjčili svůj sklep, abychom trochu ulevili baráku, následně jsme měli možnost několik týdnů využívat i prostory jedné pražské firmy spojené s kafem na Nákladovém nádraží Žižkov.

Koordinační roli po čase převzal spontánně vzniklý tým lidí fungující přes Facebook a my jsme zůstali jako spojka, která posádky rozhodnuté vyrazit vybavovala penězi a oblečením. Těžko se to dneska počítá, ale řekl bych, že jsme pomohli vyrazit víc než 150 autům nebo dodávkám, ve spolupráci s brněnskou sbírkou a pražským Studentským hnutím za solidaritu jsme poslali na Balkán obří kamion, v posledních týdnech jsme se taky snažili obrátit pozornost zpátky k českým detenčním střediskům a jejich nesmyslnosti...

(dokončení na str. 21)

UDĚLAT SI VLASTNÍ NÁZOR

Anketa s dobrovolníky pomáhajícími uprchlíkům v zahraničí

K FORMĚ ANKETY JSME V NAŠÍ REVUE UŽ DLOUHO NESÁHLI, NAPOSLEDY U PŘÍLEŽITOSTI PODTĚMATU AKTIVNÍ POMOCI V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH. NYNÍ ŘEŠÍME TÉMA NE NEPODOBNE, TEDY SOLIDÁRNÍ POMOC ZDOLA JEN S TÍM ROZDÍLEM, ŽE JEJÍM CÍLEM JSOU NAMÍSTO NECHTĚNÝCH ÚDAJNÝCH NEPŘÍZPŮSOBIVÝCH MÍSTNÍCH OBYVATEL NECHTĚNÍ ÚDAJNĚ NEPŘÍZPŮSOBIVÍ OBYVATELÉ MÍST ROZVRÁCENÝCH VÁLKAMI A CHUDOUBOU.

Abychom se mohli zabývat fenoménem samosprávné organizace pomoci uprchlíkům, je dobré vyslechnout si postřehy a postoje jejich aktérů - dobrovolníků, kteří vyrazili či ještě vyrážejí do zahraničí, kde na krizových místech poskytují migrujícím lidem alespoň nějaké zázemí, kterého by se jim jinak nedostávalo. Přinášíme tedy odpovědi šesti dobrovolníků a dobrovolnic, kterých jsme se zeptali na jejich motivaci, organizační charakter pomoci, roli institucionalizovaných organizací a dopad nové zkušenosti na jejich vlastní životy.

Nevýhodou takových anket občas bývá, že se některé odpovědi či postřehy mohou opakovat, přesto jsme se je rozhodli nijak zvlášť nekrátit. I když jsme anarchistické periodikum, záměrně jsme se dotazovali dobrovolníků, kteří se za anarchisty neoznačují. Trochu po vzoru Colina Warda se tak pokoušíme (podobně jako u jiných témat, kterými jsme se v *Existenci* v minulosti věnovali) hledat anarchistické principy tam, kde není přímý vliv organizovaného anarchistického hnutí. A právě místa jako Bapske či Röske by mohla být takovým příkladem.

1) Co tě vedlo k rozhodnutí jet pomáhat uprchlíkům mířícím do Evropy?

2) Současná dobrovolnická organizace pomoci vychází zdola a má v podstatě nehierarchický charakter. Jak vnímáš takovou samosprávu v praxi?

3) Často zaznívá kritika institucionalizovaných organizací, které by měly účinně pomáhat uprchlíkům. Jaká je tvoje zkušenost?

4) Jak tě nová zkušenost ovlivnila?

NATÁLIE

22. STUDENTKA

1) Když jsem vyjížděla poprvé, kromě toho, že jsem chtěla prostě pomoci někomu v nouzi, mě motivovala i zvědavost. Chtěla jsem na vlastní oči vidět situaci, o které se ve všech médiích mluvilo. Taky jsem v té době cítila, jak na mě dopadá něco jako pocit kolektivní viny za to, jak se k problému uprchlíků staví Česko a Evropa. Myslím, že jsem tak chtěla ulevit svému svědomí. To se však nestalo. Ted' už mě motivuje jen to, že vím, že tam je potřeba pomoci.

2) Tohle je věc, o které jsem tam s ostatními dobrovolníky několikrát debatovala. Mně to osobně vyhovovalo, necítím se dobře, když jsem vázaná k nějaké velké hierarchizované organizaci. Ale obecně to má své plusy i minusy. Třeba taková hloupost, která mi tam ale přišla hodně důležitá: Když nad tebou není žádný šéf nebo někdo, kdo by se o tebe staral, nikdo tě nepošle spát. Spousta lidí se přepínala a neuměla si odpočinout. Někteří pak byli apatičtí, protivní nebo nervózní. Další problém je materiální pomoc. Ta sice byla často strašně pohotová - na správném místě v krátkém čase, ale to, že nebyla organizovaná, vedlo často k jejímu znehodnocení. Oblečení zmoklo, protože ho někdo jen vložil na zem a zase odjel. Nebo někdo poslal palety přesnídávek ve skle, přičemž nevěděl, že jídlo ve skle nesmí dobrovolníci rozdávat.

3) Před výjezdem jsem zaznamenala nějakou kritiku Červeného kříže, moc jsem ji ale nechápala a částečně jí ani nevěřila. Až po vlastní zkušenosti jsem se ke kritice přidala. Myslím, že na místě dobře poznáte, že nějaká organizace nefunguje, protože to můžete dát do kontextu s tím, kdy kousek od ní je skupina dobrovolníků s mnohonásobně omezenějšími prostředky, která funguje.

Pokusím se to ještě přiblížit na konkrétním zážitku. Vyjela jsem do Chorvatska nedlouho potom, co se přes něj stočila „uprchlická cesta“. Všechno tedy bylo ještě relativně nové a stát teprve hledal cesty, jak se s tím vyrovnat. Nedaleko od hranic se Srbskem otevřeli velký kemp, v něm mohl materiální pomoc a jídlo poskytovat jen chorvatský Červený kříž. Jiné dobrovolníky dovnitř policie nepustila. Kolem kempu se oka-

mžitě samovolně vytvořil další kemp různých malých organizací a skupin dobrovolníků. Bylo tady teplé jídlo, zásoby oblečení, stanů a spacáků i doktoři. Jednu noc jsme se jako jediná skupina asi šesti dobrovolníků poprvé dostali do uprchlického kempu. Červený kříž měl k dispozici jedinou budovu uprostřed kempu, ta se však v devět večer zavřela. Byla to první opravdu podzimní noc, přšelo, bylo chladno a my jsme stáli uprostřed promočených a promrzlých rodn čekajících na autobusy, které nepřijížděly. My jsme měli jen čaj a router. Lidi ale potřebovali pláštěnky a deky. Snažili jsme se někoho najít, ale všude bylo pusto. Kolem bylo jen pár policistů, kteří neměli žádné informace ani zásoby. Lidé za námi pořád chodili a chtěli přikrývky alespoň pro malé děti. My jsme však nemohli donést žádnou pomoc zvenčí. Ráno jsme zjistili, že budova Červeného kříže je plná zásob, které ovšem nikdo neroztřídil a nikdo nedistribuoval. Navíc odmítali dobrovolníky a tvrdili, že lidi mají dostatek a situaci zvládají.

Spousta lidí má podobné zkušenosti, dokonce je i facebooková skupina, kde navzájem zázitky, které udělali s Červeným křížem, sdílí. Nechtěla bych jim krivdit, později, když jsem se vrátila, jsem viděla, jak ta organizace opravdu pomáhala, a setkala jsem se i se skvělými lidmi z ČR. Ale na to, že je to největší organizace, která má jméno, a tím pádem i prostředky a přístup všude, je spíš nefungující. Naopak třeba s organizací UNHCR nemám já osobně žádnou špatnou zkušenost. Jejich pomoc je podle mě opravdu velká a nepostradatelná.

4) Ta zkušenost mě ovlivnila. Nejsem ale zatím schopná určit jak. Mám pocit, že se nedokážu vrátit zpátky do „svého světa“. Jít do školy, do práce, do obchodu a na pivo... Všechno dělám tak trochu bezduše, zdá se to nereálné. Zdá se mi, že žiju v nějaké vylhané, oplocené, krásné rezervaci, zatímco skutečnost a realita je na Balkáně. Nedívám se na to ale jako na problém, který si tady časem vyřeším, spíš jako na důvod se tam vrátit.

PEŤO

30. ANTIMILITARISTA

1) Prečo som sa vlastne rozhodol odísť pomáhať, už ani neviem, ale veľmi silný moment pre mňa bol, keď sa koncom augusta len pár kilometrov od našej hranice udusilo v nákladiaku 70 utečencov. Zároveň začali chodiť správy o tom, že na maďarsko-srbských hraniciach hladujú stovky utečencov kdesi na rozbahnenom poli, bez akejkoľvek pomoci miestnych úradov. Keď sa potom začal organizovať hromadný výjazd z Brna, tak som neváhal a pridal sa. Keďže niekoľko rokov pôsobím v hnutí Food not Bombs, akosi prirodzene som mal záujem pomáhať s nasýtením týchto ľudí. V spolupráci s brnenskou kaviarňou Tři ocásci sa nám podarilo vystrojit' poľnú kuchyňu, s ktorou sme začiatkom septembra varili teplé vegánske jedlo v improvizovanom utečeneckom tábore v Röske.

2) Tábor, v ktorom sme varili, nebol žiadnym oficiálnym táborom či zariadením. Vznikol spontánne na rozbahnenom poli, keď sa na jednom mieste srbsko-maďarskej hranice začali koncentrovať utečenci a maďarský štát nespravil vôbec nič, aby im pomohol. Na miesto poslal len policajtov a staré autobusy, ktoré pomaly odvážali utečencov do ďalších imigračných zariadení. Začali tam preto prichádzať dobrovolníci a dobrovolníčky, miestne organizácie či medzinárodné neziskovky, ktorým sa postupne podarilo vybudovať dobre fungujúcu organizáciu, zabezpečujúcu utečencom distribúciu oblečenia, jedla, vody a núdzový nocľah. Fungovalo rozdelenie na skupiny, ktoré mali svoje úlohy a vlastné schôdzky, plus 1- alebo 2krát denne sa zástupcovia či zástupkyne jednotlivých skupín a organizácií schádzali na „celotáborevej“ schôdzke.

My sme si v kuchyni zachovávali určitú autonómiu, nikto nám nevravel, čo a ako máme variť, a nikomu sme sa nemuseli ani zodpovedať. Zároveň nám ale organizácia tábora pomáhala so zásobovaním potravinami a materiálom. Dvakrát denne sa u nás niekto zastavil a zisťoval, či niečo nepotrebuje. V kuchyni sme potom, spolu so skupinou nemeckých antifašistov a aktivistov, fungovali tak, ako sme zvyknutí z fungovania Food not Bombs - nehierarchickej organizácie založenej na dobrovoľnej práci.

Čo ma zarazilo, bola absolútna neochota maďarského štátu akokoľvek pomôcť. Jednou vecou je, keď tisícom ľudí utekajúcich pred vojnami a mizériou nevieme pomôcť, a druhou, keď pomôcť nechceme. A maďarský štát pomôcť nechcel. Podozrievam ho dokonca z toho, že zámerne ponechal utečencov napospas osudu, aby potom, keď svet obleteli z Röske fotky špinavých, zúbožených ľudí pobuľujúcich sa medzi hromadami odpadu, argumentoval: „Vidíte, pred touto hordou chránime Európu a vás.“

Berkasovo / Bapska

3) Velké organizace mají delší reakční dobu, trvá im delší, kým dokážou na aktuální problém zareagovat, zároveň ale mají lepší vybavení a prostředky. Je proto důležité v takýchto krizových situacích kombinovat spontánnost a rychlou akceschopnost „zdola organizovaných“ dobrovolníků a dobrovolnic spolu s profesionalitou a akýmsi rutinérstvím velkých organizací. Boli to právě nikým neorganizovaní dobrovolníci a dobrovolnice, kteří boli na mieste prví a ako prví začali organizovať pomoc ešte pred príchodom veľkých organizácií. Bez nich by pomoc v Röske nefungovala, alebo by bola poskytnutá až príliš neskoro.

4) Bol to jeden z najsilnejších zážitkov v mojom živote, ohromná skúsenosť (jeden otvárací na konzervy je pre tábor, ktorým za deň prejde 5000 ľudí, fakt málo), zároveň to bol dobrý nácvik fungovania v prostredí, ktoré štát opustil. Potvrdilo sa mi tak, že v krizových situáciách sa na štát spoliehať nemôžeme, ale musíme sa organizovať sami.

RADKA

28. IDENTITA PROMĚNLIVÁ

1) Nevím, jak přesně to popsat. Hlavním motivem byla vlastně asi snaha zbavit se vlastního pocitu bezmoci tváří v tvář lidské blbosti a sobeckosti a neschopnosti úřadů. Diskuse o tzv. uprchlické krizi a na ni se nabalující útoky na lidi, kteří se rozhodli vyjádřit solidaritu, mě zastihla v Lisabonu. Z tamní reality dost multikulturní společnosti mi zdejší argumenty připadaly naprosto absurdní. Po návratu se pocit ještě prohloubil, měla jsem chuť otočit se na podpatku a zase zmizet. Jít a dělat něco vlastníma rukama, byť šlo vzhledem k rozsahu o naprosté minimum, mi pomohlo tomu čelit.

2) V polní kuchyni, kde jsem vařila, byla nehierarchie a nezávislost na oficiálních strukturách rozhodně důležité téma. Snažili jsme se, aby bez ohledu na to, kdo v kuchyni zrovna vaří, vybavení a know how pokračovalo dál, po místech, na nichž je situace nejkritičtější, nepodchycená oficiálními strukturami a velkými humanitárními organizacemi. Rozhodovali jsme nehierarchicky a pokud možno konsenzuálně a snažili jsme se tuto pozici udržet v rámci tábora. V jeho rámci byly samozřejmě různé představy o tom, kdo a jak má rozhodovat. Občas se tak vyskytla situace, kdy nás měl někdo tendenci „úkolovat“. Vždy se ale povedlo vysvětlit, že máme vlastní principy, které chceme dodržovat (např. výhradně vegoviny), i když se to vzhledem k situaci a podmínkám může jiným lidem zdát nepodstatné. Vařili jsme z darů - občas někdo přivezl několik beden dýní, o něco později přišli rakouští dobrovolníci, že mají nějaké peníze, jestli potřebujeme něco koupit. Kuchyní prošla spousta dobrovolníků z mnoha zemí. Chodili nám pomáhat i příchozí, překládali cedule, radili nám, jak se koření jídla v Sýrii... Po návratu na fotkách z naší kuchyně poznávali kamarádi z ČR hrnce, se kterými vařili o týden dřív v jiném táboře. Snažili jsme se, aby myšlenka, se kterou jsme v táboře pomáhali, putovala dál po dalších táborech bez ohledu na to, kdo zrovna stojí u plotny. Aby vznikla dočasná autonomní zóna, kterou nedefinují lidé ani místo, ale solidarita.

3) Na místě se ukázalo, že institucionalizované organizace fungují naprosto nepružně a nejsou schopny reagovat na neustále se měnící situaci na hranicích. Pomoc přicházela pozdě, na špatná místa, nebo vůbec. Nehierarchická dobrovolnická pomoc se nakonec ukázala jako mnohem efektivnější. Otázka ale samozřejmě je, jak dlouho a v jakém rozsahu je možné ji poskytovat. Také stojí za to říct, že jsem vyjela hned na začátku podzimu, do dnešního dne už může být přístup organizací jiný.

4) Moje nejsilnější zkušenost se poměrně obtížně popisuje někomu, kdo v táboře nebyl. Fascinovala mě lidská důstojnost. Drobné chvíle a detaily, kdy se člověk, který byl na cestě několik týdnů až měsíců a žil v naprosto otřesných podmínkách, nepodřídil situaci, nebo ji naopak přijal s nonšalancí. Těch příkladů tam bylo bezpočet: holky se prochází po táboře, jako by to bylo korzo. Snídaně z darů od dobrovolníků: rodina si rozprostře na trávě deku a „udělá si to hezký“. Mladý kluk si pečlivě čistí tenisový kapesníkem. Starší pán mi děkuje za polívku se spikleneckým mrknutím... Těžko se to líčí, ale tváří v tvář situaci v táboře to bylo jako svěží vítr. Nějak mě to utvrdilo v tom, že to s tím světem není tak špatný.

LUKÁŠ

34. SOCIÁLNÍ ANTHROPOLOG, VEDOUcí PROGRAMU LOKÁLNÍ KOMUNITNÍ KOORDINACE NA PRAZE 14

1) Odjel jsem na Balkán se svým sousedem na konci září 2015. Dlouho jsme sledovali situaci, ale až zhruba v této době mi poprvé došlo, jak je vážná. Cítil jsem naprostý nezájem ze strany evropských států, jimiž prochází běžecká vlna. Tato lhostejnost na Balkáně bohužel prokazatelně ohrožovala životy lidí prchajících z několika válečných konfliktů. Rozhodující momenty, které jsem již osobně neunesl, byly fotografie utopených dětí ve Středozemním moři. Jsem z médií zvyklý na obrázky z různých krizí z celého světa. Zde mě nejvíce nazdvihlo, že k přímému ohrožení dochází u nás v Evropě a navíc se týká lidí, kteří prokazatelně mají nárok na status uprchlíka, tedy pomoc. Není možné taktizovat a lavírovat v situacích, kdy nás přímo žádají lidé o pomoc. Konflikt v Sýrii je možné vidět z mnoha úhlů. Myslím ale, že veškeré diskuse o mezinárodní zodpovědnosti za tento konflikt, postkolonialismu a střetu kultur jen zamžují poměrně jasný fakt, že jsou zde tisíce válečných uprchlíků, jimž musíme nejen lidsky, ale i co do mezinárodního práva pomoci. Nezájem politiků České republiky byl jen další kapitolou, jež ve mně stupňovala pocit bezmoci.

Když jsem od mého kamaráda a kolegy Michala Pavlásky, který prošel s uprchlíky celou balkánskou cestu, zjistil, jak akutní je problém na místě, bylo už skoro rozhodnuto. Nápad odjet přišel ve chvíli, kdy jsem se dozvěděl, že pražské centrum Klinika potřebuje dostat sbírkový materiál na místo. Pak jsme naložili moji dodávku a vyrazili na tři dny pomáhat na místo.

Cítím se osobně zklamán až uražen přístupem středo- a jihoevropských vlád, které se dovolávají evropské historické tradice, a přitom podléhají nejprimitivnějším formám xenofobie a populismu. Navíc, věděli jsme, že je na místě mnoho lidí z Čech, a já se osobně chtěl potkat s lidmi, kteří

se postavili nezájmu a dehumanizaci současné migrační krize. Přijde mi delší dobu, že trajektorie společenského vývoje především ve střední Evropě má výrazně totalitární směr, a tohle byl jeden ze způsobů, jak se s tímto faktem vyrovnat.

2) Byl jsem na místě v době, kdy bylo poměrně pěkné počasí a teplo. Přesto nic nenavštěvovalo tomu, že se jedná o letní tábor. Disciplína pomáhajících dobrovolníků byla skoro hmatatelná. Jistě k tomu přispěly i informace, které z místa posílali na sociální síti hlavní koordinátoři pomoci. Každý, kdo byl na místě, byl zodpovědný za situaci, do které se dostal, nebylo na koho se odvolat, dovolat se něčí pomoci.

Dobrovolníci měli v tomto smyslu privilegované postavení oproti uprchlíkům vyplývající z toho, že jsou občané státu v EU. Často jsme byli jediní, kdo mohl ochránit uprchlíky proti policejnímu násilí či obstrukcím. Současně zde ale existovalo určité povědomí o tom, že jsme tým, což posilovalo zodpovědnost rozhodnutí jednotlivců. Lidé jsou schopni se velmi rychle domluvit, pokud zachovávají chladnou hlavu i ve vypjatých situacích. Nevím, kde se to v těch převážně mladých lidech bralo, ale bylo na ně spoleh.

Negativní složkou bylo to, že některé aktivity nebyly obsazené vůbec. Kdybychom si nevzali na starost zásobování, asi by ho nikdo nedělal. Celá organizace českých dobrovolníků trvale odolávala organizačním intervencím společnosti Člověk v tísni, což je myslím dobře. Dokud bylo možné vyhybat se zbytečně formalizací pomoci na místě, pak bylo dobře viditelné díry na poli pomoci ostatních složek jako Lékařů bez hranic, Charity či UNHCR. Naopak ale to nejlepší, co český tým dělal, byla paradoxně organizace nestrukturovaného proudu uprchlíků do menších skupinek, s nimiž šlo dobře pracovat. Zachraňovalo to životy lidí před umacňáním, zachraňovalo to ve většině případů rodiny před rozdělením.

3) Tato otázka dost úzce souvisí s tou výše uvedenou po organizaci zdo-la. Největší zbraní českých dobrovolníků byla efektivita jejich pomoci. Byli schopni prakticky okamžitě pomoci kdekoliv, kde to bylo potřeba, zorganizovat převoz sbírek a získat poměrně hodně peněz na okamžitě nákupy především jídla a vody. Zdá se, že se systém ani jednou nezhroutil a nedošlo k větším průserům, které by někoho ohrožovaly na zdraví či životě.

Na druhou stranu jsme byli ve zcela cizí zemi a tam vytvářeli mezinárodně sledovanou činnost, která odkazovala především k (ne)činnosti místních orgánů. Nebylo tak divu, že nám hlavní zástupce srbského státu nevycházel vstříc a snažil se kontrolovat naši činnost. Na jednu stranu to bylo pochopitelné chování, jelikož lidé z Červeného kříže jistě byli za „řešení“ situace na místě někomu odpovědní. Na druhou stranu nepřispívali k řešení situace na místě. Měli jsme poměrně striktně rozdělený koridor pomoci, kam jsme si navzájem nezasahovali, nebo pouze v extrémních případech, kdy se zhroutil systém organizace zajišťovaný Červeným křížem. Jednou jsme dokonce byli oficiálně vykázáni z jisté oblasti a měli jen neoficiální povolení k procházení. Zodpovědnost velkých humanitárních organizací byla v této věci orientována spíše na jejich činnost než na pomoc lidem v nesnázi. Aktivity UNHCR a srbského Červeného kříže byly stejně tak orientované na pomoc uprchlíkům jako na vlastní sebepropagaci. A to od krytí si vlastních zad až po zákaz fotografování jinde, než kde byla vidět loga jejich organizací. Zájem mezinárodních neziskovek tak byl v mezích jejich kompetence, mandátu a pracovní doby. Ve všech těchto oblastech jsme byli schopni je předčít, ale de facto jedině proto, že jsme nebyli vázáni žádným oficiálním partnerstvím.

Hodnotit, jestli je to dobře či špatně, není na mně. Česká pomoc měla úspěch, o čemž svědčí i partnerství, které jsme navázaly po celé Evropě hlavně díky dosahu Michala Berga. Dlouhodobě ale není takový druh neorganizované pomoci udržitelný, protože kdyby se například měli dobrovolníci starat o stabilní uprchlické tábory, pak by se stejně nevyhnuli řadě byrokratických opatření, která by přirozeně chránila uprchlíky. Do budoucna si ale myslím, že se budou muset velké mezinárodní nevládky adaptovat na participativní způsob poskytování humanitární pomoci, jelikož lidé se zajímají o pomoc na různých úrovních a jsou rychlejší a adaptivnější než korporátní neziskovky. Především v Evropě, prostupné Evropě, se ukazuje, že vlna akční solidarity je významnou silou. A bude se zvyšovat stejnou měrou, jako se radikalizuje politika evropských států.

4) Po návratu jsem měl a stále mám potřebu se podělit o nabyté zkušenosti. Už jenom proto, že mediální obraz uprchlické krize jde zcela mimo děje, které lze vidět na místě. Mediální obraz je dehumanizované simulakrum ovlivněné na mnoha úrovních nepochopením či neznalostí současných migračních procesů či tvorby kolektivních transnacionalizovaných identit. Střet kultur se nekoná, protože kulturní areály ztrácí na důležitosti. Především na Blízkém východě není možné mluvit o národních státech, i když formální organizace států je nacionální. Blízký východ jako semiperiferie bohatého globálního severu funguje na intenzivní přejímce popkulturních kulturních vzorců, které jsou v globální době živě sdíleny mezi lidmi na velké vzdálenosti. Kulturně je pak syrská

střední třída bližší Evropě než některým bohatým, ale rigidním blízkovýchodním společnostem.

Já si ze všeho vzal především to, že čím více se snažíme uprchlickou krizi pochopit skrze koncepty, teorie a analýzy (většinou v makroprospektivě), tím více nás to odklání od pochopení individuálních a sdílených motivací k útěku do Evropy (aktérské perspektivy). Všude existuje hromada vysvětlení toho, proč uprchlíci podnikají nebezpečnou cestu, která u nás v České republice hodně smrdí všemi možnými překonanými migračními teoriemi od push-pull teorie po neomarxistické přístupy všeho druhu. Situace je ale podle mě daleko jednodušší a hlavní roli v ní hrají informace, jejich přenos, interpretace a jejich manipulace. Bohužel se pak zdá podružné, že problémy lidí na cestě je nutné řešit. I proto jsem společně s přáteli uspořádal diskuse na základních školách, kde se snažíme žákům poskytovat nikoliv makrodata, ale příběhy jednotlivých dobrovolníků s důrazem na jejich osobní motivaci k angažované pomoci.

MICHAELA

3I. SOCIÁLNÍ PRACOVNICE, ANTROPOLOŽKA

1) Rozhodnutí vyjet souviselo hodně s potřebou vidět situaci na vlastní oči, udělat si vlastní názor, mít tu zkušenost. V jednu chvíli jsem se necítila vůbec kompetentní se k problematice uprchlictví a krize vyjadřovat. Hodně jsem o tom četla, cíleně jsem vyhledávala články, reportáže, weby... Vlastní zkušenost tak byla asi přirozeným vyústěním, jak se s tím vypořádat. Taky jsem si myslela, že bych mohla být užitečná, že zkušenosti, které jsem doposud v rámci své práce načerpala, by se mohly hodit.

2) Těžko odpovědět, v Bapske-Berkasovu jsem byla čtyři dny, je to velice krátká doba na to udělat si názor. Bylo fajn vědět, že člověk jede někam, kde už je nějaké zázemí a fungující systém, alespoň tak to bylo prezentováno. Na místě jsem pak do určité míry vnímala, že systém je opravdu zaběhnutý, funguje zde organizace práce, společné porady, jsou vymezeny jednotlivé pozice apod. Na místě jsem dost vnímala hierarchii - rozdělení rolí. Osobně jsem s tím měla trochu problém, nevím, do jaké míry ti lidé byli na svých místech, protože měli zkušenosti s vedením týmu, koordinováním, s krizovými situacemi (nebyl úplně čas se jich na to ptát), a do jaké míry zastávali nějakou funkci, pozici, roli jenom proto, že na místě byli již dlouho, například tři týdny - což je podle mého názoru a mojí zkušenosti naprosto kontraproduktivní, protože někteří tak ztratili nadhled nad věcí, odstup a trochu jim to lezlo na mozek. Respektovala jsem zajatý systém, rady a doporučení, nicméně jsem se necítila být součástí týmu, byla jsem tam spíš sama za sebe a tak mi to vyhovovalo.

3) Asi se nemůžu vyjádřit, na ucelený názor to byla příliš krátká doba. Vždycky jde dělat něco lépe. Co se ale týče třeba Srbska či Chorvatska, nevíš, jak jsem si, že by zde například kromě policistů byly zapojeny nějaké další složky, určitě zde chyběly například lékaři.

4) Posílala mě, sáhla jsem si na dno svých fyzických i psychických možností, přinutila mě o věcech víc přemýšlet v souvislostech, „polidštila“ mě. Jsem ráda, že můžu svou zkušenost předávat okolí, obhacovat tak konstruktivně diskuse, které se na toto téma vedou, díky tomu mám mnoho silných argumentů.

KRISTÝNA

26. STUDENTKA, FREELANCE

1) Solidarita, tolerance a pomoc bližnímu jsou základní pilíře mého života. Nemám ráda předsudky a útočení bez důvodu. Stejně jako na mne, protože mám blond vlasy, a jsem tedy automaticky blbá blondýna apod., lidé útočí na muslimy na základě předsudků. Předsudky pryč, zaměřuji se na osobnost. Ve filmu *My name is Khan* řekla maminka Khanovi, že na světě existují jen dva druhy lidí, ti dobří a ti zlí.

2) Naprosto výborně. Líbilo se mi, že se každý ujal nějaké role (té, která mu vyhovovala) a pomohl. Nešlo o to, kdo je „nahore“ a kdo „dole“, ale komplexně se pomohlo na sto procent. Jsem rovnostář. Ten, kdo vedl, koordinoval, nikdy neutlačoval ostatní. Jednalo se o celek, o výsledek, o společný zájem, pomoc a výsledek byl skvělý.

3) Moje zkušenost není úplně dobrá. Institucionalizované organizace - jejich zástupci se přišli vyfotit a zmizeli, útočili na dobrovolníky, uprchlíky nebo jednali dle nějakého manuálu, nikoli dle situace, což působilo problémy. Vidím daleko vyšší přínos dobrovolníků (Czech team) než těchto organizací. Dostala jsem se do fáze, kdy se stydím, že jsem jistým organizacím kdy zaslala životopis a žádost o spolupráci.

4) Nejsilnější je to, že chci pokračovat v tom, co dělám, v pomoci. Opuštila jsem zaměstnání proto, abych se mohla věnovat pomoci. Cítím, že to, co dělám, je správné. Dále utvrzení hodnot, podle kterých žiji, a to: tolerance, solidarita a pomoc bližnímu svému.

INICIATIVA HLAVÁK

Zuzana Schreiberová

aneb Od sta rohlíků k fungující sociální službě „zdola“

KONCEM LISTOPADU JSME POŽÁDALI DOBROVOLNÍKY Z INICIATIVY HLAVÁK, KTERÁ SE VĚNUJE OKAMŽITÉ POMOCI UPRCHLÍKŮM PŘÍMO V ČR, ABY NÁM NAPSALI PÁR ŘÁDKŮ O SVÉ ČINNOSTI.

Na našem počátku byla událost na Facebooku a sto rohlíků. Monika Horáková, zastupitelka na Praze 3 a členka levicové frakce Strany zelených se na začátku září dozvěděla, že by Prahou měli projíždět syrští uprchlíci. Vytvořila událost na Facebooku, pozvala svých několik přátel, koupila sto rohlíků a vydala se na pražské hlavní nádraží.

Po tři měsíce tak již na nádraží funguje účinná pomoc uprchlíkům propuštěným z českých detenčních zařízení, která je postavena na dobrovolnicích, darech a principu solidarity. Pomohli jsme za tu dobu více než šesti stovkám uprchlíků. Dva až tři měsíce trvající „all inclusive“ dovolená v detenčních centrech, za kterou museli zadržovaní lidé platit 250 korun denně, je zpravidla připravila o všechny jejich finanční prostředky a oni se ocitli na pražském hlavním nádraží bez peněz, jídla, jízdenky, často v letním oblečení a s příkazem opustit do sedmi dnů Českou republiku. Nyní jsme schopni jim zajistit jízdenky, oblečení, přenocování v Praze, lékařské ošetření i právní pomoc. Na nádra-

ží jsou neustále přítomni dobrovolníci, buď u informačního stánku, nebo na pohotovostních službách.

Již od prvních dnů spolupracujeme s autonomním sociálním centrem Klinika, které nás v počátcích podporovalo hlavně materiálně, ale i finančně (na její transparentní účet bylo možné posílat příspěvky určené na nákup jízdenek). Formální zastřešení naší velmi neformální iniciativy se podařilo vyjednat s Červeným křížem, stejně jako proplácení jízdenek. Posledním, kdo nás podpořil, je pronajímatel nádražní budovy, společnost Grande Stazioni, která nám zdarma poskytla prostory. Žádná státní či komunální instituce nám žádnou pomoc neposkytla. Svým způsobem jsme za to velmi vděční, protože máme svobodu vést naši pomoc uprchlíkům podle našich vlastních představ. Na hlavním nádraží jsme sice zažili návštěvu pražské primátorky Krnáčové, která se zdržela přesně sedm minut, vyfotila se na Facebook, kam připsala, že zvěsti o uprchlících na hlavním nádraží jsou přehnané. V ten samý večer se nám na nádraží sešlo třicet uprchlíků včetně několika rodin a dvouměsíčního miminka, které jsme uspávali na zemi, na dlaždičkách v odjezdové hale.

Na směnách se vystřídalo už zhruba pět set dobrovolníků. Pevné jádro těch, kteří chodí na

několik tří- až čtyřhodinových směn týdně, tvoří zhruba stovka lidí. Na začátku jsme byli komunitou „známých od známých“, ale zhruba od října se konají pravidelná školení pro nové zájemce o dobrovolnictví, a to jak v českém jazyce, tak v angličtině. Iniciativa Hlavák nemá žádné vedení, o všech důležitých rozhodnutích se hlasuje buď online, či během schůzí dobrovolníků. Samozřejmě máme rozdělené kompetence - někdo odpovídá za koordinaci dobrovolníků, někdo za kontakt s Červeným křížem či jinými neziskovkami, někdo za finance, někdo jezdí do detenčních táborů. Jedna z našich dobrovolnic je tiskovou mluvčí a PR koordinátorkou nejen Hlaváku, ale i dalších iniciativ na pomoc uprchlíkům.

V těchto dnech nás čeká další z našich schůzí, kde se mimo jiné bude řešit, jak budou naše aktivity pokračovat dále. V detenčních by mělo být v tuhle chvíli něco kolem sto padesáti zadržovaných. Dost pravděpodobně se mnozí z nás zapojí například do pomoci s integrací, výuky češtiny, budeme pokračovat ve výjezdech do zahraničí či se budeme angažovat v oblasti sociálního vyloučení.

Autorka je koordinátorkou dobrovolníků Iniciativa Hlavák

Praha, hlavní nádraží

NÁRODNOST JE BEZPŘEDMĚTNÁ

Příspěvek k diskusi o užívání národního vymezení při pomoci uprchlíkům

POČÁTKEM LISTOPADU VYDALO AUTONOMNÍ SOCIÁLNÍ CENTRUM KLINIKA VYJÁDRĚNÍ, PROČ NEBUDE NIKDY NIKDE VYVĚŠOVAT ČESKOU VLAJKU. ŠLO O REAKCI NA TREND, KTERÝ SE PROJEVIL MEZI NĚKTERÝMI DOBROVOLNÍKY A DOBROVOLNICEMI, JEZDÍCÍMI POMÁHAT UPRCHLÍKŮM NA SRBSKO-CHORVATSKÉ HRANICE; NA TREND, KDY JE AŽ PŘESPŘÍLIŠ ZDŮRAŽŇOVÁNO, ŽE DOBROVOLNÍCI JSOU PŘÁVĚ Z ČESKA.

Vyjádření Kliniky přetiskujeme v celém znění, nebude ale jistě zbytečně se nad celou věcí zamyslet a pokusit se odhalit, kde jsou kořeny tohoto „sporů“. O spor v pravém slova smyslu nejde, není totiž žádná strana, která by se přela a nárokovala si patent na to, jak se věci mají dít. Jedná se spíše o otevření diskuse o tom, jestli národnostní hledisko není spíše tím, co stojí mezi lidmi, než tím, co je spojuje. Jde o diskusi, která nikterak nebrání práci dobrovolníků a neklade mezi ně žádné překážky.

ANTIAUTORITÁŘSKÉ KOŘENY

Nejprve se podívejme, z jakých pozic vychází Klinika. Toto autonomní centrum navazuje na dlouhou tradici squaterského hnutí. Kdo někdy navštěvoval squaty, jistě si povšiml, že se v nich dá narazit na lidi z různých končin Evropy a občas i jiných kontinentů. Vždy šlo o projekty, jejichž základním principem byla rovnost a národnost hrála roli jen jako informace, odkud kdo pochází. Mnozí squateři často cestují, bydlí a pracují v různých zemích a stávají se tak lidmi vskutku kosmopolitními. Autonomní centra i squaterské hnutí jsou součástí širokého hnutí antiautoritářského, které sice není nijak ideologicky definované, ale je určeno praxí v oblastech organizování se, rozhodování a jednání na principech dobrovolnosti, rovnosti, přímé akce a absence hierarchie.

NA KLINICE ČESKOU VLAJKU NEVYVĚŠUJEME

Klinika se na začátku září mezi prvními zapojila do praktické pomoci uprchlíkům v Maďarsku a posléze na Balkáně. Kromě pomoci konkrétním lidem pro nás bylo důležité i to, že jsme se tak mohli postavit vlně xenofobie, která vládla v české společnosti. V současnosti už se etabloval samostatně koordinovaný tým českých dobrovolníků a dobrovolnic, ve kterém se vystřídaly stovky lidí. Na hranicích odvedl a odvádí náročnou a důležitou práci a právem si získal českou i mezinárodní pozornost. Máme z toho radost a práci dobrovolníků a dobrovolnic budeme samozřejmě nadále podporovat.

Chceme ale zareagovat na fenomén, který je spojený s označením „Czech Team“, propagačními materiály s českou vlajkou i nadšenými vyjádřeními typu: „Konečně můžu být hrdý, že jsem Čech.“ Vlastenecké nadšení českých dobrovolníků jistě nelze zaměňovat s etnickým nacionalismem. Pokud se česká vlajka má stát symbolem pomoci druhým bez ohledu na jejich původ, je to jistě lepší, než když vlaje nad hlavami xenofobního davu na Václavském náměstí. Na Klinice přesto českou vlajku vyvěšovat nebudeme. Naším cílem není zachraňování pověsti České republiky, ale pomoc lidem v nouzi a odpor proti fašizaci. Vlastenectví jakéhokoli typu je pro tuto činnost dost dvojznačným základem. Nejsou to právě hranice národnostně definovaných států, které brání prchajícím lidem ve svobodném pohybu? Není to právě národnostní identita, ze které xenofobové čerpají rozdělení na „nás“ a ty „druhé“?

Chceme se tímto přihlásit k hnutím a skupinám celého světa, které se prouprchlickému aktivismu věnují dlouhodobě. Kritizují přitom represivní postupy státních aparátů, rozkrývají rasistická klišé zneužívaná pravicovými populisty a připomínají, že problémy lidí na úteků často souvisí s ekologickou krizí nebo ekonomickými nerovnostmi.

Můžeme jmenovat hnutí No Borders, které bojuje za svobodu pohybu a neústupně prosazuje přesvědčení, že žádný člověk není ilegální. Autonomní centra a levicové skupiny, které pomáhají uprchlíkům v Německu, Řecku, Turecku, USA nebo v Brazílii. Můžeme jmenovat antifašisty a antifašistky, kteří se aktivně staví na odpor rasistickým a fašizujícím náladám ve společnosti. Není ostatně od věci zmínit, že první trička s nápisem Refugees Welcome v České republice začala distribuovat levicová Iniciativa Ne rasismu v dobách, kdy mainstreamová média ještě nevěděla, kdo to uprchlíci jsou.

Podporujeme spolupráci na pomoc uprchlíkům napříč politickým spektrem, nechceme otravovat vzduch politickým moralizováním, ale chceme se také držet idejí antiautoritářské levice: k solidární praxi patří kritické myšlení.

Autonomní sociální centrum Klinika, 7. listopadu 2015

Součástí antiautoritářského hnutí jsou dlouhá léta také iniciativy stávající se za práva imigrantů, bez ohledu na to, zda utíkají před válkami, politickým pronásledováním či bídými životními podmínkami. Už název neznámější iniciativy tohoto druhu No Borders vypovídá o tom, že je důležité bourat fyzické i symbolické hranice mezi lidmi, tedy i překonávat konstrukty, jako jsou národy. Pokud se navíc jako antiautoritář a anarchisté podíváme na celou věc třídí optikou, zjistíme, že údajné národní zájmy jsou tu ve finále jen pro prospěch těch nahore. S každým neprivilegovaným kdekoli na světě máme totiž větší společný zájem než s těmi, kteří třímají (nebo o to usilují) v rukou politickou a ekonomickou moc, jakkoli se třeba dušují, že jsou s námi na jedné národní lodi.

Prohlášení Kliniky se samozřejmě setkalo se souhlasem antiautoritářů a antiautoritářek, za něž někdo vyslovil kritiku, která je už vědomě či podvědomě trápila. Iniciativa Ne rasismu! na to navázala, když iniciovala vytvoření antinacionalistického bloku na prouprchlické demonstraci 17. listopadu.

NÁSTROJ POJMENOVÁNÍ

Se stejnou samozřejmostí se ale ozvaly i hlasy snažící se celou věc vysvětlit. Reprezentativní by mohla být odpověď Michala Berga, člena Strany zelených, který se do pomoci uprchlíkům také velmi aktivně zapojil. Ten napsal: „Mělo to své ideologické i praktické důvody - tým byl vždycky mezinárodní a označení Czech Team vzniklo organicky zejména proto, že tým neměl od začátku žádný vlastní název (nebyl čas jej vymýšlet), na rozdíl třeba od rakouského SOS konvoi, IHA help nebo Migration Aid v Maďarsku, a prostě bylo třeba ty lidi nějak označit.“ A pokračoval: „A že si někdo vyrobil plakátky nebo placky, na kterých je mimo jiných sdělení i česká vlajka, tak to je aktivita jednotlivce, které žádné omezení nikdo neklade, ale také ji nijak nerozšiřuje - nemáme žádné oficiální logo ani jiné materiály. Například na rozdíl od rakouského Team Österreich, což je oficiální aktivita rakouského Červeného kříže.“

OCCUPY SANDY

Jedna z praktických podob hnutí Occupy ve Spojených státech

NA KONCI ŘÍJNA ROKU 2012 SE KOLEM VÝCHODNÍHO POBŘEŽÍ SPOJENÝCH STÁTŮ PROHNAL HURIKÁN SANDY. PODLE MNOHÝCH NOVINÁŘŮ I AKTIVISTŮ BYLO V TÉ DOBĚ HNUTÍ OCCUPY V ÚPADKU. OPTIMISTIČTĚJŠÍ KOMENTÁTOŘI STAVU TOHOTO HNUTÍ, KTERÉ DO AMERICKÉ DEBATY VNESLO PROBLÉM EKONOMICKÉ A POLITICKÉ NEROVNOSTI, OPONUJÍ, ŽE SE AKTIVISTÉ PŘESUNULI Z ULIC NEW YORKU DO SVÝCH MĚST A ČTVRTÍ A ZAMĚŘILI SE NA MĚNĚ VIDITELNOU A INTELEKTUÁLNÍ ČINNOST, OD BOJE S DLUHY A TEORIE BANKOVNICTVÍ AŽ PO KOLEKTIVNÍ FARMAŘENÍ.

Dokladem toho, že hnutí Occupy Wall Street nezašlo na úbytě, byl nevšední zápal, kterým aktivisté zareagovali na přírodní katastrofu, jež zdemolovala značnou část New Yorku a New Jersey. Následky pohromy daly Occupy Wall Street možnost projevit zkušenosti získané při kolektivním politickém odporu v parku Zuccotti a odhodlání postavit se proti utrpení těch na dně.

S jejich pohotovostí a zejména s přístupem k bouří postiženým lidem se těžko srovnají etablované tučné vládní i nevládní agentury. Taktiky, které byly během buričských okupací pilovány - způsob organizování se, horizontalismus, otevřenost ke nově přichozím, využívání sociálních sítí atd. -, a na druhé straně pomalost a neochota byrokratických charitativních spolků přispěly k tomu, že v rámci Occupy Sandy (OS) pracovalo na 30 000 dobrovolníků a vybralo se více než 1,3 milionu dolarů. Occupy Sandy, další odnož hnutí Occupy, se stalo jednou z nejšířší oceňovaných skupin, které pracovaly při nápravách škod po bouři.

UČÍME SE OD POTŘEBNÝCH JAK POMÁHAT

Ráno po bouři byli dobrovolníci z Occupy Wall Street v těch nejpostiženějších oblastech. Nechávali se učit od místních, zjišťovali, co jejich komunita potřebují. V několika prvních dnech Occupy Sandy zřídila distribuční místa ve dvou brooklynských kostelech, kde se denně shromažďovaly stovky Newyorčanů, aby zde vařili teplé jídlo pro postižené a třídili haldy darovaných dek, oblečení a potravin. Byl zřízen vozový park vypůjčených aut a dodávek, které rozvážely dobrovolníky a hmotnou pomoc do zničených oblastí. U počítáče seděl meteorolog a podával pravidelné předpovědi. Ustavila se skupina zdravotní pomoci.

Negativní příčinou úspěchu Occupy Sandy byla úřední diskriminace chudých oblastí. V době, kdy dodávky elektřiny do Dolního Manhattanu byly obnoveny, linky metra vedoucí do centra města byly z velké části znovu obsluhovány a většína místních se vrátila do práce, na periferii, v těch částech města, kde politici, reportéři nebo ekonomické elity nežijí ani nepracují, se o úřednicích zodpovědné vládní agentury FEMA jen vyprávělo. „Zapomněli na nás,“ říká jeden z obyvatel. „Byli jsme jako na jiné planetě.“

Positivní příčinou účinnosti práce aktivistů byla otevřenost spolupráce s dobrovolníky a to, že jejich vztah k obětem byl založen na principu charakteristickém pro toto hnutí - horizontalismu.

Státní agentury a Červený kříž se k dobrovolníkům obracely zády, a to i k těm z řad postižených - asi neměli podle jejich měřítek dostatečnou odbornost. Když do některého z center OS dorazili nově přichozí, podstoupili zaškolení, během něhož jim byl vysvětlen postup dobrovolnické práce a byli uvedeni do zásad a principů hnutí. Během krátkého školení byl kladen důraz na ohleduplnost a vnímavost k problémům místních komunit. Rychlokurz dostali i ti, kteří chodili v postižených oblastech od domu k domu a zjišťovali, co je třeba. Organizátoři vštěpovali dobrovolníkům, že si musí být vždy vědomi potřeb obětí: „Nevíš líp než oni, co potřebují, tedy pokud nedokážeš poskytnout odborné stanovisko či informace, které zjevně postrádají. Nic neslibuj, vyslechni je a nabídni, čeho jsi schopen.“

Důležitou součástí úspěšné pomoci představují však zejména dobrovolníci z řad postižených jako mladík z Rockaway, který si přišel do centra pro jeden pár bot a skončil jako čelný představitel místní komunity, nebo obyvatelka Coney Islandu, která organizovala blok, ve kterém žije. Věděli totiž, kdo kde bydlí a co kdo potřebuje. Věděli, kde je třeba teplé jídlo, a měli zde vztahy, které jsou nezbytné, aby mohla distribuce pomoci fungovat, jak má.

Některí ocenili jídlo a oblečení, jiní prostředky na odstraňování plísní z domů či karavanů nebo pracanty na odklizení trosk, dalším pomohly letáky vysvětlující komplikované půjčky a granty na opravu škod, o něž obyvatelé mohli žádat. Státní letáky a weby byly totiž matoucí a nejasné a jejich jazyk od zažádání spíš odrazoval.

KRITIKA A MEZE OCCUPY SANDY

Možnosti aktivistů byly jen omezené, nedisponovali těžkou technikou, nemohli do čtvrtí zavést elektřinu, dobrovolnické práci se věnovali ve volném čase, a i jejich finance byly omezené. Nemalá suma 1,3 milionu, kterou jednotliví dárci přispěli organizaci Occupy Sandy, tvoří jen zlomek potřebných prostředků k úplné obnově fungování všech čtvrtí (a také sotva jedno procento z výplatních pásek Červeného kříže a méně než roční plat třech jeho vedoucích pracovníků v roce 2012, o vládním rozpočtu nemluvě).

Joel Berg, výkonný ředitel neziskové organizace Newyorská koalice proti hladu, zformuloval kritiku Occupy Sandy, se kterou se musí snažit, aby pomohla zvládnout, obzvláště odmítá-li zároveň stát: „Myslím, že nevědomky a zcela určitě nezáměrně jistým způsobem posilují myšlenku pravice, že vláda není správnou odpovědí.“

Berg souhlasí se sociální kritikou hnutí Occupy, tvrdí však, že jakákoli podstatná snaha například o zmírnění chudoby - jako výstavba sociálního bydlení či zabránění bližícím se škrtům potravinových poukázek milionům rodin - by musela zahrnovat politiku. Tato nová generace aktivistů, říká Berg, nastavuje latku tak nízko, že obyčejná charita, ačkoli smysluplná, se nyní zdá být něčím mimořádným.

„Zapomeň na ideologii, jen se podívej na měřítka - neexistuje způsob, jak by dobročinné snahy mohly jen vzdáleně dosáhnout stupně, který jako společnost potřebujeme, abychom vyřešili hlavní problémy. (...) Udělali všechnu tu důležitou práci, chci jen upozornit, dáme-li ji do celkových souvislostí, mluvíme o vskutku velmi malém dílu.“

V případě Occupy Sandy lze na tuto kritiku říci, že spíše než tendence sverepě odmítající stát byla přítomna snaha pomoci těm, na které stát dlouhodobě kašle, poukazovat na nerovnosti přístupu vlády k chudým a bohatým čtvrtím, nerovnosti, které bouře nezpůsobila, jen zvětšila a zviditelnila, snaha donutit vládu plnit závazky, ke kterým se upsala, v neposlední řadě snahy posílit a učit místní komunity, jak se organizovat a postavit za svá práva.

A konečně, bylo-li to prospěšné pro stížené katastrofou, Occupy Sandy spolupracovala také s neziskovými, církevními i vládními organizacemi, dokonce i s policií, na kterou z dob Occupy Wall Street neměli aktivisté a aktivistky zrovna nejlepší vzpomínky. Tyto ústupky také vnesly do hnutí rozepře.

ZRADA POLITIKY A BUDOUCNOST CHARITY?

V hnutí Occupy způsobil zjev jeho odnože Sandy vášnivě diskuse. Krajiní hodnocení působení Occupy Sandy jsou asi tyto: na jedné straně představuje zradu původně politického uskupení a změnu v neškodný apolitický dobročinný spolek, na druhém konci představuje posun od bezmocného rebelství k něčemu s reálným dopadem na životy lidí, s praxí skutečné společenské změny. Jedni mají strach, že práce na obnově čtvrtí odvádí aktivisty od boje s politickými silami, jež stojí v pozadí existujících nerovností, že napravují škody, namísto aby bojovali s jejich příčinami. Druzí říkají, že vzájemná pomoc a podpora byla vždy součástí hnutí Occupy.

„Předtím jsme bojovali proti bohatým, teď pomáháme chudým,“ říká aktivistka, která nějaký čas kempovala v parku Zuccotti a od doby bouře trávila takřka každý den pomocí obětem ve Staten Islandu. „Jádro zůstává stejné. Avšak toto je mnohem optimističtější, naplňující a legální,“ dodává s odkazem na mnohé násilné střety mezi protestujícími a policií.

Jiný aktivista spatřuje ve využívání vládních grantů, bohatých donátorů, ve spolupráci s úřady a policií spojování se s těmi silami, k boji proti nimž bylo hnutí vytvořeno. Někteří z původních aktivistů odešli, někteří z těch, kteří zůstali, říkají, že to dělají pouze za cenu kompromisu. „Děláme-li spousty projektů po celém městě, je to důležitá práce, avšak pozornost by se měla zaměřit zpět k nejmocnějším finančním institucím.“

Smířlivou odpověď můžeme najít v apelu jednoho z aktivistů: „Sociální, ekonomické, politické a environmentální krize a systém, který je zakládá, existují stále a stále způsobují škody hlubší, než by kdy dokázal učinit hurikán. Naše hnutí musíme budovat v místech, kde schází moc - v Coney Islandu, v chatrčích na Rockaway Beach, v dělnickém Staten Islandu a ve všech čtvrtích, které zpusťošil hurikán a další krize. Avšak zároveň musíme útočit tam, kde se síla, proti níž bojujeme, formuje, kde vznikají rozhodnutí, kde žijí a pracují mocní, kde krize započala. Musíme se vrátit na skutečné místo činu: městské radnice, ropné společnosti a, ano, na Wall Street.“

PROTOŽE JSME OKUPANTI

Yigal Levin

Nacionalismus a rasismus ve Státě Izrael

KDYŽ SE UPRCHLÍCI OCITNOU VE STÁTĚ IZRAEL, STANOU SE MIMODĚK SOUČÁSTÍ ZDEJŠÍHO IZRAELSKO-PALESTINSKÉHO KONFLIKTU, KTERÝ NA PODZIM 2015 DOSTAL PODOBU INDIVIDUÁLNÍCH ÚTOKŮ A POULIČNÍ HYSTERIE. K SITUACI PŘINAŠÍME ILUSTRATIVNÍ PŘÍKLAD SOUČASNÉHO STAVU A KOMENTÁŘ YIGALA LEVINA, ČLENA IZRAELSKÉ ANARCHOKOMUNISTICKÉ ORGANIZACE JEDNOTA.

Od počátku října docházelo pravidelně k individuálním útokům Palestinců na Izraelce, zpravidla vojáky nebo ortodoxní věřící. Ještě než říjen skončil, mluvilo se o čtyřiceti mrtvých Palestincích a několika Izraelcích. Zdaleka ne všichni zabítí Palestinci na někoho zaútočili. A většina z nich byla zabita v rámci msty, tedy bez soudu a vyšetřování.

„Palestinci vás nenávidí ne proto, že jste Židi, ale proto, že jste okupanti,“ komentoval říjnové události liberálně-nacionalistický poslanec Knesetu Ahmad at Tibí, izraelský politik arabské národnosti.

Je hrozné, když vás nenávidí. Když vás nenávidí za to, že dva miliony lidí trpí kolektivním trestáním v největším ghettu na Zemi. Když vás nenávidí za to, že každý den musí snášet ponižování od vojáků na Západním břehu Jordánu. Když vás nenávidí za to, že v době židovských svátků izraelská vláda zavírá checkpointy jen kvůli tomu, aby se mohly pohodlně odbývat náboženské obřady. Když vás nenávidí za to, že mladí židovští neonacisti můžou beztržně upálit celou rodinu v jejím vlastním domě. Když vás nenávidí za to, že velká část vodních zdrojů na Západním břehu je svedena jen do míst, kde bydlí Židé. Když vás nenávidí za to, že skoro milion jejich předků byl vyhnán v roce 1948 z míst, na kterých po generace žili a pracovali.

Pokračovat by se dalo ještě dlouho. Ale jako by nic z toho nebylo, události z října 2015, které izraelská média nazývají „*intifádu no-*

PROČ NA NÁS TI OTRAVNÍ
PALESTINCI VLASTNĚ ÚTOČÍ?

JENOM PROTO, ŽE JIM
KRADEME A OKUPUJEME
ZEMI, DEMOLUJEME
DOMOVY, STAVÍME OSADY,
ZDI A CHECKPOINTY,
ZATÝKÁME, MUČÍME
A ZABÍJÍME JE ?!

žů“, zastavily debaty o *דו קיום*, koncepci mírového soužití Izraelců a Palestinců. Nebude žádné soužití, dokud existuje neslychaná nerovnost mezi Izraelci a Palestinci. Dokud není rovnost, i kdyby jen v právu na svobodu pohybu. Nicméně i bez ohledu na to by se zdálo, že je to zřejmý fakt pro izraelskou levici (v první řadě jsou to stoupenci stran Chadaš [Demokra-

tická fronta pro mír a rovnost], Meretz [Energie] a Avoda [Strana práce] a také mnozí izraelští a zahraniční levicoví intelektuálové). Ta ovšem sborem odmítá metody boje Palestinců a ignoruje důvody, které k nim vedly. Meretz dokonce ochotně převzal výraz „*intifáda*“, který izraelská vláda používá jako strašáka, a nazval tak svoji protestní kampaň: „*Vláda intifády, neu-*

AM ISRAEL HAI

Jelena Pasyňková

V neděli 18. října večer ozbrojený člověk na hlavním autobusovém nádraží ve městě Beerševa na jihu Izraele zabil devatenáctiletého izraelského vojáka a zranil dalších jedenáct lidí. Izraelská policie ho na místě zastřelila. Byl to jednadvacetiletý Muhammad Ali Ukhabi, beduin z radikální islamistické rodiny z města Chura.

Při incidentu strážný vystřelil na devětadvacetiletého Haftoma Zarhuma, uprchlíka z Eritreje, kterého omylem považoval za teroristu. Ten krátce nato zranění podlehl. Na videu z nádražní kamery je vidět, jak se Haftom Zarhum snažil jako všichni ostatní z místa útoku utéct, když se k němu přiblížil strážný s pistolí a střelil na něj.

Kolemjdoucí také zaznamenali a na sociálních sítích umístili video, na němž zhruba deset lidí včetně izraelských vojáků a policistů kope Zarhuma do hlavy a házejí na něj lahev ve chvíli, kdy už ležel na podlaze v bolestech a krvácel. Ze skupiny jsou slyšet výkřiky: „*Terorista!*“, „*Zabijte ho!*“, „*Rozbij mu hlavu!*“

Zdravotníci, kteří se snažili Zarhuma odvést, narazili na skupinu lidí, která jim zahradila cestu a skandovala „*Smrt Arabům*“, „*Arabové ven*“ a „*Am Israel Hai!*“ (Izraelský národ žije! - heslo oblíbené izraelskými neonacisty).

Dopisovatel izraelských levicových novin Haaretz Chaim Levinson dal na Twitter prohlášení tiskového mluvčího izraelské policie, kde připouští, že Zarhum byl možná zabit kvůli své národnosti. „*Nezměnil jsem tam ani slovo. Toto prohlášení je od mluvčího policie regionu Negev: „Jeden ze zraněných, který byl zastřelen bezpečnostními silami, je cizím občanem; v tuto chvíli není jasné, jestli měl něco společného s danými událostmi nebo byl zastřelen kvůli svému vzhledu,“ napsal Levinson.*

Uprchlíci z afrických států čelí v Izraeli silnému nepřátelství a rasismu. Izraelští politici je označují jako „*demografickou hrozbu*“ pro židovskou většinu v Izraeli. Uprchlíkům zde neustále hrozí bezdůvodné zatýkáni a deportace.

V poslední době dochází na okupovaných územích stále častěji k živelným provokacím a útokům izraelských skupinek na lidi „arabského“ vzhledu (tak například napadli i Žida, kterého považovali za Araba).

V Jeruzalémě 4. října zastřelil policista v důsledku provokace devatenáctiletého Faliho Allona a minulý týden se objevilo video, na kterém Izraelci křičí na třináctiletého Ahmeda Mansara, ležícího v krvi na zemi: „*Zdechni, svině!*“ (Chlapec a jeho bratranec, který byl zabit, byli podezřelí z účasti na napadení dvou Izraelců v jeruzalémské čtvrti Pisgat Ze'ev).

Od začátku října zabil izraelský vojáci během tří týdnů přes čtyřicet Palestinců a řada těchto mrtvých byla izraelskými a palestinskými obránci lidských práv označena za oběti lynče. Tyto tresty prováděné mimo zákon pobíhají v důsledku otevřených výzev izraelských lídrů k zabíjení všech Palestinců, kteří budí podezření.

Prakticky nikdo z Izraelců, kteří páchají tyto činy z důvodu nacionální nenávisti, nebyl potrestán. Nebudou v důsledku svého nacionalistického boje označeni za teroristy, jejich domy nebudou zbourány a jejich rodiny nebudou vystaveny nejružnějším druhům kolektivního trestání, jak je uplatňováno na Palestině.

Zpracováno z materiálů Electronic Intifada, Ynet, News.ru, Haaretz, Walla! News. Zdroj: avtonom.org/news/tolpa-izraitlyan-linchevala-ranenogo-bezhenca-iz-eritrei

VŠICHNI JSME TERORISTÉ

Tomáš Zelený

Je terorismus skutečnou hrozbou? A nejsou náhodou největšími teroristy ti nahoře?

TERORISMUS SE DNES STAL JEDNÍM Z NEJVĚDĚNĚJŠÍCH TÉMAT MÉDIÍ. KAŽDÝ DEN NÁS BOMBARDUJÍ ZPRÁVY O TERORISTICKÝCH AKTIVITÁCH Z CELÉHO SVĚTA. KVŮLI MEDIÁLNÍMU OBRAZU JE Z TERORISMU HROZBA, NA NIŽ SLYŠÍ VELKÁ ČÁST SPOLEČNOSTI. JE NAŠE REAKCE NA TUTO HROZBU ADEKVÁTNÍ?

Odhlédneme-li od definice pojmu terorismus a spokojíme-li se s definicí převládající v mediálnímu prostoru, je terorismus marginální hrozbou, která by nestála za povšimnutí. Podle údajů amerického ministerstva zahraničí zemřelo v roce 2011 následkem teroristického útoku celkem 17 Američanů, což zahrnovalo také civilní oběti v Afghánistánu a Iráku. Podle amerického Centra pro kontrolu nemocnosti, které vydalo statistiku nejčastějších příčin úmrtí ve Spojených státech, jsou daleko častější příčinou úmrtí choroby oběhového systému (35 079krát), rakovina (33 842krát), pohlavně přenosné choroby HIV a syfilis (353krát), psaní textových zpráv během řízení vozidla (také 353krát), kontaminovaná potrava (110krát) nebo pád z postele (26krát). Počet obětí terorismu v USA se v roční bilanci vyrovnal počtu lidí, kteří byli rozmačkáni televizorem nebo jiným kusem nábytku. Čistě statisticky by obava z teroristů neměla u civilního obyvatelstva vyvolávat strach.

Další srovnání dokonce udává, že děti předškolního věku zastřelí ročně více obyvatel USA, než kolik jich zabijí teroristé. Proč tedy nevyhlásila americká vláda válku předškolním dětem, ale teroristům? Vysvětlením jsou asi především ideologické motivy teroristů, které malé děti nemají. Teroristé útočí z přesvědčení o nadřazenosti svého politického názoru. Násilím prosazují politické cíle, které jsou konkurenční všeobecně uznávaným nositelům moci. Státy, které svrchovanou politickou moc uplatňují, mají jako jeden z cílů zachování rozložení moci. Proto se státní složky snaží riziko plynoucí z terorismu systémovými kroky eliminovat na minimum. V současné informační a technologické společnosti ovšem disponují prostředky, které nebyly nikdy dříve dostupné. Zatímco různé militantní skupiny se v 70. letech minulého století skrývaly přímo uvnitř některých západoevropských zemí i několik let, je hon na dnešní teroristy přenášen masám on-line doslova na obrazovky počítačů a televizorů, přesně jak popsala Ray Bradbury hon na Guye Montaga v románu *471 stupňů Fahrenheitů*. Lidé nařčení z terorismu, kteří se skrývají ve vzdálených zemích, jsou spolu s dalšími lidmi zabíjeni střelami z dálkově naváděných letadel. Civilní oběti dronů jsou pak americkou vládou nazývány „collateral damage“ (vedlejší škoda).

Digitální věk přinesl státním orgánům nejen možnost efektivně bojovat proti skutečným teroristům, ale především prostředky k potlačení jakékoliv jiné opozice, která může současné rozložení moci nabourat třeba i nenásilným způsobem. Hypertrofovaný boj s terorismem stačí jen ospravedlnit pomocí staré dobré krizové terapie, jak ji popsala Naomi Kleinová v knize *Sková doktrína*.

Ve Spojených státech je stále nákladnější boj s terorismem kritizován právě z důvodu omezování svobod amerických občanů. V USA vznikla řada kontroverzních zákonů, které dávají represivním složkám stále víc pravomocí, a jak vyzradil Edward Snowden, existuje řada ilegálních programů na masové špehování občanů, to všechno během období, kdy klesá nejen zločinnost (včetně násilných činů), ale také počet policistů zabitých při výkonu služby. To, že represivní orgány mají čím dál větší pravomoc, dokazuje také stoupající počet nevinných lidí, kteří jsou během policejních zákroků zabiti. Nejedná se o ojedinělé případy, jak by se mohlo zdát z události okolo smrti Afroameričanů Erica Garnera a Michaela Browna. Podle některých zdrojů je policisty jen v USA zabito ročně průměrně 500 nevinných lidí. Pokud budeme hledat v již zmiňované zprávě Centra pro kontrolu nemocnosti, dojdeme k číslu 155. To znamená, že Američané mají více než devětkrát větší šanci, že budou zavražděni policistou než teroristou. K podobným závěrům nedošli pouze nějací radikální levicovní intelektuálové, ale upozorňuje na to například také pravicový libertariánský think-tank Cato, jehož stoupencem byl Václav Klaus.

Jak tedy definovat pojem terorismus? Jistě se lze ztotožnit s tím, co se píše na stránkách Policie ČR: „Přesně vymežit pojem terorismus není jednoduché. Tento jev lze vykládat odlišně s ohledem na subjekt, který vykládá provádky, historické časové období, kdy byl pojem používán, anebo na účel či záměr, pro který byl použit. Dodnes neexistuje například na úrovni Organizace spojených národů jednotná a všemi uznávaná definice.“ Dobře to ilustruje příběh Nelsona Mandely nebo Menachema Begina. První z nich se do dějin zapsal jako bojovník proti apartheidu, nositel Nobelovy ceny míru z roku 1993 a první prezident Jihoafrické republiky vzešlý ze svobodných voleb. Ovšem od 60. let 20. století byl na americkém seznamu teroristů, ze kterého byl vyškrtnut až v roce 2008. Menachem Begin je bývalý izraelský premiér, který v roce 1979 dostal spolu

s egyptským prezidentem za uzavření příměří Nobelovu cenu míru. Tento bojovník za nezávislost Izraele na britské správě byl ještě ve 40. letech minulého století vůdcem militantní revizionisticko-sionistické skupiny Irgun. Na jeho příkaz byl proveden útok na hotel Krále Davida v západním Jeruzalémě, při kterém v červenci 1946 zemřelo nejméně 91 lidí. Obě osoby poukazují na to, že hranice mezi teroristou a bojovníkem za svobodu je příliš tenká a mnohdy záleží, zda politické cíle původních teroristů převládají v oficiálním politickém diskurzu. Zkrátka pokud teroristé vyhrájí, budou to oni, kdo bude moci své konkurenty v boji o moc za teroristy označovat.

Přesto většina definic přisuzuje teroristům dva společné znaky: 1) útočí na civilní cíle, 2) používají násilí nebo hrozbu násilím k prosazení svého politického cíle. Takto zobecněná definice, která odfiltrovala subjektivizaci vzhledem k nositelům moci a převládajícímu politickému diskurzu, by mohla být snadno použitelná také na policejní jednotky, protože jsou pro civilní obyvatelstvo statisticky větším ohrožením života než oficiální „teroristé“. Policejní zdůvodnění, že brání demokracii, nebo lépe řečeno jejich subjektivní pojetí demokracie, je pak jen indoktrinace určitým politickým cílem.

Na otázku, zda jsou čeští obyvatelé více ohroženi na životě policií než teroristy, lze díky ojedinělosti těchto incidentů jen stěží odpovědět. Nicméně podle Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013, kterou zpracoval odbor bezpečnostní politiky ministerstva vnitra, nebyl na našem území spáchán mezi lety 2006-2012 žádný teroristický útok, a to ani ve stadiu příprav. Jedinou výjimku zatím tvoří letošní pochybný policejní zásah Fénix proti anarchistům, kteří jsou obviněni z plánování teroristického útoku, při kterém měli údajně chtít zapálit nákladní vlak, což by podle policie mohlo způsobit materiální škody na infrastruktuře České republiky. Policie se na anarchisty zaměřila z důvodu vyšetřování sabotáží na policejních vozidlech. Teroristický případ ovšem vzbuzuje pochybnosti, že se jedná o policejní provokaci, protože podle výpovědí měli zápalné lahve určené k útoku na vlak donést samotní policisté. Pokud je verze o policejní provokaci pravdivá, bylo by to potvrzení názoru Zuzany Candiglioty z Ligy lidských práv, která tvrdí, že policejní praxi v případech, kdy nelze skutečnou zločinnost objasnit, se stalo konstruování zločinů, které objasnit lze.

Podle některých způsobů hodnocení lze tento čin za teroristický považovat, ale za poslední desetiletí si u nás teroristické útoky nevyžádaly žádné oběti na životech. Statistiky nevinných mrtvých obětí kvůli zásahům policie nejsou v ČR dostupné, přesto to ojediněle takto lidé umírají. Jeden takový případ se odehrál v lednu tohoto roku v Přerově, kde strážník městské policie omylem zabil střelou do hlavy mladíka, kterému přijel původně pomoci při napadení skupinou podnapilých osob. Jak se zprvu chtěla policie vyšetřování chopit, ilustruje příběh přítelkyně zabitého mladíka. Nejprve ji policisté odvezli na testy na přítomnost drog, které byly negativní, a následně na záchytka, kam ji z důvodu střízlivosti nepřijali. Protože se policie v podobných případech brání nést následky, asi by ráda podobné případy označila za „collateral damage“, které jsou daní za ochranu demokratického zřízení. Ovšem stejné označení použil strážce bombového útoku na federální úřad v Oklahomě před dvaceti lety Timothy McViegh, když u soudu komentoval smrt 19 nevinných dětí. Takže také zde je zajímavá shoda mezi ochránci moci a teroristy.

Přestože u nás teroristé významnou hrozbou nepředstavují, již pár dnů po lednových pařížských útocích začala Bezpečnostní informační služba žádat po české vládě více peněz na boj s terorismem. Čeští politici obdařili tuto instituci, hospodaří s ročním rozpočtem okolo 1,2 miliardy korun, jednou miliardou korun ročně navíc. Na co budou tyto peníze použity? Na ilegální vládní programy špehující občany ve stylu NSA? Nebo k infiltraci „extrémistických skupin“, které podle poznatků BIS vážně ohrožení státu nepředstavují?

Protože velká část špehování probíhá pomocí digitálních technologií, lze očekávat, že většínu informací získávají špehováním lidí bez jejich nejmenšího tušení. Pro účely sledování počítačů lidí s nevhodným politickým názorem, vedle obchodní a politické špionáže, je používán software FinFisher, který je běžně distribuován do České republiky. FinFisher je program společnosti Gamma Group, který slouží jako trojský kůň a odesílá data z mobilních telefonů a počítačů, dokáže fungovat jako keylogger, vytvářet printscreeny a zapínat externí zařízení jako kamery a mikrofony. Společnost má samozřejmě s antivirovými výrobci nasmlouvanou jistotu, že nebude zachycen. Na základě uniklých dat, zveřejněných na serveru WikiLeaks, se potvrdilo, že česká policie využívá jiný podobný software Galileo - Remote Control System. Používání podobných programů se již stává zcela běžnou záležitostí a proniká také do komerční sféry.

Za zamýšlení rozhodně stojí, zda se kvůli podobným případům vyplatí zasahovat do soukromí a práv občanů. Odpověď nalezneme v prohlášení k jednomu z útoků na policejní auto, kde aktéři těchto činů vysvětlují své motivace: „*Námi provedený útok je v neposlední řadě také aktem solidarity s těmi, kterých se přímo dotkla policejní represe a způsobila jim újmy... Solidarita míří také k těm, proti kterým policie zasahovala, když se blázkou těžby snažili zachránit ekosystém Národního parku Šumava.*“

Případ policejního zásahu proti ekologickým aktivistům na Šumavě demonstruje praktickou beztrestnost represivních složek. Podle pravomocného rozhodnutí krajského soudu v Plzni byl policejní zásah nezákonný. Byly při něm násilně zadrženy desítky osob a padlo několik falešných

obvinění z údajného napadení veřejného činitele. Podle soudu pak měla policie naopak zasahovat proti ilegální těžbě a nikoliv proti aktivistům, kteří jí chtěli zabránit. Státu tak vznikla škoda na životním prostředí v řádech milionů korun a také milionové náklady za nezákonný policejní zásah. Policie se dodnes neomluvila a ani kvůli němu nevedla tak rozsáhlé vyšetřování jako v případě pokusu poničit policejní vůz, při kterém podle oficiální zprávy ministerstva vnitra nevznikla žádná finanční škoda.

Složky, které mají chránit zákonné pořádky, by mnohdy mohly projevům radikalizace zabránit spíše důslednou aplikací zákonů samy na sebe. Předělo by se tím daleko větším společenským škodám, než které způsobují některé radikální politické skupiny.

Místo potřebné sebereflexe ovšem česká policie sází na silová řešení. Zmíněný „protiteroristický“ zásah Fénix cílil na pouhé provozovatele různých webů, které zveřejňovaly prohlášení o sabotážích. Kam až může zajít boj proti nepohodlným názorům, ilustruje případ černošské bojovnice Assaty Shakur, která byla v roce 2013 přidána na americký seznam deseti nejhledanějších teroristů světa. Důvodem patrně není její útek z vězení a členství v organizaci Černých panterů téměř před čtyřiceti lety, ale její současná verbální veřejná kritika americké politiky, kterou v otevřeném dopise adresovala například papeži Janu Pavlu II. Svobodná společnost by měla zabránit kriminalizaci pouhých názorů, ať jsou sebevíc problematické. Jak by to mohlo dopadnout v případě důsledného potlačení všech konkurenčních výkladů společnosti, nás může varovat citát primitivisty Johna Zerzana: „*Společnost, která odstraní všechna dobrodružství, učiní největší dobrodružství ve svého odstraňování.*“

S YIGALEM LEVINEM O UPRCHLÍCÍCH, SOCIÁLNÍ REVOLUCI I POLICEJNÍCH PROVOKATÉRECH V IZRAELI

(pokračování ze str. 23)

v podstatě chunta, znamená, že se nic nezměnilo. Sýrie ve skutečnosti uvízla ve velmi krvavé občanské válce, kde zahynuly statisíce lidí, utíkají miliony lidí, jako země už vlastně neexistuje, rozpadla se na enklávy. Totéž je možné říct o Libyi. Na jedné straně znamenalo arabské jaro velkou naději a ukázalo lidem, že bouřit se je možné a potřebné, že moc není neochvějná, že ji lze svrhnout. Arabské jaro naučilo lidi organizovat se - na Tahríru, v Sýrii, v Libyi jsme na počátku viděli kouzlo sebeorganizace, jenže arabská společnost je dost konzervativní, dominantní je v ní náboženství, patriarchát a šovinismus, a tak všechno sklouzlo k banálním krvavým jatčím. Není nutné si tu revoluci idealizovat. Arabští anarchisté musí dál pokračovat v šíření svých myšlenek, mluvit s lidmi, vysvětlovat jim, že tohle není konec, že je to jen první kolo revoluce, že je třeba povstávat dál směrem ke skutečné sociální revoluci, kdy bude svržen stát i kapitál, nejen jedna hlava vyměněna za jinou. Vždyť v Egyptě zůstala vojenská klika u moci, Mubárak reprezentoval vojenské klany a teď je v čele státu generál Sísí. A zahynuly tisíce lidí na Tahríru. Proč ti lidé umřeli? Aby Mubáraka vystřídal Sísí? To jsou divné vyhlídky.

Jak se v těchto souvislostech díváš na bloky různých sil? V Egyptě se během revoluce sjednotili islamisté, liberálové a levice, aby svrhli Mubáraka. Pak proběhly volby, vyhráli islamisté, pak vojenská klika s liberály svrhla islamisty atd. Není mylná samotná myšlenka bloků kvůli krátkodobým cílům, když potom dojde ke vzájemným střetům? Možná je to nesporná cesta, když se levice, pravice, nacionalisté, fundamentalisté sjednotí, jen aby někoho svrhli. Podobné bloky vznikaly na Ukrajině kvůli svržení prezidenta...

Zcela souhlasím. Je to můj osobní názor i názor naší organizace, jeden z důvodů, proč se tak silně držíme dál od politických stran, dokonce i těch levicových, a tím spíš liberálních nebo sociálnědemokratických. Nevěřím v celolevicové sjednocení nebo ve svazky s li-

berály či nacionalisty. Bereme je jako nepřátele. Blok kvůli cílům typu svržení prezidenta je začarovaný kruh a nakonec anarchisté poslouží liberálům nebo nacionalistům, kteří pak slíznou smetanu a levicové radikály využijí jen jako štít. Je lepší zůstat marginály a malým hnutím než se snažit o masovost a skončit jako cíl represí vedených těmi samými liberály a pravičáky. V historii jsme to už viděli, když početné anarchistické hnutí ve Španělsku (CNT a FAI) podpořilo republikánskou vládu, a potom tahle republika, která se zdála demokratická a humanitní, pokračovala v represích proti anarchistům a po svržení generála Prima de Rivery je z věznic nepropustila. Měli bychom se učit z historie. I z historie arabského jara, i ze současné revoluce a občanské války na Ukrajině. Měli bychom vidět, že je třeba držet se stranou od nacionalistů, zdůrazňovat vždy, že se od nich lišíme. Zdůrazňovat, že nás zajímají jen hnutí organizovaná zdola.

Jedna věc jsou protestní aktivity, druhá životní styl. Existují u vás pokusy zakládat nějaké anarchistické komuny, družstva, školy apod.?

Je tady toho dost, protože Izrael má socialisticky založené obyvatele. Vždyť kibucy byly svou podstatou blízké anarchistickým komunám a socialistické hnutí tu bylo velmi silné. Je tu například anarchistická škola s takovým vtipným názvem *Škola věd o svobodě*. Je to iniciativa anarchistů z organizace Jednota. Jednou měsíčně pořádáme semináře (máme třídy s dvaceti až třiceti lidmi) na různá témata od historie anarchismu až po radikální feminismus, sociologii, psychologii atd. Tahle škola je unikátní tím, že ti, kteří přednášejí, jsou odborníci ve svých oborech, takže lekce z psychologie vedou profesionální psychologové, z historie historikové atd. V těchto škole se ale lidé nedělí na učitele a žáky, vždy probíhá otevřený dialog, každý má možnost přijít se svým názorem a korigovat učitele. Toulhe alternativou se snažíme ukázat, jak může vypadat pedagogika bez přísné hierarchie v anarchistické společnosti. Máme i mládežnické křídlo Černá hvězda, to jsou děcka od čtrnácti do osmnácti let, která sympatizují s anarchismem. Nejvíce je

tam teenagerů, kteří se z nějakého důvodu ocitli na okraji společnosti, takže s nimi pracujeme, snažíme se je socializovat, aby neskončili jako narkomani nebo kriminálníci. Snažíme se jim představit anarchistické myšlenky, v rámci komuny Spartak je učíme fyzické práci, zahradníme spolu, učíme je etiku. A jsou tu dvě družstva, jejichž členy jsou aktivisté z organizace Jednota. Jedním je bar, kino a kavárna na severu Izraele. Druhým je hudební studio a sál v Tel Avivu. Je tu i anarchistický kibuc Samar. Tam jezdí naši aktivisté pomáhat při sklizni datlí. Samar má rozlohu 280 hektarů, žije tam dvě stě padesát lidí a úspěšně funguje od roku 1976. Lidé tam mají vysoký životní standard, nepoužívají peníze, rozhodují společně - je to živá ukázka toho, jak bude fungovat komuna v budoucí společnosti. Jsou skeptici, kteří říkají, že anarchokomunismus je nereálný, že lidé jsou chvilí, že by to mohlo fungovat jen v malých skupinách do dvaceti lidí. Tyhle skeptiky vozíme do Samaruru.

Jak reaguje na vaše aktivity policie? Otravuje vás?

Otravuje. Devadesát procent aktivit Jednoty je legálních, ale něco je nelegálních. Například jsme se pokoušeli vystavět barikády a blokovat tak pochod židovských fašistů v Jaffě. Tam nás sebrali a některé z nás vyslýchala tajná služba Šabak. S policií bývají problémy pravidelně. Část aktivistů byla například po loňském Prvním máji zatčena a dostali zákaz na dva nebo tři týdny přiblížit se k Tel Avivu. Jsme si navíc skoro jisti, že mezi našimi padesáti členy jsou policejní provokatéři. Dbáme na bezpečnost, do organizace bereme jen lidi, kteří mají doporučení od tří našich kamarádů, ale bez ohledu na to pronikají provokatéři do hnutí, pokoušejí se ho znejistět a rozložit. Obecně je Jednota propagační a osvětová organizace a větší část toho, čemu se věnujeme, spadá do oblasti pedagogiky a odborových syndikátů, a jestliže se Izrael chlubí tím, že je prý demokratickým státem, odborové a pedagogické aktivity jsou přípustné. Toho využíváme. Až to zakážou, přejdeme do ilegality.

Z rozhovoru I. Falkajeva s Yigalem Levinem, uveřejněného v časopise *Avtonom*, 2015, č. 36.

CIBULKA

aneb Užívání cizího majetku očima pachatele

Marky

CIBULKU JSME ZASQUATOVALI PO EVIKCI ZLIČINA ROKU PĀŇE 2013 V DUBNU. MĚSÍC BYL KLID, DO PRVNÍ VEŘEJNÉ AKCE, KTEROU K RÁNU (KDYŽ TAM BYLO POSLEDNÍCH PĀR LIDÍ) UKONČILA POLICIE ČR S DOPROVODEM ZAMĚSTNANKYNĚ VLASTNÍKA – ÚAMK (ÚSTŘEDNÍHO AUTOMOTOKLUBU ČR). PO VÍKENDU PLNĚM OČEKÁVÁNÍ, CO BUDE, JSME SE V PONDĚLÍ NA ÚAMK SEŠLI A ZAŽÁDALI O UŽÍVÁNÍ STATKU KE KULTURNĚ-SOCIÁLNÍM ÚČELŮM. KUPODIVU JSME DOSTALI MOŽNOST POMOCT VYKLIDIT PROSTORY PLNĚ SUTIN A BORDELU PŘED RYCHLE SE BLÍŽÍCÍ PAMÁTKOVOU KONTROLOU, COŽ VEDLO K PODEPSÁNÍ ONĚ SLAVNĚ DOHODY O SPOLUPRÁCI MEZI ZÁSTUPCI NAŠEHO KOLEKTIVU A ÚAMK.

Podle smlouvy se na statku mohlo po 22. hodině zdržovat jenom deset lidí a každou kulturní akci bylo potřeba nahlásit (jako kdysi na MNV) na ÚAMK, který ji měl schválit, i když vlastníkem statku je Cibulka, a.s., kde je jediným akcionářem všemohoucí pan Oldřich Vaníček, velké to zvíře v dopravě, přinášející společnosti dnes a denně nebyvalý užitek v podobě svých žlutých andělů, zachránců všech motoristů v nesnázích. On pan Vaníček ostatně po celou dobu užíval svých zaměstnanců z ÚAMK jako správný svrchovaný vládce pro veškeré styky s námi.

TAKOVÁ NORMÁLNÍ ŠIKANA

Tohle nahlašování jsme jednou zkusili a byl to pěkný voser, ukončovat akci v deset a pak se přesouvat lesem do vzdálenějšího bunkru, kde se po cestě půlka lidí ztratila, a jelikož to byla předem nahlášená a propagovaná akce, místní dobráci s PČR nám jednu místnost plnou plastů zapálili, ať se nám po zbytek noci lépe dýchá. Vzpomínám si na mnohé noční návštěvy PČR, která ani po sedmi měsících nepochopila, že nějaká smlouva existuje, a ráda - když vyšla kombinace směn u obzvlášť motivovaných příslušníků PMJ (Pohotovostní motorizované jednotky) - dělala na statek noční nájezdy s obracením nábytku, vyhrožováním, že zastřelí psy, a bezdůvodným odvážením lidí aspoň na vzdálenější okrsky bez jediného vysvětlení...

Po sedmi měsících to policie konečně pochopila, i když ve spolupráci s majitelem dělala nahlášené rejdy jednou za půl roku jen tak ze setrvačnosti. Zkontrolovali občanky všem, kdo se v ten den na Cibulce nacházel. Aktivita majitele vzrostla vždy před kontrolou památkářů. Navezl jeden dva kontejnery na objemný odpad či sut'. Po památkové kontrole jsme se kontejneru marně dovolávali, protože nebyly peníze (po evikci Cibulky peníze na dvanáctičlennou sekuritku byly, ale to je jen náhoda nebo osud).

Takhle to tedy šlo dva tři roky, až nám na podzim loňského roku začala zaměstnankyně pro styk naznačovat, že by bylo dobré si něco najít. Neopomeňme zástupné důvody, jako bylo parkování našich aut na horní zahradě, kde byl předtím akorát bordel a křovinaté nálety (od převzetí Cibulky do péče ÚAMK kupodivu na horní zahradě stojí dodnes velký žlutý nákladřák s přívěsem s velkým logem ÚAMK), nebo samozřejmě bordel, což v podání majitele znamenalo všechno, co se na statku nacházelo. Snažili jsme se nejednou vyjít vstříc a investovali vlastní prostředky do úklidu k požadovanému stavu. Jen je dosti problematické vyjít vstříc představě svrchovaného vládce pana Vaníčka, když už dnes víme, že rozhodně nešlo o žádné parkování ani hluk v okolí (jako ostatně u většiny našich projektů předtím). Mantra o špině, bordelu a nepořádku je vždy po ruce, když si určité kapitálové a policejní zájmy potřebují vyčistit cestičku k znovuoobnově ruiny. Snažili jsme se jednat, kontaktovat pana Vaníčka, ale buď na jednání v zahraničí, na služební cestě anebo na autosalonu...

ZÁHADNÁ OBÁLKA

A tak se k nám jednoho chladného rána přihlítila už zmiňovaná zaměstnankyně, že máme podepsat převzetí dvou obálek a že rozhodně neví, co v nich je. V životě člověka jsou různé momenty, které jsou zdlánlivě nenápadné, ale do budoucna můžou mít velký dopad... Kdybych tehdy věděl, že podepsání obálky znamená v tomhle spravedlnostním systému tak závažný přečin, rozhodně bych ji s tím poslal někam. O to komičtěji pak vyzněl telefonát od této paní, když se dozvěděla, co bylo v obálce. Zařvala: „To si děláte prdel!“ Obecně měla talent pro různé soucitné pozice, což je k práci pod panem Všemohoucím optimální. Vydřela tam i po čístkách - ale to bychom odbočovali k reáliím ÚAMK.

Tím dopisem bylo ultimátum jasné: konec března podle znění smlouvy. Znamenalo to, že začneme vyjednávat s panem Nejvyšším, protože nikdo jiný z Cibulky, a.s., nemá pravomoc cokoliv změnit. První kontakt se nám podařil někdy v půlce února a vypadalo to, že je příští spolupráce

možná, pokud odparkujeme auta z horní zahrady (jasný pokus o snížení počtu lidí), přestaneme dělat akce (pokus o úplné odřezání prostoru od lidí navštěvujících Cibulku) a opustíme sporný pokoj, který byl v historické části objektu, i když v části, kam jsme přístup měli.

Každopádně obrátky komunikace stouply v momentě hostování vernisáže umělecké skupiny, která na art wallu na nábřeží Kapitána Jaroše vyvěsila angažované plakáty vztahující se k různým objektům, jimiž squaterské hnutí za svoji historii prošlo. To dokonce pan Vaníček volal osobně a nezapomněl se zmínit, jak moc je nakloněn alternativní kultuře, jenže míra, jakou ho pomáháme pomlouvat, je prý neúnosná. A to jsme jen dali prostor pro názor umělecké skupině.

Snažili jsme se vyjít vstříc z naší strany v míře maximálně možné i za tu cenu, že se odstěhuje pár lidí z kolektivu. Samozřejmě to nestačilo a na přelomu března a dubna se na Cibulce začal objevovat pan Židoň, bývalý rozvědčík tajné služby minulého i nynějšího režimu, s podivně vyhlížejícími pány asi ze sekuritky nebo jiného subjektu vojensko-bezpečnostního segmentu. Jednoho z nich jste mohli vidět i na videu zveřejněném na twitteru, jak se nenásilným způsobem snaží ukrást sekeru a následně ji hází zpátky přes plot, kde se běžně lidé z okolí procházeli.

V NAPJATĚM OČEKÁVÁNÍ

Tyto i jiné náznaky nás postupně přesvědčily, že se zase blíží squaterky tolik oblíbený počin, jakým je evikce. V západních zemích se na takovou událost dá dost dobře připravit, i když fyzické ubránění domu není příliš pravděpodobné, pokud za vámi nestojí aspoň pár tisíc lidí v ulicích. Jistě, dá se svolat mezinárodní podpora a vůbec různé doprovodné akce, aby váš nucený odchod proběhl s co největším dopadem na budoucnost objektu. Bohužel v Čechách jsme se datum evikce dopředu nikdy nedozvěděli, a tak bývá taktická výhoda momentu překvapení na straně policie.

Naše nervózní přešlapování trvalo přesně šestatřicet dní a dělat kvůli tomu non stop hlídky dá zabrat i organizovanějším celkům, než je náš kolektiv. Každopádně poslední nadějí pro různých urgencích, svolávačků a kampaních po okolí byla tři jednání na radnici, která by podle našich směrů představ mohla řešit situaci oboustrannou dohodou, smírem nebo prostě něčím, co bychom předpokládali v rozvinutých společnostech.

Žel nic takového nenastalo a pár dní před evikcí si u brány rozbalila tábor skupinka chlápků v maskáčích. Mysleli jsme, že nás přišli podpořit tremповé, kdysi docela radikální hnutí bojující proti člověku odcizenému moderní civilizací. Při bližším zkoumání jsme zjistili, že pánové mají slzáky, teleskopy a stahovací plastové pásky - samozřejmě pouze pro svoji osobní ochranu -, a tudíž jde o ranaře najaté od pana Nejvyššího, patrně přes kontakty pana Židoně. Zkoušeli na nás triky typu „dovnitř nemůžete“ apod. Jenže to jsme se znalostí zákona kategoricky odmítali.

Pan Vaníček se objevil u důkladnější kontroly z ministerstva kultury, která procházela i krovky a vůbec podle délky trvání byla důrazná. Při ní jsme se z pochopitelných důvodů snažili navázat komunikaci (později u soudu prý přesilovým skupinovým nátlakem tři na dva), která je částečně i na videozáznamu. Snažili jsme se jednak říct, že přestěhování nějakou dobu trvá, ale hlavně apelovat na to, v čem spočívá squating, a zjistit, kdy se podepíše to slavné memorandum, na které jsme naivně čekali od posledního jednání na radnici. V rozsudku to později bylo popsáno následovně: „*Tento postoj je vyjádřen i na kamerovém záznamu z 5. 5. 2015, kdy ultimativní postoj obžalovaného (a dalších squaterů), vyjádřený v kladení podmínek vlastníkovu objektu, hraničí s útiskem či vydíráním (i s ohledem na množstevní převahu squaterů). Zcela logicky tak jednání obžalovaného a dalších squaterů vyústilo k podání trestního oznámení.*“ Pan Vaníček se ani půlkou slova nezminil o tom, že se nás za pár hodin chystá žalovat. Řekl, že měsíc počkat nemůže kvůli nějakým obřím opravám (v době vzniku tohoto textu ještě nezačaly) a že spěchá na služební cestu. Stihl sotva nadiktovat instrukce své paní, která podávala žalobu jakožto jednatelka společnosti.

RYCHLÁ ROTA V AKCI

A tak přišel večer, poslední oheň, setkání podporovatelů, asi nejsledovanější za tu dobu (jak sekuritkou, tak mnohými složkami bezpečnostních sil). Po večeru přišla noc a ráno jsme se probudili na výzvu z megafonu ze dvou stran usedlosti. Na zahradě sto dvacet fízlů a vodní dělo, prostě profí akce s tak masivní strukturou, až z toho jeden těžkooděnc upadl na rovné zemi (patrně z toho tlaku z vyšších míst).

Slovy soudce z pozdějšího rozsudku: „*Policejní zákrok byl zcela namístě, neboť jako jediný mohl na jednu stranu garantovat zachování práv*

vlastníka, na druhou stranu jako autoritativní (a silový) zásah mohli jediný s ohledem na shora uvedeně efektivně vést k vyklizení nemovitosti užívané squately bez právního důvodu.“

Komunikace probíhala klasicky, velitel zásahu k nenalezení až do za pět minut dvanáct před zásahem, antikonfliktní tým byl klasicky tak akorát na to, aby vás uklidnil a zdržel - to první mu fakt nejde, to druhé na výbornou. Někdy bych si rád jednoho vzal domů, jen tak ke studiu, co je na tom třítydenním kurzu učej opakovat minimálně stokrát dokola... Takže stres, rychlé balení toho nejcennějšího (to podle soudce dokazovalo, že jsem ke stěhování víc času stejně nepotřeboval). Výtečníky v uniformách jsme byli ubezpečeni, že kdo půjde dobrovolně, toho pustí, jen se zapomněli zmínit o zvláštním seznamu připraveném na výstupní kontrole, kde nás mělo jít na celou předběžného zadržení osm (a jen díky peripetiím a změně služby na státním zastupitelství v odpoledních hodinách to přehodnotili a vzali jenom mě, když jsem tak šťastně podepsal výpovědní smlouvu obálku).

Následoval rychlosoud. První impuls solidarity po hodinách na cele je vždy nejmilejší, a tak mě obzvlášť potěšila kamarádka, která na pozdrav plácla na eskortní vozidlo u zadního vjezdu do justičního paláce. Následoval doprovod v klepetech až před spravedlivého rychlosoudce, o kterém jsem se mylně domníval, že bude vzhledem ke svému věku aspoň trochu nakloněn názoru, že nechat dvacet pět let chátat jedinečnou památku je tristní a že snaha poukázat na to není zločin. Rychlosoudce ovšem na nic nečekal a odklepl verdikt: podmínka na rok, když ji poruším, jdu za katr na dva měsíce. Z principu jsme se odvolali a čekali na další stání.

PRVNÍ STÁNÍ, DVOJÍ METR

První stání proběhlo měsíc poté. Tady už přišly na řadu důkazy: videozáznam, moje výpověď, výpovědi svědků...

Rád bych připomněl dvojí metr nejen v tomhle případě, ale v řadě dalších, kde se snažíme vyčerpat legální prostředky, abychom usvědčili tenhle systém z toho, že jeho zpětná vazba zásadně selhává. Svědkové z řad policejních velitelů, majitelů a spolupracujících entit naší společnosti jsou tázáni shovívavě, aniž by se zacházelo do detailů... Když jsou tázáni lidé s nevhodným společenským postavením, je vůbec problém, že mají názor a ještě se ho snaží osvětlit nezaujatému spravedlivému soudci. Svědek Vaníček může zabíhat mimo kontext, zatímco jakákoliv otázka nevztahující se přímo k žalovanému paragrafu je u protistrany soudem zamítnuta.

Příklad ze stání, kde žalujeme policii za brutální zásah na Miladě: „Pane veliteli z operačního štábu zásahu, jaká byla role plukovníka Jandy u zásahu u squatu Milada?“ Svědek s nelibostí odpovídá, že běžná, přece tohle oddělení se věnuje různým squaterům, chuligánům, homosexuálům... Přeruší to soudkyně a zeptá se, proč nás to zajímá? Odpovím, že tuhle otázku položil obhájce policie u předchozího svědka. Odpověď soudkyně: „Vy nemáte klást otázky, ale odpovídat.“ Ve stejném duchu se nese většina procesů s nepřizpůsobivými protistátními živly.

Nebude tudíž od věci ilustrovat situaci přímo slovy slavného soudu: „Nedotknutelnost spočívá v právu vlastníka s vlastnictvím disponovat dle jeho vůle jakýmkoli způsobem; oprávněnou dispozicí je nepochybně i to, nechat majetek ležet ladem a výkon vlastnického práva může spočívat i v tom, že vlastník se rozhodne nechat majetek zchátrat. Povinnost vlastníka není majetek využívat účelně. Vlastnictví sice zavazuje,

ale jsou pouze dány limity, aby nebylo zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými občanskými zájmy.“

A dále: „Na tomto místě přistupuje otázka ochrany kulturního dědictví, která je regulována právním řádem a k jejímuž výkonu jsou oprávněny zákonem stanovené orgány, které k tomu mají zákonné prostředky. Ochrana nemohou suplovat svémocně (a to i v násilném smyslu) třetí osoby, tedy ani squateři. V tomto případě je i s ohledem na vyjádření obžalovaného a jeho postoje možné squatting považovat za bezdomovectví povýšené na určitou ideologii a životní styl parazitující na vlastnictví jiného (viz vyjádření obžalovaného, že nepotřebují nic vlastnit, stačí jim prostory, kde mohou provádět svoji činnost).“

IDEOLOGIE PROTI IDEOLOGII

Jako občani teda můžeme leda držet hubu a krok a jakákoliv aktivita vytvářející důstojné zázemí pro lidi bez domova, zastřešování mnoha kulturních aktivit atd. je prostě špinavé bezdomovectví povýšené na ideologii...

Takže prosím nemyslete, ještě byste rozvířili ideologie kolem vás, a jak by pak ta demokratická společnost vypadala? Jak říká rozsudek: „Jedná se tedy v tomto případě o ‚programové bezdomovectví‘ zaštiťující se idealistickými myšlenkami, které však v realu nejsou schopni realizovat. Realizují spíš svůj životní styl projevující se nespoutaností společenskými konvencemi, a to až do té míry, že překračují právní normy.“

Z pohledu dobře placeného místa a života spoutaného společenskými konvencemi celkem pochopitelné vysvětlení. „Squateři tedy nemohou suplovat státní orgány v oblasti péče o památky a stavět se do role spasilů, neboť pro to nemají zákonný podklad, nemají k tomu ani žádné prostředky. To, že jsou právní normy na úseku ochrany památek možná nedostatečné, případně nejsou řádně vymáhány odpovědnými orgány, nelze klást za vinu vlastníkovu nemovitosti, který vykonává pouze ústavou garantované právo. Ve svém důsledku je s ohledem na postoj squaterů snaha o určitou alternativu znárodnění, avšak užívání cizího majetku s odůvodněním, že je neužívá jeho vlastník, je v demokratické společnosti nepřijatelné.“

Hlavně žádné znárodnění, hlavně žádné alternativy, nemyslete, nestě- žujte si, přizpůsobte se, není nad flexibilní lidský zdroj v krajním případě možné nápravy. „V tomto případě je chráněným zájmem zájem společnosti na ochraně majetku, který musel být obžalovanému, který si je nepochybně vědom ‚společenských konvencí‘ (proti kterým bojuje), zcela zřejmý.“ Po pravdě, obžalovanému je čím dál víc zřejmý zájem nikoli společnosti, ale určitého typu oligarchie na ochraně majetku...

JEŠTĚ NEKONČÍME

Druhé stání. Po půl roce od odvolání jsem znovu stanul před vyšší instancí. Tři žaby na prameni, malá místnost. Zajímalo by mě, co tam chodí vybádat studenti z nějaké té policejní akademie, protože si celou dobu dělají poznámky, i když se nic zajímavého neříká. Tři žaby přehodnotily, že teda Vaníček si nemůže dělat se svým majetkem, co chce, ale jinak to všechno smetly ze stolu bez vážnějších prodelev.

Takže čekáme na Nejvyšší soud v naději, že aspoň v takových výšinách někdo vyslechne náš názor a budoucnost squattingu nebudou stanovovat přehnané policejní razie, ale řádný civilní spor. Mohlo by to udělat pro- stor mnohým budoucím projektům.

Praha, street party za Cibulku, 17. 5. 2015

PROČ SE STÁVKUJE NA ČAJOVÝCH PLANTÁŽÍCH

Sharit K. Bhowmik

Znepokojivé čtení k odpolednímu šálku čaje

STÁVKA ŽEN PRACUJÍCÍCH NA ČAJOVÝCH PLANTÁŽÍCH V INDICKÉM STÁTĚ KÉRALA JE NADĚJÍ NA ZLEPŠENÍ BÍDNÝCH ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK PRACUJÍCÍCH TOHOTO ODVĚTVÍ V CELÉ ZEMI. SE SVÝM VÍCE NEŽ MILIONEM STÁLÝCH PRACOVNÍKŮ JE TOTO ODVĚTVÍ NEJVĚTŠÍ V SOUKROMÉM SEKTORU V ZEMI. MZDA JE TU OVŠEM V JEHO RÁMCÍ NEJNIŽŠÍ A ŽIVOTNÍ PODMÍNKY OTŘESNÉ. PŘESTOŽE EXISTUJÍ ZÁKONY, KTERÉ REGULUJÍ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY TĚCHTO PRACUJÍCÍCH, JSOU PORUŠOVÁNY A STÁT JE K TOMU EVIDENTNĚ LHOSTEJNÝ.

Nedávná stávka pracovníků z plantáží ve státě Kérala byla první svého druhu v mnoha ohledech. Stávce předcházelo spontánní hnutí pracujících žen, které ze své vůle přerušilo práci. Nepřipustily, aby se do toho vměšovali pracující muži nebo odbory. Přestože ženy požadovaly konkrétní zvýšení denní mzdy na pět set rupií, jejich hlavním požadavkem bylo obecné zlepšení podmínek pro pracovníky na plantážích. Hnutí bylo založeno ženami z čajových plantáží Kanan Devan, které patří koncernu Tata Global Beverages. Zvláště zajímavé je, že většinu akcionářů této plantáže tvoří sami pracující. Společnost je vlastněna firmou Tata Tea. Ta rozhodla, aby pracovníci byli i vlastníky. Je tedy překvapující, že tito pracovníci-vlastníci se rozhodli stávkovat proti holdingu. K tomu se ale ještě vrátíme.

OTÁZKA MZDY

Zaměstnavatelé na plantážích jsou nespokojeni nejen proto, že budou muset víc platit svým pracovníkům, ale i proto, jaký vliv bude mít tato stávka v rámci odvětví v dalších svazových státech, kde se pěstuje čaj, konkrétně v Tamilnádu, Západním Bengálsku a Ásámu. Úroveň mezd ve dvou posledně jmenovaných státech je nejnižší v celé zemi a neoficiálně najímání dělníci tu nemají ani minimální mzdu. Tyto dva státy produkují 75 % čaje v zemi a mají téměř stejný poměr stálých pracovníků. Denní mzda v Západním Bengálsku činí 122,5 rupie, v Ásámu vláda stanovila minimální mzdu 146 rupií na den. Stálých pracovníků na čajových plantážích je více než milion, což dělá z tohoto odvětví největšího producenta pracovních míst v soukromém sektoru. Jedna z hlavních stížností zaměstnavatelů souvisí s tím, že jsou povinni dodržovat zákony, které regulují postavení pracovníků v organizovaném soukromém sektoru, jako například Zákon o pracovních sporech, Zákon o továrnách, Zákon o rezervním fondu a podporách a další.

Zákon o práci na plantážích (ZPP) je pro lidi, kteří na nich pracují, velmi důležitý, protože opatření, jež obsahuje, jsou zaměřena na zlepšení sociálních a životních podmínek těchto pracovníků, izolovaných díky typu této práce od okolního světa. Vezmeme-li v úvahu fakt, že plantáže jsou izolované a pracující tam nemusí mít splněny základní podmínky k životu, důležitost zákona spočívá v tom, že zavazuje zaměstnavatele zajistit pracovníkům a jejich rodinám

bydlení, základní sanitárně-hygienické služby, pitnou vodu, jídelny se stravou za dotované ceny, jesele a základní školy či nemocnice se specializovanými odděleními.

Asociace vlastníků plantáží si stěžují, že toto vše je pro ně velmi obtížné. Nicméně je dostatečně známo, že většina z těchto nařízení se nikdy nerealizovala, takže náklady na jejich zajištění, které vlastníky plantáží trápí, jsou čistě spekulativní. Nenaplnění zákonů je způsobeno zejména lhostejností vlád a samozřejmě společností vlastních plantáže.

ŽIVOT V BÍDĚ

Studie sledující pracovní a životní podmínky pracovníků na plantážích ukazují, že byly velmi špatné prakticky už od počátku rozvoje tohoto odvětví v polovině 19. století a dodnes se na tom nic nezměnilo. Všichni tamější pracovníci jsou migranti, jejichž předkové odjízďeli ze svých rodišť za prací na plantážích kvůli bídě. Lidé pracující na plantážích v Džalpaiguri, Alipurduaru a v Dardžilingu jsou převážně původem z klanových komunit pocházejících z Džhárkhandu, Čhattisgarhu a Madhjadpradéše. Ti, kteří pracují na plantážích v Ásámu, jsou také původně z uvedených oblastí, a ti, kteří pracují v Dardžilingu, pocházejí z Nepálu. Jejich předkové přišli na plantáže za lepšími životními podmínkami, ale dostali se z deště pod okap.

Anketní výbor Dooarsu v roce 1911 zjistil, že obydlí i zásobování vodou je tu zpravidla velmi špatné. Královská komise pro pracovní podmínky v roce 1931 zjistila v podstatě totéž. Zvláštní úředník R. G. Griffin ve své zprávě z roku 1920 napsal: „*Jsou zde obyčejně slaměné chýše a několik je jich pokrytých plechem. Zpravidla jsou přeplněné kvůli nedostatku místa vzhledem k množství zde žijících lidí. Domy nejsou nijak uzpůsobeny k tomu, aby do nich mohlo sluneční světlo... Nemají základy nebo jen doštačující. V mnoha případech se nedostává vody...*“

Pokud jde o vodu a sanitární péči, Griffin zaznamenal, že pracovníci se musí spoléhat na řeky, přírodní prameny nebo studně. Studny byly tehdy dvou typů: pucca (s betonovými skružemi) a kuchcha (bez betonových skruží). Druhý typ býval zpravidla ve špatném stavu. Okolní stoky trvale znečišťovaly studny. To vedlo ke zdravotním rizikům, protože „*mnohé epidemie cholery byly způsobeny nákazou z nekontrolovaných zdrojů vody*“. Ochrana vodních zdrojů byla nulová, a jak poznamenal Griffin, „*drenážní systémy tu téměř nejsou a latriny neexistují*“. Pracovníci si ulevují na volném prostranství plantáží. Osmnáct let poté, v roce 1938, asociace vlastníků plantáží opět přiznala, že sanitární podmínky na čajových plantážích jsou hodně primitivní, i když se už zlepšily.

Dokonce i po uvedení ZPP v platnost zůstala situace víceméně stejná. Zákon stanovil, že osm procent domů na plantážích musí být každoročně zmodernizováno. Tyto domy musí mít cihlové zdi a střechy s taškami nebo vlnitým plechem. Mají být skutečně opraveny a každé

dva roky znovu obíleny. Další paragrafy předpokládaly, že lidé budou mít k dispozici rozvod vody nebo že voda bude v betonové kryté nádrži vždy pro několik domů. Dále budou k dispozici toalety a koupelny jednak pro muže, jednak pro ženy. Na většině plantáží v Západním Bengálsku a Ásámu ovšem stále neexistují a pracovníci a jejich rodiny se umývají u veřejných vodních zdrojů nebo říček. Pro malou a velkou potřebu používají lesy okolo plantáží nebo přímo plantáže.

Studie zaměřená na práci na čajových plantážích v Západním Bengálsku, Ásámu a Tamilnádu z roku 1996 ukazuje, že podmínky pro život v Západním Bengálsku a Ásámu se nezměnily ve srovnání s dobou, kdy neexistoval ZPP. Domy byly v příšerném stavu, protože správa podniku je odmítla opravit. Lidé si museli opravovat střechy, kterými zatékalo, a rozpadající se zdi z vlastních ubohých úspor. Toalety tu stále nebyly; pracovníci a jejich rodiny používali za tímto účelem plantáže. Voda zůstala problémem, protože většina plantáží nemá prostředky na její dodávky pracujícím lidem. Přestože ZPP nařizuje mít základní školy, ve většině případů tomu tak není. A pokud škola funguje, je tam jeden učitel na všechny čtyři třídy. Na dalších plantážích to bylo ještě horší.

SMRT HLADEM

V současnosti se situace nezlepšila. Naopak, je ještě horší. Nová etapa zhoršování začala v 21. století, kdy bylo několik čajových plantáží v Západním Bengálsku zavřeno. Plantážové společnosti prohlašovaly, že byly mnoho let ztrátové, a tak už s nimi nechtějí mít nic společného. Jelikož čajové plantáže jsou základním zdrojem příjmu pro lidi, kteří na nich pracovali, zavření plantáží znamená, že tito lidé už žádný příjem ani jídlo mít nemají. Výsledkem bylo, že od roku 2000 několik tisíc lidí, kteří původně pracovali na čajových plantážích, a jejich rodin zemřelo hladem. Existují různá čísla, udávající počet těchto zemřelých hladem za období 2000-2015, a to od 1200 po 1800 lidí. Všechno to byli lidé ze zavřených čajových plantáží v oblastech Džalpaiguri a Alipurduar.

Organizace Paschim Banga Khet Majoor Samity (PBKMS) spolu s Mezinárodním svazem pracujících v potravinářství a příbuzných odvětvích (IUF), globální federací pracujících na plantážích, v tabákovém a potravinářském průmyslu, v restauracích a oblasti nápojů podaly žalobu k Nejvyššímu soudu pro nehospodárnost na plantážích, která způsobuje smrt tamních pracovníků. Soud jmenoval předsedu PBKMS Anuradhu Talwara západobengálským poradcem porotců Nejvyššího soudu. Studie provedená Západobengálskou sítí pro právo na jídlo a práci, s níž Talwar spolupracoval, došla k závěru, že kromě smrti a hladu na zavřených čajových plantážích došlo k případům, kdy společnosti vyvedly svá aktiva a jejich vedení tajně zmizelo. Dokonce neodváděly příslušné částky do fondu pro pracující, a to v některých případech už od roku 1997. Částky dosahovaly miliard rupií. Zákon říká, že pokud se toto zanedbá, je

to chápáno jako trestný čin. Je to krádež mzdy. Přesto nebylo zavedeno žádné trestní stíhání. Nejvyšší soud předal vládě žádost, aby přijala opatření proti zaměstnavatelům v souvislosti s nesprávným jednáním, které způsobilo smrt hladem. Vláda chladnokrevně oznámila, že ani jeden pracovník hlady nezemřel, že všichni zemřeli přirozenou smrtí.

Dokumentární film natočený v roce 2008 o zoufalé situaci pracovníků z čajových plantáží v Západním Bengálsku ukazuje, že nikoho ve vládě tato otázka nezajímá. Během rozhovoru s Džairamem Ramešem, tehdejším ministrem obchodu, se ministr zeptal, proč se dělá takový rozruch, když se ve státě zavřelo šestnáct z patnácti set čajových plantáží. Fakt, že patnáct set lidí kvůli tomu zemřelo hladem, ho nijak neznepokojil.

FRAŠKA ZAMĚSTNANECKÉHO

VLASTNICTVÍ

Teď můžeme přejít k onomu podivnému případu zaměstnaneckého vlastnictví, které zavedla skupina Tata na plantážích. Stávku ve státě Kérala zahájily ženy pracující v jedné z takových plantážních skupin. V roce 2005 byly plantáže patřící Tata Plantations převedeny na společnost Amalgamated Plantations Private Limited (APPL). Šlo o to, aby se pracovníci z plantáží (které byly pod kontrolou společnosti) stali hlavními akcionáři. Tata přizvala Mezinárodní finanční korporaci (International Finance Corporation, IFC) Světové banky jako partnera. APPL vlastní 24 plantáží v Ásámu a Západním Bengálsku a její jihoindický protějšek Kanan Devan má plantáží sedmáct. Tata Global Beverages kontroluje 28,52 procenta akcií Kanan Devan, která se teď stala přidruženým členem společnosti Tata Global Beverages. IFC vlastní 20 procent akcií v obou společnostech a Tata Global Beverages má 49,66 procenta akcií v APPL. Ostatní patří zaměstnancům plantáží. I když pracující získali akcie (nebo je k tomu společnost donutila), nemají žádnou kontrolu nad plantážemi a nemají možnost zasahovat do jejich správy.

Zpráva o APPL uveřejněná Institutem pro lidská práva při Kolumbijské právní škole v roce 2013 odhalila tuto mystifikaci s vlastnictvím. Zaměstnanci nemají žádnou kontrolu nad společností a jejich život a pracovní podmínky se neliší od těch, jaké mají jiní lidé pracující na plantážích. Jsou krátce řečeno žalostné. APPL s hrdostí prohlašuje, že plán vlastnického podílu pracujících zavedla Tata dobrovolně a že měl jednoznačný úspěch. Ze zprávy ovšem vyplývá zcela jiná historie. Manažeři plantáže donutili pracovníky nakoupit akcie. Zaměstnanci byli nuceni dát svůj otisk prstu na papír s dohodou (většina z nich je negramotných) a potom jim společnost ze mzdy každý měsíc strhávala 45-50 rupií za akcie. Když zaměstnanci na jedné z čajových plantáží protestovali, manažer jim pohrozil, že vyhlásí hromadné propouštění. V jiném případě úředníci vypnuli váhy, na nichž zaměstnanci vážili čajové lístky, které nasbírali, a oznámili jim, že je zapnou až potom, co obdrží otisk prstu na dohodě.

Zpráva Kolumbijské právní školy obsahuje detaily životních podmínek pracujících na patnácti plantážích. Toalety jsou nezpůsobitelné provozu, protože se nikdy nečistily; téměř neexistuje drenáž a domy jsou na spadnutí. Většina pracovníků žijících ve zděných domech má elektřinu, ale platba za ni obnáší skoro třetinu jejich mzdy. Lidem pracujícím na plantážích v Ásámu a Západním Bengálsku se vydávaly přiděly potravin v množství 1 kilogramu ryže a 2 a čtvrt kilogramu pšenice na člověka na týden. Stejně přiděly se vydávaly nepracující

cím dětem mladším osmnácti let a manželkám. Tyto výdaje patří ke mzdě, a pokud člověk vyneschá práci, jsou proporcionálně kráceny. Ve zprávě se zdůrazňuje, že na většině plantáží APPL jen pracující muži dostávali přiděly i pro rodinné příslušníky. Pracující ženy dostávaly přiděly pouze pro sebe. To dost zatěžovalo rodinný rozpočet tam, kde byla hlavou rodiny žena, ale nikdo v tom neviděl problém. Pokud takové podmínky převládají na plantážích společnosti Tata, jaké jsou asi na ostatních čajových plantážích?

BEZ ZÁKLADNÍCH SLUŽEB

Navštívil jsem několik plantáží v Západním Bengálsku během posledních dvou let (2013-2015) a zjistil jsem, že základní otázky, které řeší pracovníci na plantážích, jsou mzda a přiděly. Když mi říkali, že žádné problémy nemají, měli na mysli, že dostávají plat a přiděly včas. Vidi, že jejich kolegům na jiných plantážích ve stejné oblasti je ještě hůř, protože nedostávají mzdu včas a často jim nejsou poskytovány přiděly jídla. Ovšem bližší pohled na tyto pracovníky nám dá jiný obrázek: nedostatečující bydlení i sanitární či drenážní systém. Voda je vážný problém. Na jedné údajně správně fungující plantáži v Alipurduaru jsem zjistil, že rozvod vody pro zdejší pracovníky funguje jednou za dva týdny. V jiných případech se voda rozváděla jen ve vybrané dny nebo jednou týdně.

Na dalších plantážích se vyplácely mzdy i vydávaly přiděly jídla se zpožděním a nepravidelně, jednou týdně nebo jednou za dva týdny. Nebylo ani neobvyklé, když pracovníci říkali, že vedení plantáží vyplácí mzdy s vynecháváním každé druhé. V několika případech jim dávali zálohy. S přiděly jídla je to ještě horší. Týdenní přiděl se vydával zhruba jednou měsíčně nebo byl výdej pozadu o 24 až 25 týdnů. Na jedné z plantáží dlužilo vedení pracovníkům přiděly jídla za 52 týdnů.

Duncans, jedna z největších společností v Západním Bengálsku, patří ke skupině Gauri Goenka, v době vzniku tohoto textu přestala své zaměstnance platit úplně. Tato společnost vlastní 21 čajových plantáží ve třech oblastech (Džalpaiguri, Alipurduar a v Dardžilingu) a tvrdí, že práce v pořádku pokračuje, ačkoli zaměstnancům nedává mzdy. To se podepsalo na osudech dvaceti tisíc pracovníků. Věc nemá v dohledné době řešení, když ani vláda, ani odbory nevedou pracovníky k tomu, aby o věci začali jednat.

KÉRALA, ZÁPADNÍ BENGÁLSKO

A ÁSÁM

Situace na plantážích ve státě Kérala je téměř stejná, pokud jde o životní podmínky. Ještě před patnácti lety byly podmínky v jižních státech, kde se pěstoval čaj (tedy v Kérala a Tamilnádu), mnohem lepší díky přijetí ZPP. V posledních letech se ovšem situace citelně zhoršila, i když mzdy v těchto státech zůstávají vyšší než v Ásámu a Západním Bengálsku. Mzdy ve státě Kérala jsou ve srovnání s úrovní ve dvou severních státech vyšší, ale jejich výše navrhovaná majiteli (301 rupií) je podstatně nižší než převládající denní mzda ve státě (která činí více než 500 rupií). Vyšší výplaty přitahují tisíce pracovníků a jejich děti z čajových plantáží v Ásámu a Západním Bengálsku do Kéraly nejen za práci na čajových nebo kávových plantážích, ale také ve stavebnictví, v pomocných profesích v obchodech nebo menších jídelnách.

Mezi Kéralou a dvěma severními státy je řada rozdílů. Přestože odbory jsou poměrně rozšířené ve všech státech, nejsou efektivní. V Západ-

ním Bengálsku spočívá problém v tom, že je tu paralelně několik odborových svazů, což pak oslabuje jejich pozici při vyjednávání se zaměstnavateli. V Ásámu zůstává hlavní odborový svaz věrný Indickému národnímu odborovému kongresu a má pověst odbor loajálních k zaměstnavatelům. V Kérala jsou stejné problémy, ale pracující se tu rozhodli jednat samostatně a dosáhli pozitivních výsledků. Další věc je, že i zdejší vláda má pochopení pro problémy pracujících. V případě Západního Bengálska jak minulá, tak současná vláda naopak nebere vážně problémy, jimž čelí tito zaměstnanci, systematicky zbavování svých práv. Tyto vlády se snažily popírat, že docházelo k úmrtím v důsledku hladu i k případům podvýživy. Vlastně slavily nepatrné navýšení mezd jako vývojový mezník. Naprosto nedostatečná úroveň vzdělávání tu navíc garantuje, že jedinou budoucností pro námezdní pracovníky a jejich děti je nequalifikovaná práce.

Pracující a jejich rodiny na čajových plantážích Ásámu jsou na tom v některých ohledech nejhůř ze všech. Počet stálých zaměstnanců jen o málo překračuje pět set tisíc, přičemž celkové množství pracovníků je minimálně pětkrát větší. Lidé na čajových plantážích v Západním Bengálsku jsou příslušníky tzv. registrovaných kmenů, ale v Ásámu je lidem tento status odepran. Součástí tohoto statusu je přístup k bezplatnému vzdělávání a poté k vyčleněným pracovním místům a dalším výhodám poskytovaným státem. Lidé pracující na plantážích v Ásámu vedou boj za to, aby tento status obdrželi, ale vláda to zatím odmítá. To je zbavuje jakékoli formy „ochranné diskriminace“, nezbytné pro jejich rozvoj.

Problémy těchto lidí vznikají často lhotejností vůči jejich základním lidským potřebám ze strany vlád, a to jak vlád jednotlivých států, tak vlády ústřední. Také plantážní společnosti nesou na této situaci svůj díl viny. Odbory jsou z velké části kontrolovány lidry, kteří nepatří k těmto komunitám a neuvědomují si jejich touhy a potřeby. Po letech útlaku a marginalizace pracovnice ve státě Kérala vystoupily na obranu svých práv na důstojný život. Dne 13. září skončil jejich devítidenní protest úspěchem a zaměstnavatelské vedení přistoupilo na požadavek zvýšení mezd. Těto stávky vsedě se zúčastnilo pět tisíc lidí. Při svém boji se nespolehají na štědrost státu ani na odborové předáky. Místo toho ženy založily hnutí, které se opírá o vlastní kolektivní sílu. Je to jediný způsob, jak mohou tito marginalizovaní pracující uhájit své požadavky na důstojnou práci a právo na důstojný život.

Literatura:

- ★ Bhowmik Sh., *Class Formation in the Plantation System*. New Delhi: People's Publishing House 1980.
- ★ Bhowmik Sh., *Wages of Tea Plantation Workers*. *Economic and Political Weekly* 9. 5. 2015.
- ★ Bhowmik Sh., Xaxa V., Kalam M. A., *Tea Plantation Labour in India*. New Delhi: Friedrich Ebert Foundation 1996.
- ★ Chaudhuri M., *Tea Gardens in the East Are Brewing Starvation, Malnutrition*. *The Wire* 30. 7. 2015.
- ★ Columbia Law School Human Rights Institute, *„The More Things Change...“ The World Bank, Tata and Enduring Abuses on India's Tea Plantations*. New York: The World Bank 2013.
- ★ Dutt I. A., *Tata Global Buys 10.59% More in Kanan Devan*. *Business Standard*, New Delhi 6. 7. 2013.

Přeloženo z originálu Sharit K. Bhowmik, *Living Conditions of Tea Plantation Workers*, *Economic and Political Weekly* 21. 11. 2015, r. 1, č. 46-47, s. 29-32 (www.epw.in/system/files/pdf/2015_50/46-47/Living_Conditions_of_Tea_Plantation_Workers.pdf).

HISTORIE A SOUČASNOST ANARCHISMU V POLSKU

Alexandr I. Laněvskij

Boj za emancipaci člověka a společnosti u našich severních sousedů

JAK SE PROJEVOVAL A PROJEVUJE ANARCHISMUS V SOUSEDNÍM POLSKU? V ČEM JE JEHO VÝVOJ ODLIŠNÝ OD TOHO NAŠEHO A V ČEM JE NAOPAK JEHO SOUČASNÝ STAV TOMU NAŠEMU PODOBNÝ? ODPOVĚĎ NABÍZÍ NÁSLEDUJÍCÍ TEXT, KTERÝ RÁMCOVĚ PŘEDSTAVÍ DĚJINY ANARCHISMU V POLSKU, JEHO NEJZNAMĚJŠÍ PŘEDSTAVITELE I SOUČASNOU SITUACI V HNUTÍ.

INSPIRACE Z MINULOSTI

Anarchismus v Polsku stejně jako v jiných zemích měl a má svá specifika a své lokální rozpory, ovlivněné různými faktory, od historických po sociálně-ekonomické a kulturní. Zdroje anarchismu v Polsku je možné najít už v ideách a činnosti anabaptistů - polských bratrů (ariánů). Je třeba poznamenat, že právě tento religiózní faktor, přesněji reformační, našel odezvu v anarchistických myšlenkách na přelomu 19. a 20. století. Na rozdíl od jiných zemí církev v Polsku hrála a hraje obrovskou roli v životě lidí, politiku nevyjímaje. Jestliže to ovšem v letech boje nezávislých samosprávných odborů Solidarity byla katolická církev (jedna z nejsilnějších opozičních sil v Polské lidové republice), pak před pěti sty lety to byli protestanti. A v čem spočíval jejich „anarchismus“? V radikálním pacifismu (odmítnutí služby v armádě, nošení dřevěných mečů), úsilí o změnu sociálních základů života společnosti, nepodřizování se centralizovanému katolickému vedení, založení vlastních komun, vystoupení proti nevolnictví, odmítnutí státní moci (uznávali jen moc boží), hlásání vzájemných vztahů založených na bratrském principu. To jsou jen některé životní principy polských bratrů a neměli bychom zapomenout, že na svou dobu to byly normy velmi revoluční.

Druhým důležitým faktorem, který do jisté míry ovlivnil formování polského anarchismu, jsou znaky šlechtické kultury 16.-18. století. Především k nim patří tzv. šlechtická demokracie. Taková forma demokracie nebyla samozřejmě analogií demokracie přímé, která je jedním ze základů anarchismu. Šlechta se snažila prostřednictvím svých privilegií získat dostatečnou sílu, aby mohla vzdorovat králi a magnátům (tj. vyšší šlechtě). Kromě toho se šlechtici považovali za navzájem rovné a za základní sílu, na niž spočívá blahobyt celého národa. Místní samospráva šlechty, svoboda vyznání, odmítnutí služby v armádě - všechno to, co oslabovalo moc krále - bývá nazýváno „polskou feudální anarchií“. Nemaou roli přitom hrálo tzv. Liberum veto (Svobodné veto), právo, které umožňovalo libovolnému šlechtici přerušit projednávání otázky v Sejmu a práci Sejmu vůbec. Toto právo bylo umocněno zákonem Nihil novi (Nic nového), který zakazoval králi přijímat zákony bez souhlasu šlechty. Pavel Jasienica ve své knize *Polska anarchia* (Polská anarchie) píše: „Není pravda, že Poláci neumějí používat svobodu, pravda je, že mnozí Poláci rádi zneužívají moc.“

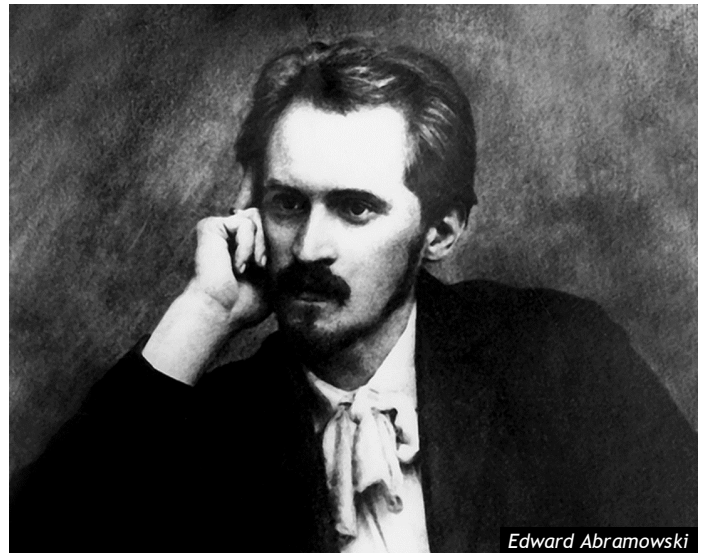
Důležitým faktorem rozvoje polského anarchismu byly také demokratické tradice. K těm patřilo přijetí ústavy 3. května 1791 jako druhé na světě a první v Evropě. Další je i tradice polského republikánství včetně federativní myšlenky se silným důrazem na samosprávu.

ANARCHISTICKÉ MYŠLENKY

Obrovský vliv na rozvoj polského anarchismu, stejně jako na toto hnutí obecně, na přelomu 19. a 20. století měly bezpochyby názory ruských ideologů anarchismu: Bakunina, Tolstého a Kropotkina. O vlivu Bakunina napsal řadu textů Antonin Kamiński. Připomeňme tedy jen, že Kropotkin a Tolstoj byli v Polsku uznáváni nejen mezi anarchisty, ale mezi socialisty vůbec. Nejvlivnější socialistické noviny *Naprzód* (Vpřed, tiskový orgán Polské sociálnědemokratické strany) a *Robotnik* (Pracující, noviny Polské socialistické strany) často otiskovaly články o těchto myslitelích, a nejvíc anarchistických textů vydávaných v Polsku bylo právě Kropotkinových.

Anarchistické ideje se objevily už v emigrantských kruzích polských socialistů. V roce 1872 fungovalo v Curychu zčásti anarchistické Polskie Towarzystwo Socjalno-Rewolucyjne (Polská sociálně-revoluční společnost). Později některé další socialistické organizace zdůrazňovaly ve svých programech myšlenku totožnou s anarchistickými. V roce 1896 vycházely ve Lvově anarchistické noviny *Trybun Ludowy* (Lidový tribun) a v Londýně *Świt* (Východ).

V historii polského anarchismu je několik postav, které na přelomu 19. a 20. století sehrály významnou roli při rozvoji anarchistického hnutí.

Edward Abramowski

Tady je třeba zdůraznit, že polský anarchismus je poměrně zajímavý a unikátní. Žel, i v samotném Polsku, které bylo a je poměrně konzervativním státem, kde společnost nikdy nechovala nějaké hluboké sympatie k anarchismu nebo levicovému radikalismu, jsou stále bílá místa v historiografii tohoto hnutí. Chybí monografie věnovaná polskému anarchismu, antologie polského anarchického hnutí atd. Připomeňme tedy nejprve fakt, že v Polsku nikdy nebyli ideologové anarchismu, kteří by napsali řadu prací a ovlivnili tak formování anarchistického hnutí jako například ruští myslitelé. Nebyli tu ani takoví, kteří by se celoživotně nazývali anarchisty. Všechny dále představené postavy byly v různých obdobích života spojeny s polskými socialistickými stranami. Všichni bez výjimky prošli cestou od vlastenectví přes pozitivistické názory k radikálnímu socialismu. Někteří z nich měli blíž k družstevnictví, jiní k odborům, ale všichni byli více či méně spojeni s anarchismem. V tom zřejmě spočívá jeden z charakteristických rysů polského anarchismu přelomu 19. a 20. století. Byl to názorový vývoj, který neusiloval o ztotožnění s anarchismem, hledal vlastní cestu, ale přitom navrhoval radikální teorie a stavěl se kriticky k celé stranicko-marxistické ideologii i aktivitě.

EDWARD ABRAMOWSKI

Nejvýznamnější, nejoblíbenější a neaktivnější byl tehdy Edward Abramowski (1868-1918), filozof, sociolog, psycholog, publicista, teoretik bezstátního socialismu, jeden z prvních propagátorů družstevnictví v Polsku. Nikdy se neoznačoval za anarchistu, ale dalo by se říct, že psal o anarchismu, aniž by tento termín použil.

Byl zastáncem morální a etické revoluce. Zdůrazňoval myšlenku společenské samosprávy, která by byla založena na etice, kde by bylo individuuum svobodným a tvůrčím člověkem a základem daného společenství. Abramowski kritizoval státní socialismus a celý systém státu, proti němuž stavěl „republiku přátel“. Domníval se, že je třeba morálně popřít stát a začít rozhodovat o veřejných věcech bez jeho vměšování. Byl odpůrcem teroru a prosazoval pasivní bojkot státu a jeho institucí (škol, úřadů, soudů, policie, armády...). Abramowski se domníval, že stát jako aparát teroru prostřednictvím útlaku svým byrokratismem zbláňuje lidi a zabíjí v nich individualitu. Propagoval omezení státního aparátu na minimum a namísto něj navrhoval svaz družstev a komun, dobrovolně organizovaných na základě vzájemné pomoci. Základními ideály pro něj byly bratrství, svědomí, přátelství, upřímnost, laskavost a solidárnost.

Byl přesvědčen, že je třeba usilovat o vítězství nad etikou pýchy, náboženskou a rodovou nenávistí, vlastnickým instinktem a vykořisťováním. Zastával také tezi, že život není nic jiného než štěstí, a práce je jen nezbytností. Proto je třeba se postupně od práce osvobodovat. Škodlivý zvyk pracovat chápal Abramowski jako morální zbabělost. Všichni přece musí mít právo na „zahálku“. Domníval se, že v případě, kdy lze

může pomoci dobru a spravedlnosti, je možné lhát, a za jediný hřích považoval potupu druhého člověka.

Ve vztahu k marxismu byl kategorický a byl přesvědčen, že komunismus je společenským ideálem, ale výsledkem historie se může stát jen hypoteticky. Morální úkol komunismu musí spočívat v osvobození od břemene věci, zvířecích instinktů a také od donucování ze strany státu. Revoluce musí být morální a probíhat prostřednictvím reformy (milodarů od sociální demokracie) a být dosažena skrze vědomé úsilí každého člověka. Proto chápal právě duši jako agitační pole, přičemž stranický komunismus je stravou pro intelekt, ale pro duši ne. Podle něj spočívala chyba a dokonce absurdita myšlení socialistů ve víře v sociální revoluci bez předcházející revoluce morální.

Edward Abramowski byl internacionálistou, i když v závěru života se začal přiklánět k jisté svérázné formě vlastenectví, které ovšem nemělo nic společného s nacionalismem a bylo celkem příznačné pro většinu polských levicáků spojených s anarchismem. Stejně jako Kropotkin se prostřednictvím vědy snažil prohloubit lidské poznání. Tvrdil, že svoboda a osobní rozvoj člověka jsou měřítkem svobody všech. Jako projev svobody, bratrství a morálky chápal i prvotní křesťanství, které se později spojilo s mocí a ztratilo svůj smysl.

JAN WACLAW MACHAJSKI

Další osobností byl jeden ze známých buřičů Jan Wacław Machajski (1866-1926). Tento radikální polský socialista, jehož myšlenky později dostaly označení „machajevština“, se také nenazýval anarchistou. „Zapomenutý prorok revoluce“, „apoštol absolutní revoluce“, „nedůvěřivec“, „vyhnanec na Sibiř, hrdina, zakladatel sekty“... tak ho nazývali jiní. Dosud není snadné přiřadit Machajského k některému konkrétnímu směru levicového radikálního hnutí. Tento polský revolucionář psal téměř výhradně rusky a navíc dlouho žil i zemřel v Rusku. Už zmíněný Kamiński o něm píše jako o „nejoriginálnější a současně zcela stranou stojící postavě“, pokud jde o prostředí polské radikální levice.

Machajski dospěl od vlastenectví přes marxismus k vlastní radikální antiintelektuální teorii. Ve svých pracích se vyrovnává se syndikalismem, ruským „ekonomismem“ sociální demokracie, anarchismem. Byl kritikem marxismu a předpověděl novou éru řídicích manažerů i byrokratický systém Sovětského svazu, kde se veškerá moc soustředila v rukou stranické a intelektuální elity a byrokracie. Prožil bohatý život: nejednou byl uvězněn či ve vyhnanství, točil se v kruzích západoevropských socialistů, setkal se s Machnem i Trockým (oba ho ostatně připomínají ve svých vzpomínkách). Machajski byl nejlepším přítelem velkého polského spisovatele Stefana Żeromského a stal se předobrazem hrdinů některých jeho děl (podobně jako tomu bylo u Bakunina a Turgeněva).

Svou koncepci vypracoval v prvním sibiřském vyhnanství. Dá se říci, že Machajski byl typickým samoukem. Opustil univerzitu a studoval četbu knih a novin. Navštěvoval socialistické přednášky a debaty jak ve vyhnanství, tak v Evropě. Kritizoval marxisty za politický boj, za reformátorské sklony, za prodejnost a ústupky ve vztahu k moci; byl si jistý, že strany, které si podřídí proletariát a budou ho ovládat, ho odvedou od skutečné revoluce. Machajski zdůrazňoval, že avantgarda strany je v základu inteligence, která usiluje o uchopení moci, i když to skrývá socialistickými teoriemi. Socialismus nazýval novým náboženstvím, intelektuály považoval za hlavní baštu buržoazního zřízení. Hájel ekonomický boj proletariátu a lumpenproletariátu, navrhol světovou stávkou s cílem vybojovat rovné mzdy. Polské socialisty kritizoval za šovinismus. Psal, že finanční i duševní kapitál se předává z otce na syna, a proto je instituce rodiny jedním ze základů buržoazního zřízení.

Machajski kritizoval i anarchisty. Negativně se stavěl ke Kropotkinovým pokusům udělat z anarchismu vědu (totéž podle něj udělal Marx se socia-

lismem). Kritizoval anarchisty za koncepci agrární, nikoli proletářské revoluce, za spojení se socialisty-revolucionáři, za víru v narodnické předsudky a občinový komunismus, za Kropotkinův návrat k heslům Velké francouzské revoluce. Zastáncé protistátních idejí Machajski usvědčoval z nedostatku pravé revolučnosti, z utopismu a neopodstatněných slibů, ze snahy po legalizaci (Tolstoj a syndikalisté).

Jako mnozí další kritici viděl i Machajski chyby anarchistů v idealizování člověka, ve fikci sjednocené společnosti, v naivnosti, moralizování, individualismu a podpoře současného zřízení. To vše nebránilo v praxi mnohým „machajským“ skupinám v ruském impériu řídit se anarchistickou taktikou - machajci přecházeli na anarchistické pozice a naopak. Machajci a anarchisté v Białystoku, Varšavě, Oděse či Jekatěrinoslavi byli jedni a titíž lidé. Možná že odpověď na to, v čem spočíval anarchismus Machajského, je „praxe“. Právě praktická činnost „machajevštiny“ byla jedním z prvků anarchistického hnutí v Rusku počátku 20. století.

AUGUSTYN WRÓBLEWSKI

Augustyn Wróblewski (1866-1913) se narodil ve Vilniusu a vystudoval chemii (v roce 1907 byl kandidátem na Nobelovu cenu za chemii). Byl synovcem Walerije Wróblewského, povstalec z roku 1863 a pařížského komunarda. (Knihovna rodiny Wróblewských se stala základem knihovny Litevské akademie věd.)

Osud Wróblewského je neobvykle zajímavý a tragický. Studoval v Petrohradě a Římě, poté ve Švýcarsku a v Paříži, byl ve vyhnanství v Taškentu, dvakrát pobýval v blázincích ve Varšavě a v Krakově, byl pronásledován policií, několikrát odsouzen. Jeho stopa se ztrácí v roce 1913 v Paříži. Jedna z verzí (nakonec nepotvrzená) říká, že zemřel v hlavním městě Francie na jedné z psychiatrických klinik.

Wróblewski byl velmi aktivní člověk. Kromě vědecké činnosti, která zahrnovala výuku na Jagellonské univerzitě, psaní vědeckých statí či sepsání několika učebnic chemie, trávil tento polský anarchista prakticky veškerý čas veřejnými aktivitami. Často cestoval po Evropě, zakládal spolky, v nichž propagoval novou etiku, bojoval proti alkoholismu, kouření a prostituci. Na tato témata pořádal četné přednášky a diskuse mezi pracujícími, studenty a ženami. Někdy byl považován až za fanatika. K anarchismu nedospěl naráz. Stal se socialistou ještě za studentských let, ale anarchistou až v posledních letech života. Z jeho životopisu lze vysledovat vývoj jeho názorů. Radosław Antonow ho v úvodu k antologii jeho textů nazval „anarchistou ze zoufalství“. Sám sebe krakovský anarchista (právě s tímhle městem byla spojena jeho základní společensko-politická i vědecká činnost) označoval za „advokáta mrtvých“.

Wróblewski se aktivně věnoval vydavatelské práci a publicistice. Byl redaktorem novin *Trzeźwość* (Střízlivost), *Czystość* (Mravnost), *Przyszłość* (Budoucnost), *Przyrodnicyz pogląd na świat i życie* (Přirozený pohled na svět a život) a také novin *Sprawa Robotnicza* (Dělnická věc), které byly zcela zasvěceny anarchismu.

Stojí za to poznamenat, že Wróblewski vyznával materialistický monismus, a dokonce byl zástupcem Polska na mezinárodním sjezdu monistů v Hamburku (8.-11. září 1911). O tomto sjezdu pak vydal brožurku. Rozpracoval také novou teorii *Czerwona Religia* (Rudé náboženství, Paříž 1912) jako protiváhu katolické víry. Napsal v ní: „*Naším průvodcem je svoboda, rovnost, rozvoj, síla a láska.*“ Revoluce musí být „světovou revolucí lásky“ a musí probíhat prostřednictvím všeobecného sebezdokonalování. Proti vykořisťování a ponižování je ovšem možné užít násilí. „*Dobro je to, co napomáhá rozvoji.*“ Musí zvítězit „*náboženství svobody, rovnosti a bratrství, pravdy, dobra a krásy, štěstí a solidarity, syntéza poznání, víry a umění. Nebude to sekta podobná církvím, bude nad nimi, vyšší a nezbytná.*“ Wróblewski byl přesvědčen, že přirozeností člověka je vlastní síla vedoucí ke spojení s vesmírem. Byl také přívrženec takzvané „kultury protestu“, což byl souhrn idejí a aktivit směřujících k otevřenému a přímému protestu proti ponižení a nespravedlnosti jako protiváha kultury poslušnosti, mlčení a pasivity (nešlo tedy o obyčejný protest, ale ucelený postoj s vlastními tradicemi a myšlenkami).

Krédo Wróblewského by bylo možné vyjádřit slovy z jeho textu uveřejněného v novinách *Dělnická věc* v roce 1913: „*Nedovol, aby uráželi tebe ani jiné. Usilujeme o naplnění našich cílů cestou lásky jako Tolstoj; když jsou tyto prostředky vyčerpány, vydáváme se cestou přesvědčování, rozumu jako Kropotkin; pokud ani to nepomáhá, musíme bojovat revolučně jako Bakunin; když nás strhne na dno zoufalství, pak máme právo následovat Johanna Mosta.*“

JÓZEF ZIELIŃSKI

Józef Zieliński (1866-1927) byl propagátor anarchosyndikalismu, socialista, lékař, průkopník bezpečnosti a hygieny práce. Většinu života prožil v Paříži. Tam napsal několik brožur o anarchosyndikalismu, žil a pracoval v dělnické čtvrti, napsal stovky článků a vydal několik knih z oblasti medicíny. Spolu s manželkou Izou Zielińskou (která zastupovala Polsko na Mezinárodním kongresu anarchistů v Amsterodamu v roce 1907) založil Polskou lidovou univerzitu a také Polskou sekci Volné myšlenky. Byl rovněž jedním ze zakladatelů polské Ligy ochrany lidských a občanských

Publikace Augustyna Wróblewského

práv v roce 1921, která hájila demokratické svobody a vystupovala proti nesnášenlivosti vůči lidem s opozičními názory na vládu (zejména lidem z radikální levice) a politicky pronásledovaným. Kromě článků věnovaných medicíně a hygieně zkoušel Zieliński psát dramata. Spolupracoval s Jeanem Gravem na vydávání anarchistického časopisu *Les Temps Nouveaux* i s ruskými anarchisty žijícími v Paříži, byl aktivním propagátorem všeobecné stávky a nezávislých odborů. Přestože Zieliński nebyl originálním ideologem anarchismu, velmi srozumitelně dokázal propagovat anarchosyndikalismus mezi pracujícími a vedl polemiky na toto téma s polskými socialisty. Konkrétně jako první v polském socialistickém tisku otevřel otázku všeobecné stávky, čímž zahájil širokou diskusi o metodách revolučního boje. V posledních letech života, už v pokročilém věku a nemocný, se intenzivně zasazoval o zlepšení pracovních podmínek dělníků jako poradce ministerstva práce a sociální péče. Byl autorem a iniciátorem přijetí několika návrhů zákona o hygieně práce a také autorem zákona o prevenci nemocí z povolání a boji proti nim z roku 1927. Tento zákon byl novátorský v tom, že poprvé zavedl pojem „škodlivosti pracovních podmínek“.

Z pozdějších dob uvedme alespoň nejnámější osobnosti. Patří mezi ně propagátorka družstevnictví a popularizátorka Kropotkinových myšlenek, anarchistka Maria Paulina Orsetti (1880-1957), Lew Paweł Marek (1902-1971), syndikalista, anarchista, novinář a jeden ze zakladatelů Anarchistické federace Polska a aktivista odborového hnutí, a dále Jan Wolski (1888-1975), novinář, aktivista a teoretik anarchistického družstevnictví.

ANARCHISTICKÉ SKUPINY

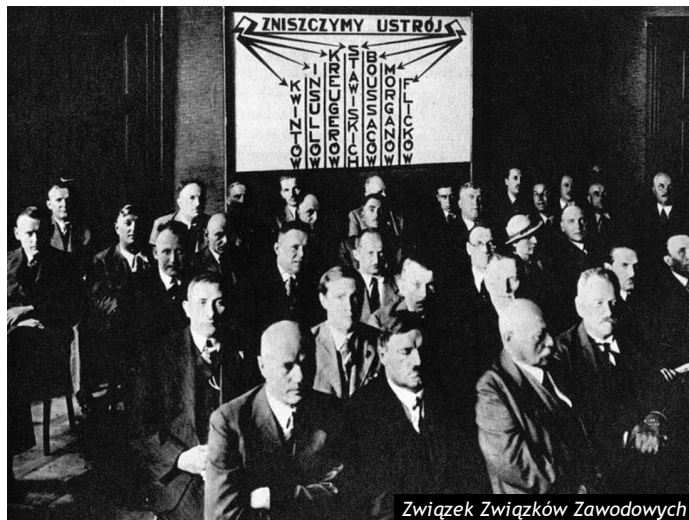
Polský anarchismus počátku 20. století reprezentovaly také různé skupiny. Neaktivnější anarchistické skupiny fungovaly ve velkých průmyslových centrech, jako byl Białystok, Lodž či Varšava. V Białystoku vzniklo nejpočetnější anarchistické hnutí, prakticky zcela tvořené židovskými dělníky. Zde se také odehrál první anarchistický teroristický čin na území tehdejšího ruského impéria, kam město náleželo. Už v roce 1903 židovští dělníci z iniciativy Šloma Kaganoviče (Zeidela), který přijel z Londýna, založili skupinu Boj, jež udržovala kontakty s organizací Chléb a svoboda. Skupina se aktivně věnovala propagandě a užívala ekonomický a individuální teror. Po roce 1904 se už název Boj v letáčích neobjevuje, namísto něj tu figuruje Białostocká skupina anarchistů-komunistů (a vedle ní Ruská skupina anarchistů-komunistů, Federativní skupina anarchistů-komunistů, Federativní skupina anarchistů-komunistů Litvy a Polska, Bojový létající oddíl anarchistů-komunistů Buřič a další). Po příjezdu Judy Grossmana v roce 1905 do Białystoku skupina v důsledku ideologických sporů opouští kropotkinovské pozice a následně se rozpadá na dvě skupiny, které pokračují v teroristických akcích. Koncem roku 1906 po pogromu na židovské obyvatelstvo a zesílení represí poklesla aktivita anarchistů v Białystoku, přesto ještě po celý rok 1907 zůstal teror základní metodou jejich aktivit. Praktická činnost anarchistů zde končí po roce 1908. Z mnoha jmen uvedme aspoň některá: Boris Engelson, Mojše Špindler, Samuel Beilin (Saša Šlumper), Nisan Farber, Aron Elin (Gelinker), Vladimir Lapidus (Striga), Benjamin Fridman.

Ve Varšavě fungovala skupina anarchistů-komunistů s názvem Internacjonat. Používala rovněž tehdy běžnou propagandu činem. Její členové byli většinou židovští dělníci, zklamání politikou Polské socialistické strany a Bundu (Všeobecného dělnického židovského svazu v Litvě, Polsku a Rusku, založeného v roce 1897).

Revolucijni Mściciele (Revoluční mstitelé) byli další skupinou užívající individuální teror a expropiace. Její členové byli zpravidla původně v Polské socialistické straně. Tato skupina se vyznačovala přísnou disciplínou a naprostou oddaností revoluční myšlence. Členové sami sebe nazývali teroristy bojujícími za svobodu proletariátu. Částečně byla skupina pod vlivem Machajského, částečně anarchistů, ale samotní Revoluční mstitelé nebyli ideovými anarchisty.

Z uvedených příkladů je zřejmé, že aktivita většiny polských anarchistických organizací byla v rozporu s postoji polských teoretiků anarchismu: uplatňovali teror a přímou akci. Mezi stoupenci polských teoretiků tak bylo nejpobornější hnutí Zmowa Robotnicza (Dělnické spiknutí), které se skládalo z řady skupin, jež se pokoušely realizovat myšlenky Machajského. První taková skupina byla založena přímo Machajským v roce 1906 v Petrohradě. Potom se stejnojmenné skupiny objevily v Polsku. Dodejme ovšem, že stejnojmenná organizace působila také ve Varšavě, ovšem zaměřovala se na loupeže a s uvedenými skupinami neměla nic společného.

Už v nezávislém Polsku se objevila zakonspirovaná Anarchistická federace Polska (1926-1939). V roce 1929 měla ve Varšavě na sto třicet členů ve dvanácti skupinách. Federace se věnovala především propagaci, vydávala noviny *Głos Anarchisty* (Hlas anarchisty), *Walka Klas* (Třídní boj), *Nasze Życie* (Náš život), pro mládež *Młody Rewolucjonista* (Mladý revolucionář). Mezi jejími aktivními členy byla například Jerzy Borejsza nebo Paweł Rogalski. Po roce 1936 ovlivňovala Federace i činnost Sdružení odborových svazů (Związek Związków Zawodowych).

Związek Związków Zawodowych

Po rozpadu Federace reprezentovali anarchismus v Polsku pouze odborové organizace. Hlavní z nich byl Svaz polských syndikalistů (Związek Syndykalistów Polskich, fungující v letech 1939-1945). Tato organizace prosazovala svobodný socialismus a federativní státní uspořádání, organizované na principu kulturních, hospodářských a oblastních syndikátů. Svaz odmítal třídní boj i dělnické samosprávy, a v jeho programu byla obsažena syntéza vlastenectví, myšlenky zastánců socialisty Józefa Piłsudského a syndikalismu. Vydával noviny *Akcja* (Akce), *Czyn* (Čin), *Sprawa Chłopska* (Rolnická věc), *Myśl Młodych* (Mysl mladých) a další. V průběhu druhé světové války zakládal závodní výbory, byl zapojen do Varšavského povstání a spolupracoval s Žegotou (ilegálním Výborem pro pomoc Židům). K významným členům Svazu patřili například Kazimierz Zakrzewski, Jerzy Szurig a další.

Další organizací založenou ve Varšavě v roce 1940 byla Syndikalistická organizace Svoboda (Syndykalistyczna Organizacja Wolność). Vznikla jako anarchistické křídlo Sdružení odborových svazů a části Svazu polské demokratické mládeže (Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej). V následujícím roce se k ní připojil Polský svaz boje za svobodu národů (Polski Związek Walki o Wolność Ludów). Svoboda se stavěla kriticky k činnosti Svazu polských syndikalistů a usilovala o „sociální republiku“ založenou na federaci místních samosprávných kolektivů pracujících. Během války organizovala sabotáže a aktivně se zapojila do partyzánského hnutí a Varšavského povstání. Zřídila si vlastní tajnou tiskárnu, kde vydávala noviny *Droga Wolności* (Cesta svobody), *Walkę Ludu* (Boj lidu) a další. I Syndikalistická organizace Svoboda spolupracovala s Žegotou. Mimo Varšavu působila v Kielcích a Krakově, mezi její významné členy patřili Tomasz Pilarski nebo Wiesław Protschke.

Po druhé světové válce anarchistické hnutí v Polsku prakticky zmizelo až do počátku 80. let. Bývalí členové Anarchistické federace Polska a syndikalisté buď emigrovali, nebo vstoupili do nově vytvořené hegemonní Polské sjednocené dělnické strany (Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, PZPR), nebo se prostě uchýlili k odborovým či družstevním aktivitám, když byly anarchistické struktury oficiálně zakázány. Jediným druhem otevřené činnosti anarchistů zůstalo vydávání tiskovin. V 50. letech byla tato vydavatelství zastavena a mnohé knihy zakázány a vyřazeny z knihoven.

ZNOVUZROZENÍ ANARCHISMU V POLSKU

Počátkem 80. let se spolu s obrozením dělnického hnutí znovu probudil i anarchismus. Ve Varšavě v univerzitních studentských kruzích se objevila skupina Sigma, která organizovala setkání a diskuse na témata spojená s anarchismem a levicovým radikalismem a začala s vydáváním tiskovin. Mnohem výraznějším příkladem znovuoživení anarchismu v Polsku bylo ustavení mládežnického hnutí v Gdaňsku s názvem Hnutí alternativní společnosti (Ruch Społeczeństwa Alternatywnego).

Založili ho Janusz Waluszko, Krzysztof Skiba a Wojciech Jankowski v roce 1983. Toto mládežnické hnutí fungovalo v podstatě na anarchistických principech a mělo subkulturální charakter. Vydávalo noviny *Gilotyna* (Gilotina), v době výjimečného stavu *Przełam Dalej* (Předej dál), *Homek* (Človíček). Hnutí šířilo letáky, organizovalo demonstrace a nejrůznější akce (například na Prvního máje 1985 jeho členové zastavili oficiální průvod na čtyřicet minut, napadli oddíl milicí a zranili sedmdesát milicionářů). Požadovali zrušení vojenské povinnosti, úspěšně protestovali proti stavbě jaderné elektrárny v Žarnovci. Později někteří aktivisté z této skupiny zakládali Federaci anarchistů.

Hnutí Svoboda a mír (Ruch Wolność i Pokój) se profilovalo jako pacifistické, antikomunistické společensko-politické uskupení a bylo činné v letech 1985-1992. Kromě protivačních akcí pořádalo demonstrace a hladovky v rámci boje za dodržování lidských práv, za občanské svobo-

dy, za zrušení trestu smrti či ochranu práv menšin. Vydávali na tato témata letáky a vyvěšovali transparenty. Důležitým tématem pro ně byla také ekologie. Nepravidelně vydávali noviny *A capello*. Časem odešli někteří členové do oficiální politiky, jiní do Federace anarchistů.

Prototypem Federace anarchistů se stala Międzyzmiastówka Anarchistyczna (Anarchistické meziměsto), založená v roce 1988. Byla to neformální struktura, která spojila různé anarchistické skupiny (umělecké, politické, kontrakulturní) a působila jako „sít pozitivní výměny“. Z jejich zakladatelů je třeba jmenovat Janusze Waluszka a Krzysztofa Galińskiego. Proběhl dokonce sjezd „meziměsta“ a byl přijat manifest, ale po roce část členů odešla. Ti, co zůstali, založili na podzim 1989 Federaci anarchistů (Federacja Anarchistyczna, FA).

Po pádu ZDI

To už jsme se dostali k současným polským anarchistickým skupinám a organizacím. Nejstarší a nejpočetnější z nich je v tuto chvíli právě Federace anarchistů. V jejím manifestu se říká: „*Federace spojuje lidi, jejichž cílem je zničení hierarchického společenského systému, odporujícího myšlenkám svobody a demokracie. Namísto ní se snažíme ustavit samosprávné společenství, založené na principu dobrovolnosti.*“ FA vystupuje proti státnímu komunismu a kapitalismu, navrhuje založení sítě autonomních organizací ve všech oblastech života. Změny můžou nastat jen za pomoci všeobecné samosprávy zdola, což vyžaduje vysokou úroveň společenské etiky a odpovědnosti. FA odmítá vládu elit, války, nacionalismus, rasismus a další diskriminační projevy a ideologie, aktivně podporuje ekologické iniciativy. Cílem této struktury je „*propagace anarchismu, podpora a mobilizace společenské samosprávy, boj se všemi projevy nerovnosti a nespravedlnosti, které jsou nedílnou součástí státního a kapitalistického systému*“. Právě mezi aktivisty FA se objevila myšlenka na založení anarchistických odborů.

Nakonec byla v roce 2011 v Poznani založena Inicjatywa Pracownicza (Iniciativa pracujících), odborový svaz organizovaný na principech anarchosyndikalismu, jejímž nejdůležitějším koordinátorem je Jarosław Urbański. Inicijativa se angažuje v mobilizaci pracujících bez „vůdčů“, korupce a politických stran, propaguje dělnickou samosprávu. Naplňuje principy dobrovolnosti a vzájemné pomoci, stejně jako konstruktivní kritiky. Organizuje přímé akce, podporuje mezinárodní solidaritu, věnuje se právním otázkám pracovních vztahů, pomáhá propuštěným zaměstnancům. Nejde o organizaci zcela stejně smýšlejících lidí a ideových anarchistů: uvnitř této struktury se řeší neustálé názorové konflikty, což žel její činnost oslabuje.

Co se týče dalších současných anarchistických organizací, lze uvést následující.

Związek Syndykalistów Polski (Svaz syndikalistů Polska) je skupinou, která se oddělila od FA a založila vlastní odborový svaz. Ideově je shodný s FA, aktivně se zapojuje do hnutí pracujících a obyvatel, hájí práva imigrantů. Vydává noviny *Zapłata* (Mzda), inicioval založení webu Centrum anarchistických informací apod. Hlavní centra Svazu jsou ve Varšavě a ve Wrocławu.

Nevelký spolek Wolność Równość Solidarność (Svoboda rovnost solidarita) je oficiálně zaregistrovaná organizace. Jde o skupinu mladých lidí zaměřených na antikapitalismus podporou syndikalismu, samosprávy atd.

Varšavská skupina Lewicowa Alternatywa (Levá alternativa), fungující na principech socialistického anarchismu (kolektivismus, syndikalismus, komunismus) a levicových idejích, má blízko k anarchosyndikalismu. Současně se tak jako skupina Svoboda rovnost solidarita sbližuje s komunisty a dalšími levicovými organizacemi. Mezi kampaně, které Levá alternativa pořádá, patří podpora místních obyvatel, boj za práva pracujících, pomoc sezonním dělníkům a dělníkům-imigrantům, protíválečné a antiimperialistické akce. Organizace má vlastní knihovnu.

Inicjatywa Antynuklearna (Antiatomová iniciativa) neboli iniciativa primitivistů, ekologů a anarchistů není ve společnosti příliš populární.

Marek Kurzyniec a Krzysztof Galiński

Někteří její členové se už před dvaceti lety účastnili protijaderných akcí, jejichž výsledkem bylo například zmíněné zrušení výstavby jaderné elektrárny u Żarnovce. V současnosti se iniciativa postupně odklání od anarchismu.

Dodejme ještě, že období kontrakultury v polském anarchismu mělo svůj vrchol v 90. letech. I když dnes probíhá obrovské množství anarchistických koncertů po celé zemi, koncert už není formou boje jako například v Bělorusku nebo Rusku a v lepším případě jde o formu podpory zatčeným aktivistům, o benefiční sbírky na chystané akce, na advokáty apod. Prakticky ve všech městech fungují (nejen anarchistické) skupiny Food not Bombs, které zpravidla nejsou postihovány represí. Mezi polskými anarchisty byla velmi diskutovaná česenská otázka a obecné protimperialistické protesty. Anarchisté založili Výbor Svobodný Kavkaz, který se věnoval protestním akcím, promítání filmů a pomoci uprchlíkům v Polsku, stejně jako humanitární pomoci v Čečně. Při jednom z výjezdů v roce 1997 byl spolu se čtyřmi kamarády unesen jeden z tehdy nejznámějších polských anarchistů Marek Kurzyniec, legendární krakovský aktivista, jeden ze zakladatelů Federace anarchistů a účastník stovek akcí (který dnes už hnutí opustil).

Když mluvíme o anarchismu, nemůžeme vynechat antifašistické aktivity. Antifašismus v Polsku není primární formou aktivit anarchistů, jako například v Rusku. Patrně to souvisí s tím, že v Polsku se tak zjevně neprojevuje konflikt s neonacisty, aby vedl k otevřené pouliční válce. Dochází samozřejmě ke rvačkám, ale ne k zabíjení. Nicméně probíhají akce a blokády neonacistických pochodů, rušení koncertů neonacistických kapel atd. Každý rok 11. listopadu, na Den nezávislosti Polska, pořádají ve Varšavě antifašisté, anarchisté a další skupiny masovou blokádu nacionalistického pochodu pravicových radikálů.

Úspěšná je v Polsku současná vydavatelská činnost anarchistů, vychází tu od roku 1993 časopis *Inny Świat* (Jiný svět), časopis *Przegląd Anarchistyczny* (Anarchistický přehled), v Poznani je aktivní nakladatelství Trojka. Pravidelně probíhají ekologické a antimilitaristické akce, dále akce na podporu sexuálních menšin, za práva žen, celopolské akce proti komercializaci bydlení a nezákonnému vystěhovávání. V poslední době jsou stále populárnější kampaně za zavedení přímé demokracie a participativní rozpočty. Neaktivnějším propagátorem je těchto témat byl Rafał Górski (1973-2010), člen krakovské skupiny FA, historik a publicista a autor projektu participativního rozpočtu pro Krakov.

VÝZNAM ANARCHISMU DNES

Současné anarchistické hnutí v Polsku má daleko k širokému masovému a vlivnému hnutí. Reprezentují ho nevelké organizace včetně anarchosyndikalistů a aktivistů, kteří nejsou organizováni. Po celém Polsku existují squaty sloužící jako prostor pro anarchistické iniciativy. Nejznámější z polských squatů Rozbrat byl založen v roce 1994 v Poznani. Poznaň je ostatně jedním z největších center polského anarchistického hnutí.

A pokud bychom měli uvést nejpoblárnější směr anarchismu v Polsku, bude to nejspíš syndikalismus, který tu má specifickou a silnou tradici. Během celého 20. století byl v polském anarchistickém hnutí přítomen a dnes se těší stejné popularitě jako třeba družstevnické hnutí.

Co se týče problémů uvnitř hnutí, je to zejména velká „fluktuace“ členů, spory v otázkách taktiky a metod, případně cílů hnutí; osobní konflikty přerůstající v soutěžení jednotlivých skupin; téměř úplná absence velkých akcí a kampaní, které by mohly stmelit aktivisty; vnučená spolupráce s marxisty kvůli nepřítomnosti radikálních nálad ve společnosti; absence současných anarchistických programů a mechanismů, které by nabízely aktuální alternativy.

Na jedné straně je přání některých anarchistických skupin vybudovat velkou levicovou koalici, na straně druhé se nacházejí anarchisté v dogmatické izolaci. Možná je problémem i nedostatek veřejně známých osobností, které by mohly obhajovat a propagovat anarchismus. Politici nebo média se snaží prezentovat anarchismus polské společnosti jen v nejtemnějším barvách. A samozřejmě hnutí oslabují také represe tajných služeb (na praktikách užívaných od 80. let se toho mnoho nezměnilo).

Od konce 19. století byl ovšem anarchismus s menšími přestávkami vždy přítomen na polské sociálně-politické scéně. A přestože činnost a myšlenky polských aktivistů nikdy nepřerostly v silné sociální hnutí, je možné s jistotou říci, že anarchismus měl vliv na rozvoj polského socialistického hnutí a poskytl Polsku originální osobnosti. Bez ohledu na všechny překážky a rozpory se možná anarchismus v Polsku jako široké sociální hnutí projeví v budoucnosti, v což autor tohoto textu pevně věří.

Autor působí na Fakultě historie Jagellonské univerzity v Krakově. Text byl přednesen na konferenci Prjamuchinská čtení 2010, která probíhá od roku 2001 každé léto v rodišti Michaila Bakunina. Mezititulky redakční. Přeložila Dagmar Magincová.

Zdroj: Ланевский А. И. Анархизм в Польше: история и современность. Прямухинские чтения 2010 года. Москва, ФУТУРИС 2012, s. 23-39.

AF

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

KUDY VYKROČIT?

Jaké jsou vyhlídky anarchistického organizování a na co se zaměřit?

POTOM CO JSME SE OHLÉDLI ZA UPLYNULÝMI PĚTI LETY FUNGOVÁNÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE (VIZ PŘEDĚŠLÉ ČÍSLO EXISTENCE), JE VÍCE NEŽ ZÁHODNO POBAVIT SE O STAVU ZDEJŠÍ SPOLEČNOSTI A PROJEVUJÍCÍCH SE TENDENCÍCH, ZHODNOTIT VLASTNÍ MOŽNOSTI A NA ZÁKLADĚ TOHO SI NASTÍTNIT, JAKÉ VYHLÍDKY ANARCHISTICKÉ HNUTÍ MÁ A NA CO BY MĚLO ZAMĚŘIT POZORNOST. PŘINÁŠÍME PŘÍSPĚVEK NA TOTO TÉMA, KTERÝ ZAZNĚL NA SETKÁNÍ U PŘÍLEŽITOSTI 20. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE.

POTŘEBA ORGANIZACE

Při uskutečňování našich snah - emancipace člověka a společnosti - se neobejdeme bez organizace. Anarchistická federace se jeví stále jako nejvhodnější rámec kooperace napříč anarchistickým hnutím. V uplynulém období jsme kladli důraz na funkční projekty, nikoli na snahu o sjednocování pod společnou střechou. Možná by ale nebylo od věci z důvodů lepší koordinace aktivit a jednotnějšího postupu anarchistů a anarchistek začít federální organizování v rámci hnutí více propagovat. S tím souvisí potřeba revize bezpečnostních mechanismů, omezujících rizika, která provázejí poměrně otevřené organizace, a zejména otevření diskuse v hnutí, která by odhalila postoje a motivace, na čemž by se dalo stavět při určité dalšího postupu. Zároveň by mělo být prodiskutováno, co může federace nově přichozím nabídnout, i když základem zůstává, že tvář federace je určována aktivitou jejích členů a členek a prací jednotlivých skupin v jejím rámci.

ABSENCE REVOLUČNÍHO SUBJEKTU

Tisíckrát můžeme volat, že anarchismus je hnutím dělnické třídy. Pokud zde však taková třída jako uchopitelný subjekt není, těžko na ní stavět. Plané čekání na revoluční subjekt, který by zastoupil dřívější masy pracujících, je nám cizí. Na koho se ale obracet? Tlak na flexibilitu, pracovní agentury, dočasné pracovní smlouvy, prekarizovaná práce atd. - to vše ničí jakýkoliv základ organizace na pracovištích. Jsme si vědomi, že nejučinnější zbraní pracujících je útok ve sféře produkce, ale situace se jeví tak, že politická práce na pracovištích je čím dál těžší. I přes několikrát pokusy různých anarchistických skupin v minulosti se snahy o anarchistické organizování na pracovištích či radikalizaci členské základny odborů mýjely účinkem. Vedle měnicího se charakteru třídy pracujících, která sama sebe jako třídu dávno nechápe, byly příčinou neúspěchu těchto pokusů přehnaná očekávání a omezení možnosti anarchistů a anarchistek. Navíc novodobé anarchistické hnutí nikdy nevycházelo z pracovišť, ale spíše z kulturního, či přesněji subkulturního prostředí. Motivací byla osobní vzpoura, nikoli ta kolektivní.

Inspirací nám dnes může být vývoj protestních hnutí z roku 2011, který vedl ke stažení se z velkých náměstí a k práci ve čtvrtích. Lepší

možnosti zakotvení, dlouhodobé práce, osobního přístupu a kolektivního rozvoje jsou v místě bydliště. I u nás se postupně začínají jednotlivé oblasti stratifikovat, unifikuje se z třídního pohledu jejich složení, a je tedy snazší nacházet společné zájmy s lidmi kolem. Ukazuje se, že v době prekarizace mohou být daleko lepším nástrojem boje solidární sítě. Nejenže mohou vyvolat tlak na pracoviště s velkou fluktuací zaměstnanců, ale princip solidarity šíří mnohem dál než k pichačkám jednoho podniku.

ALTERNATIVA K NEOLIBERALISMU

A FAŠISMU

Nesmíme opomíjet potřebu analýzy dění a vztahů ve společnosti, jelikož dnešní zrychlená doba ukazuje pouhý povrch, jenž se navíc rychle proměňuje. My bychom však měli nahlížet pod něj. Možná bychom zjistili, že na onom povrchu se objevuje tu anticiganismus, tu islamofobie, tu štvání proti bezdomovcům atd., ale že to, co je pod povrchem, je frustrace.

Frustrace není nikdy nic pěkného, ale je třeba se zamyslet nad jejími skutečnými příčinami a také nad tím, zda ji nelze transformovat i v něco jiného, než je cílená či nevědomá nenávisť vůči bezmocným (což je žel ten nejsnazší, jakkoli iracionální, prostředek její ventilace). Zkušenost s krizí a jejími následky vede k znechucení demokracií, kapitalismem a elitami. Plivání na „pravdoláskaře“ v čele s ikonou Václava Havla nemusí být hned projev fašizace. Může jít o pocit zrady ze strany intelektuálních hlasatelů pravdy a lásky, které nás dovedou k lepší budoucnosti. Jenže tahle budoucnost se většinou obyčejných lidí vyhnula. Probuzení do světa bezohledného kapitalismu vedlo ke ztrátě naděje a tváří v tvář ekonomické krizi i ke krizi víry v „demokracii“ a hodnoty „pravdy a lásky“. V očích lidí přestává být buržoazní demokracie se svými elitami legitimní, což otvírá prostor jak fašismu, tak nám. Fašisté přicházejí s alternativou vlády tvrdé ruky v rádobě plebejském duchu, my naopak s alternativou samosprávy zdola.

Fašistická argumentace je v jádru iracionální, ale pro mnohé snadno srozumitelná. Nabízí obraz méněcenného nepřítele, a nenávisť nadřazený poměr k němu může budovat pocit zadostiučinění a získání zpět vlastní důstojnosti. My naopak požadujeme odstranění skutečných příčin frustrace, tedy změnu politicko-ekonomického systému, a navrácení důstojnosti prostřednictvím solidarity a rovných vztahů v politické i ekonomické rovině. Neoliberalní režim však drží otežku pevně v rukou a v případě potřeby je evidentní, ke které z alternativ bude benevolentní a kterou se bude snažit zlikvidovat.

Máme možnost reagovat na fašismus protiaktívami, aktivním odmítáním apod. Ale neměli bychom se spíš zaměřit právě na ono jiné uchopení frustrace a na něm tvořit alternativu k neoliberalismu i fašismu? Být pouze reaktivní je cesta, jejíž případný úspěch povede jen k obnovení víry v neoliberalní řád. V určité míře (těžko stanovit jaké?) je nutné reagovat,

avšak je třeba být hlavně konstruktivní a nabídnout jinou alternativu.

POLITIKA POŽADAVKU

Základem našich aktivit je politika přímé akce. Avšak při našich snahách, které řeší konkrétní problémy, se nevyhneme ani politice požadavku. V této souvislosti si musíme znovu vyjasnit svůj vztah k státu. Do jaké míry za současného stavu, kdy zatím není vyhlídka na samosprávné uspořádání společnosti, požadovat jeho popření? Do jaké míry bojovat za prodloužení jeho levé (starající se) ruky a zkrácení té pravé (trestající)? A pokud se vrátíme k jednomu ze sporných bodů postautonomistické praxe, můžeme si položit i otázku, zda je možné přijímat od státu či jiných institucí prostředky, i když se zaměrem jejich užití proti zájmům poskytovatelů.

Od toho se také odvíjí diskuse, zda vůbec, a když ano, pak do jaké míry a kam až uplatňovat politiku požadavku. Ta znamená, že přiznáváme druhé straně mocenskou pozici, z níž může jednat. A nejde jen o požadavky vůči státu, ale i vůči různým institucím, místním úřadům, stejně jako soukromému sektoru (zaměstnavatelé, developéři, znečišťovatelé, korporace...) či dokonce vůči neziskovým organizacím.

MOŽNOSTI OSLOVENÍ

Jako malé a marginální hnutí máme omezené možnosti pro oslovení veřejnosti. Veřejnost v širokém slova smyslu ale stejně oslovovat nechceme, našimi partnery jsou neprivilegovaní (tzn. pracující, důchodci, studenti, migranti, sociálně vyloučení atd.), obecně označovaní jako obyčejní lidé. S mainstreamovými médii se nemůžeme poměřovat, stejně jako s reklamním průmyslem. Namísto snahy stát se sami mainstreamem a oslovovat shora, bychom měli razit model lokálních médií a lokální propagace, a tudíž následně informovat i o globálních problémech a souvislostech.

Neznamená to však rezignaci na vstupování do mainstreamového mediálního prostoru. Bylo by jistě přínosné prodiskutovat strategii v tomto směru, její hranice a omezení, stejně jako podnikat příslušné kroky, které by tuto strategii realizovaly.

Nadále je více než důležité předkládat příklady a alternativy, kterými můžeme oslovit. A nejlépe umožňovat k nim lidem přístup, jelikož „propagace prožitkem“ je asi ta nejučinnější. To znamená zaměřit se na praktické projevy solidarity, zapojování lidí do samosprávných projektů apod., tedy přiblížení se lidem skrze lokální projekty. A nejlépe takové, do nichž se mohou trvale či jen dílčími způsoby zapojovat a stýkat se tak s vědomou samosprávnou praxí opakovaně.

Při oslovování je nutné být nejen systematictí a vytrvalí, ale také srozumitelní. Dobré by možná bylo postulovat několik základních bodů a věnovat pozornost jejich přenosu dál jak pro obyčejné lidi, tak na levici a v anarchistickém hnutí. Avšak ona srozumitelnost musí začít už u nás samých, aby každý člen a členka, popří-

padě i naši sympatizanti, byli schopni nějakým způsobem představit naši politiku.

AUTONOMIE

Je třeba neopomíjet revoluci každodenního života; nadále propojovat „revoltu“ s „revolucí“; prosazovat souvztažnost individuální a kolektivní emancipace; hledat cesty a krůčky k vyvazování se z kapitalistických vztahů a vytváření těch komunistických.

Zabývejme se návrhem zaměřit se na budování základů autonomie a samosprávy, která by přesahovala nás samotné. O možnostech a perspektivách autonomie již v hnutí probíhá diskuse, jejíž nositelkou je zejména celoroční série seminářů na Klinice. Co se třeba v následujících pěti letech zaměřit na kampaň, která by různé podoby autonomie pomohla vytvářet a propagovat? Bylo by ale nutné spojit se v tomto úsilí napříč antiautoritářským hnutím, společně pak analyzovat možnosti, potřeby a cíle a na základě toho stanovit strategii a postup. Stejně tak je třeba pátrat po úskalích podobných projektů a způsobech jejich řešení.

Samotná realizace jednotlivých samosprávných projektů a struktur pak bezesporu bude vyžadovat nějaké náklady, trpělivost, vytrvalost a především zodpovědný přístup.

TRADICE

Nakonec ještě zmíňme dva body, které nejsou zase až tak podstatné, ale není důvod zde o nich nepromluvit. Prvním je otázka „tradice“ v anarchistickém hnutí. Jak moc na některých věcech, co se týče idejí, postupů, způsobů myšlení a „rituálů“, lpět? Je „tradice“ na překážku nebo může být i nějakým způsobem využívána? Jde o slovo anarchisty pohrdané, avšak stejně tak nepostradatelné - vytváří oporu, zakotvení, jistotu (třeba tu, že každý ví, že na 1. máje může v ulicích podpořit anarchisty). Nesmí se však stát dogmatem, k čemuž mohou snadno tihnout právě formalizované organizace, jako je AF.

Insurekcionisty je nastolován požadavek nepředvídatelnosti. Jenže pro sociální anarchisty by měla být naopak silnou stránkou srozumitelnost a otevřenost. Je to dáno tím, že první odvíjí svou politiku od vztahu k nepříteli, kdežto druzí od vztahu k neprivilegovaným. I tak by ale měl být kladen důraz na tvořivost a neustálé hledání nových cest, postupů a způsobů vyjádření.

INTERNACIONALISMUS

Tím dalším bodem na okraj diskuse o budoucnosti je deklarovaný internacionalismus. V oblasti mezinárodní spolupráce bude nadále vhodné brát za základ členství v Internacionále anarchistických federací. Bylo by však vhodné se konečně více zapojovat do mezinárodních diskusí, zprostředkovávat vlastní zkušenosti v cizích jazycích a více se podílet na mezinárodních kampaních. To vše je však ovlivněno nedostatkem kapacit, které máme k dispozici. I tak můžeme zmínit, že jsme se poměrně důstojně zapojili do akce Bakunin 2014. Rozhodně by nebylo od věci nadále pokračovat v orientaci na antiautoritáře z východní Evropy a stát se pomyslným bodem, jenž spojuje hnutí z východu a ze západu Evropy.

Co se týče globálních bojů, zjevně budou vycházet z trendů, které s sebou přináší globalizovaný kapitalismus momentálně ústící v soupeření geopolitických mocností s ním spjatých. Z tohoto prnutí a další výrazné krize kapitalismu, kterou jsme zažili, se vynořuje nebezpečí intenzivního militarismu jdoucí ruku v ruce s nárůstem rasismu a nacionalismu, stejně jako s boji o zdroje a vynucenou migraci.

O REPRESI A SOLIDARITĚ

Začátkem října vyšlo nové číslo anarchistické revue *Existence*, a jak se již stalo dobrým zvykem, bylo záhy následováno uspořádáním Existenčního večírku, tedy volné besedy nad tématem čísla, anarchistickou publicistikou obecně a případně i nad tématem čísla příštího.

Zájemci o debatu se tedy sešli ve středu 14. října na tradičním místě těchto večírků, v žižkovském infocentru Salé. Po úvodním slově, které představilo obsah nové *Existence* a jeho záměr, tedy snahu ukázat policejní represii v širším kontextu zkušeností z minulosti a ze zahraničí, se rozpoutala debata nad několika zásadními otázkami: potřebou rozšiřovat okruh lidí a iniciativ odsuzujících policejní praktiky, jako je nasazování agentů provokatérů; potřebou prohlubovat bezpečnostní kulturu a zkoumat způsoby manipulace, které policie a její agenti využívají; a v neposlední řadě potřebou diskutovat o možných mantinelech pro politickou podporu různých činů či jejich nositelů. V této souvislosti zazněly od pamětníků zajímavé analogie z minulosti, například z praxe disidentského Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), či z diskusí v rámci německého autonomního hnutí z počátku 90. let ohledně akcí třetí generace RAF. Cílem nebylo vyvodit nějaké závěry, ale spíše definovat otázky a problémy, které bychom měli reflektovat a zahájit nad nimi diskusi.

Neméně zajímavá byla i debata o tématu příštího čísla *Existence*, tedy o humanitární pomoci zdola, kterou máme možnost sledovat v souvislosti se současnou uprchlickou krizí, kdy stovky dobrovolníků pomáhají tváří v tvář neschopnosti či dokonce záłudnostem státu a nevládních organizací jak doma, tak v zahraničí.

Jsmo moc rádi, že se nápad pořádat po vydání každého čísla podobné diskusní setkání,

ujal. Už jen vynikající společná večere, která debatě předchází, stojí vždy za to. Jedinou nevýhodou je, že stejně jako naprostá většina přednášek, debat a workshopů je i Existenční večírek vázán na Prahu. Možná by nebylo od věci popřemýšlet, zda s touto aktivitou nevyrazit aspoň jednou za rok mimo hranice hlavního města.

SJEZD AF

V polovině října se v Praze konal druhý řádný sjezd Anarchistické federace v roce 2015. Jelikož byl prvním takovým setkáním členů a členek AF po razii z konce dubna, která otevřela kauzu Fénix a odstartovala stíhání několika anarchistů a anarchistek, byla jedním z hlavních témat setkání otázka bezpečnosti. Řešila se nejen pomoc a podpora stíhaným, ale i další možné scénáře a pokračovalo se v této souvislosti v obecné diskusi o hranicích politické podpory různým činům, kdy bezesporu velmi záleží na zvážení jejich charakteru, motivací a aktérech. Byl položen důraz na prohlubování počítačové bezpečnosti, jejíž základní pravidla by se měla stát samozřejmostí.

Dalším důležitým okruhem debat se samozřejmě stala pomoc uprchlíkům a boj proti fašizaci společnosti. V tomto směru se nezapojují jen anarchisté a anarchistky v Praze, ale i v jiných městech. Kvitována byla skutečnost, že selhávající stát a neziskový sektor nevědomky odhalily potenciál solidarity a organizace zdola v krizových situacích.

Nemalá část agendy sjezdu patřila jako obvykle reportům místních skupin. Svou formou zaujal především ten multimediální od skupiny AF-Východ. Následovaly zprávy pracovních skupin federace, diskuse ohledně postupného obnovování webových stránek a nastínění edičního plánu Nakladatelství AF. To vše „provoněné“ droždíovou pomazánkou z kuchyně AF-Praha, která slavila zasloužený úspěch.

PROTI POHRDÁNÍ LIDSKÝMI ŽIVOTY

Prohlášení solidarity AF s oběťmi a přeživšími po vražedných útocích v Paříži.

Tímto prohlášením chtějí členové a členky Anarchistické federace vyjádřit svou hlubokou účast s rodinami a přáteli obětí pařížských masakrů z noci z 13. na 14. listopadu, stejně jako s množstvím zraněných, kteří po nich zůstali.

Oběti útoků nebyly ničím zvláštní, šlo o obyčejné lidi, kteří se tu noc bavili v ulicích Paříže. Jejich bezdůvodná smrt je důkazem obrovského pohrdání lidskými životy. Tento bezohledný přístup k životům druhých je příčinou mnohých utrpení po celém světě, tentokrát úřadoval ve francouzské metropoli a není nejmenší omluva pro původce tohoto masakru.

Nejsme ale natolik omezení, abychom přes strom neviděli les. Stejnou účast projevujeme i těm, jejichž blízcí po stovkách umírají na hranicích „pevnosti Evropa“, protože jejich životy nejsou natolik důležité, aby byli ochráněni vytvořením bezpečných migračních cest. Stejnou účast projevujeme pozůstalým civilním oběťm válek a masakrů ve všech koutech světa: počínaje oběťmi Islámského státu přes oběti amerických dronů a ruských bombardérů až po lidi umírající v troskách domů v Gaze. Nezapomínáme ani na oběti ekonomického násilí, například stovky lidí bez domova, kteří nepřežijí zimu v zemích, jež se tak rády označují za vyspělé. Seznam by mohl být dlouhý, ale jako červená nit se jím proplétá právě ono pohrdání lidskými životy.

Jsou tací, jimž vražedné útoky v Paříži přináší pocit zadostiučinění. Jde o lidi, jimž dělá dobře roztáčet spirálu nenávisti. Jde o všechny ty fašisty různých barev, vyznání a národností. Není rozdíl mezi útočníkem z Paříže a třeba takovým Andersem Breivikem. Oba se cítí stejnými vylanci boje za hodnoty, mezi nimiž však úctu k lidskému životu nenajdeme.

My proti nenávisti stavíme solidaritu mezi neprivilegovanými, napříč hranicemi, ať fyzickými či symbolickými. Podporujeme stejně tak kurdské milice bojující proti Islámskému státu, který lidem urezává hlavy, jako třeba ruské antifašisty, kteří bojují proti neonacistickým vlastencům ve své domovině, kteří urezávají lidem hlavy úplně stejně. Stojíme proti všem podobám tmářství a fašismu, i když u nás měl v posledních letech podobu „jen“ málem upáleného dítěte, několika pokusů o pogromy a maket šibenic určených „vlastizrádcům“.

Naše srdce jsou nyní v Paříži, stejně jako při jiných příležitostech na jiných místech.

Proti všem podobám fašismu, útlaku a tmářství!

Proti pohrdání lidskými životy!

Anarchistická federace, 14. listopadu 2015

NOVÉ PUBLIKACE „DO KAPSY“

Vyšly brožury o událostech na Ukrajině a protestních hnutích ve světě

DALŠÍ DVĚ PUBLIKACE „DO KAPSY“ OD NAKLADATELSTVÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE JSOU TU. SEŽENETE JE NA OBVYKLÝCH DISTRIBUČNÍCH MÍSTECH.

Tento oblíbený formát nepříliš dlouhých, zpravidla do jednotlivých kapitol dělených prací, se nám zdá jako velmi vhodný. Třeba když poznání chtivý hiphoper či punkerka chtějí porýdit nějakou drobnost u distra během koncertu, aby jim rychleji utekla cesta domů a ještě se něco dozvěděli.

V prosinci 2015 vydalo naše nakladatelství publikace na poměrně aktuální témata. Jedním z nich jsou události na kyjevském Majdanu, které předznamenaly válečný konflikt v této zemi. Dále jsme se zaměřili na téma protestních hnutí, která jsme měli možnost ve světě pozorovat během let 2008-2014.

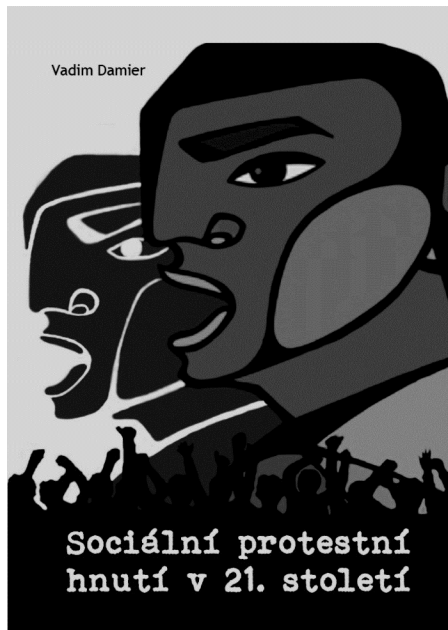
SOCIÁLNÍ PROTESTNÍ Hnutí V 21. STOLETÍ

S rychlým rozvojem internetu v devadesátých letech nebylo v následném období nikterak těžké sledovat jednotlivá hnutí, protesty, povstání a sociální bouře takřka v přímém přenosu. Mainstreamová média zpravidla tyto projevy lidového hněvu a požadavků lepšího a spravedlivějšího světa ignorují. Nebo o nich informují velmi zkresleně a z perspektivy akčních záležitostí, které mají dokumentovat zlovolnost plebsu. Není v zájmu mediálních dělníků informovat v neprospěch svých chleboďárců a jejich inzerentů. Když člověk ví kde, umí jazyky a má čas, potřebné informace je schopný si dohledat. Ale ruku na srdce, není to zrovna běžný případ.

V rámci Anarchistické federace proto klade me velký důraz (a jde vlastně o jednu z našich prioritních aktivit) na to, abychom zprostředkovali informace o emancipačních hnutích a aktivitách ve světě. Nejde ale jen o informace. Snažíme se tím zároveň přinášet inspiraci a naději. Naději, že jiný, lepší svět je možný. Že v různých částech světa jsou lidé, kteří jsou odhodlaní se za něj bit; že existují pomyslné ostrůvky svobody, kde se realizují, ať s námi či bez nás anarchistů, principy, které stojí v popředí našeho světového názoru.

Když 1. ledna 1994 vyšli zapatističtí povstalci z džungle, aby zahájili svůj boj za autonomii, vtíli všem svobodomyšlným jedincům po celém světě do žil novou sílu. Stali se jedním z předpokladů a opor budoucího hnutí za globální spravedlnost a boje proti ekonomické globalizaci. Boj se rychle přenesl před kongresová centra globálních finančních institucí a při střetech s policií zazněl hlasitý vzkaz, že neoliberalní ideologie, která je nám vnucována, jde proti lidem a ti ji tímto odmítají.

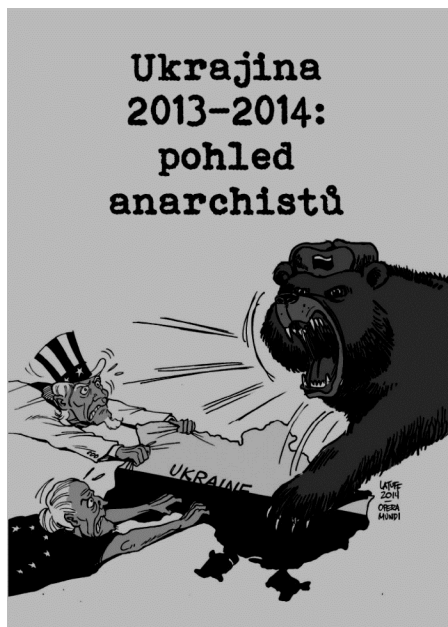
V roce 2000 jsme měli možnost se přímo v Praze do jedné z takových bitev zájmů těch dole a těch nahoře zapojit. Byla to pro nás ohromná škola a naplno jsme si uvědomili, že i když se žádný boj nedá stoprocentně importovat do jiného prostředí, můžeme si z něj mnohé vzít pro naše vlastní boje. A nejen to, může na různých příkladech ukázat, že když se chce, tak to jde. Že jiný svět je opravdu možný, i když čelí mohutnému útoku svých nepřátel - globálních i místních politicko-ekonomických elit, represivních složek státu, fašistických sil atd. Proto sledujeme a představujeme v našich

vlastních médiích mnohá hnutí, která se nutně nenazývají anarchistickými, ale jsou nám a našim cílům často velmi blízká.

V kapesní brožurě *Sociální protestní hnutí v 21. století* se Vadim Damier pokusil o stručný průřez současných bojů a experimentů, které se dnes dají považovat za stěžejní. Nejde jen o strohý popis toho, co se kdy a kde událo, ale také o zamyšlení nad těmito projevy odporu, jejich aspiracemi a úskalími, a to z anarchistického pohledu, který zohledňuje jak třídní perspektivu, tak motivace, důslednost požadavků či antiautoritářské způsoby sebeorganizace.

Autor nás v jednotlivých kapitolách zavede na Island, kde lidé odmítli platit za dluhy bank; mezi odboráře různých zemí, kteří se postavili politice škrťů a nízkým mzdám; na španělská náměstí, kde protestovali „rozhořčení“; do amerických měst, kde se lidé vyslovili proti moci „jednoho procenta“; do rozbořeného Turecka a pobouřené Brazílie. Vadim Damier zároveň reflektuje roli informačních technolo-

gií při protestech či osvobozených prostorů, které se tak stávají centry odporu, rozmanité způsoby samosprávných aktivit či různá specifika protestních hnutí.

(56 stran A6, cena 30 Kč)

UKRAJINA 2013-2014: POHLED ANARCHISTŮ

Druhá publikace „do kapsy“, s kterou nyní přicházíme, nás zavádí na Ukrajinu, kde v současnosti panuje ne zcela přehledná situace. Obsahuje vedle předmluvy šest článků a dva rozhovory, které vznikaly od prosince 2013 do července 2014. Střídavě se v nich k situaci na Ukrajině vyslovují dva anarchisté - Dmitrij Sergejev, člen anarchistického hnutí v Rusku, a Ivan Dëmjaněnko, člen bývalé anarchosyndikalistické organizace RKAS (Machnova revoluční konfederace anarchosyndikalistů) z Ukrajiny.

V jednotlivých příspěvcích můžeme pozorovat, jak se hodnocení obou autorů ohledně Majdanu a dalších událostí na Ukrajině, včetně počátku občanské války, proměňovalo v závislosti na vývoji situace. Například první ze zařazených textů, „Sabat na Majdanu“, vznikl již 1. prosince 2013. Když se protest dostal mimo rámec „oranžové revoluce“, byl autor nucen hodnocení událostí korigovat.

Dozvíte se, co bylo příčinou Majdanu, jak probíhaly první měsíce a jak vznikl konflikt, který zemi tak krvavě rozdělil. Dozvíte se, kdo hrál jakou roli a jaké byly zájmy místních oligarchů a mocností, které do konfliktu vstupují. A také se dozvíte, jakou roli sehrávala ultrapravic, stejně jako údajná levice.

Bez zajímavosti není ani kritické hodnocení nezvládnuté role anarchistického hnutí na Ukrajině. Z této reflexe jasně vyplývá, že subkulturně orientované hnutí v případě společenských změn nutně selhává a nemá de facto co nabídnout. Tváří v tvář této zkušenosti, kterou nebylo nesnadné předvídat, vysvítá velmi jasně skutečná potřeba budovat anarchistické hnutí jako hnutí sociální, jako hnutí, které cíleně vytváří životaschopné struktury, na nichž může v případě společenských posunů stavět a především díky nim velmi rychle na danou situaci adekvátně reagovat.

(48 stran A6, cena 28 Kč)

PŘIPRAVUJEME:

JIDIŠ ANARCHISTÉ V NEW YORKU

Chystaná brožura je tvořená první kapitolou knihy K. Zimmera *Imigranti proti státu. Jidiš a italský anarchismus v Americe*. Ličí vznik a vývoj anarchistického hnutí v prostředí židovské imigrace v newyorské čtvrti Lower East Side v době jeho největšího rozmachu (od 80. let 19. století do počátku první světové války). Zimmer detailně probírá všechny stránky vývoje jidiš anarchistického hnutí - historii nejvýznamnějšího židovského anarchistického listu *Fraje Arbeter Štime*, podíl anarchistů na odborovém hnutí především v rámci domácích krejčovských dílen, vztahy s ostatními anarchistickými formacemi v New Yorku, účast významných osobností hnutí, jako byla E. Goldmanová a A. Berkman, nebo pozoruhodné pokroky v otázce postavení žen mezi jidiš anarchisty.

ABC

Anarchistický černý kříž je celosvětově rozšířená iniciativa, která se v rámci anarchistického a širšího antiautoritářského hnutí stará o pomoc a podporu stíhaným a vězněným aktivistům a aktivistkám. Věnuje se informování o jednotlivých kauzách, shánění právní a finanční pomoci stíhaným a projevům solidarity vězněným.

NOVÁ SKUPINA ANARCHISTICKÉHO ČERNÉHO KŘÍŽE

NA ZÁKLADĚ DISKUSÍ, KTERÉ PROBÍHALY V RÁMCI ANARCHISTICKÉHO ČERNÉHO KŘÍŽE (ABC) V POSLEDNÍCH MĚSÍCÍCH, DOŠLO K PŘEHODNOCENÍ DOSAVADNÍ ČINNOSTI, STEJNĚ JAKO SOUČASNÝCH A BUDOUCÍCH POTŘEB A VÝZEV. VÝSLEDKEM JE PŘEROD V NOVOU SKUPINU ABC, KTERÁ SE PŘEDSTAVUJE NÁSLEDUJÍCÍM PROHLÁŠENÍM.

Na podzim 2015 jsme se rozhodli založit novou skupinu na podporu radikálních aktivistů a politických vězňů. Anarchistické hnutí v posledních letech zažívalo určitý vzestup a vzniklo mnoho nových aktivit, což mělo za následek i nárůst perzekuce ze strany státu a represivních složek. Z těchto důvodů cítíme, že je dnes, více než dříve, potřeba vytvořit silnou solidární skupinu na podporu antiautoritářsky smýšlejících lidí, kteří se dostávají díky svým aktivitám do problémů se zákonem. Oceňujeme činnost předešlých podpůrných skupin, ale myslíme si, že v dnešní době je potřeba vytvořit pevnější solidární strukturu a tím se aktivně bránit represím.

PROČ ABC

Žijeme ve světě obrovské sociální nespravedlnosti. Kapitalistické vztahy a státní kontrola ovlivňují náš každodenní život a téměř veškerá moc a bohatství jsou koncentrovány v rukou několika málo jedinců. Nám ostatním nezbyvá než se podřítit a za odměnu získat pár drobků z koláče, na jehož tvorbě máme podíl všichni, ale jen ti nejbezohlednější se ho dosyta nají. Ale jsou i tací, kteří se rozhodli se tomuto uspořádání

vzepřít a pokusit se vysvobodit ze všudypřítomné mizérie. Pro ty má stát nachystaný justiční systém a věznice.

Anarchisté se odjakživa bouřili proti vykořisťovatelskému uspořádání, které nám nabízí stát a kapitalismus a odjakživa byli kvůli tomu tvrdě perzekvováni, vězněni a popravováni. V dnešní době, kdy se stát ohání slovy, jako je demokracie a svoboda slova, by se mohlo zdát, že zde perzekuce a likvidace politické opozice nemají místo, ale opak je pravdou a my se můžeme přesvědčit (třeba na příkladu kauzy Fénix), že se stát nezdráhá své odpůrce tvrdě postihovat.

NAŠE CÍLE

Cíle naší skupiny se příliš neliší od dalších skupin ABC po celém světě. Chceme poskytovat finanční a právní pomoc stíhaným aktivistům, stejně tak šířit informace o jednotlivých kauzách, vzdělávat hnutí v otázkách bezpečnosti a prevence nebo pořádat solidární akce. Konečným cílem naší činnosti je, aby žádní vězni ani vězňice nemohli existovat. Budujeme proto anarchistické hnutí, které usiluje o svobodnou a rovnostářskou společnost, ve které není místo pro policii, věznice ani justiční systém.

Pokud se stanete cílem jakékoliv represe, ať už jde o přestupek, výslech, vydírání, sledování, obvinění a podobně, neváhejte se na nás obrátit, budeme se vám snažit pomoci. Naše podpora patří nejen anarchistům, ale i antifašistům, environmentálním aktivistům, lidem bojujícím za osvobození zvířat a dalším politickým aktivistům, proto se na nás můžete obrátit i v případech, že se neztotožňujete s anarchistickými idejemi. Naši zbraní je solidarita.

ABC-CZ@RISEUP.NET

KONTO ABC – 8760190237/0100

PRISONERSOLIDARITY.NET

WEB PRISONERSOLIDARITY.NET VZNIKL JAKO PROJEKT LOSANGELESKÉHO ABC V ROCE 2014, ABY POMOHL DOPLNIT ZATÍM STÁLE NEÚPLNÉ SEZNAMY POLITICKÝCH VĚZŇŮ.

Cílem bylo vytvořit spolehlivou a dostupnou mezinárodní databázi politických vězňů, která by lidem usnadnila možnost přímé podpory. Autoři webu si stanovili tyto priority:

Použitelnost - tato stránka by měla být snadno použitelná, protože jejím použitím se lidé stanou přímo součástí podpory vězně. Použitelnost také zvyšuje počet lidí, kteří jsou ochotni pracovat v pozadí, aby stránku udrželi v chodu.

Přesnost a transparentnost - informace na této stránce by měly být co nejpřesnější a neaktuálnější. Pokud nejsou přesné informace dostupné, uživatelé by na to měli být upozorněni. Pravidla, týkající se toho, jaký obsah lze publikovat, jsou co nejjasnější.

Soběstačnost - tato stránka by měla být soběstačná a měla by se jen minimálně spoléhat na dary a jiné formy podpory.

Přenositelnost - data z této stránky by mělo být snadné prohlížet, exportovat a integrovat do jiných stránek a projektů.

Do seznamů na tomto webu jsou zařazeni pouze lidé, kteří splňují definici politického vězně, jak ho chápe ABC. Autoři webu se své pojetí rozhodli objasnit pomocí těchto citátů:

„Osoba uvězněná nebo čelící soudnímu stíhání za jednání konané za účelem legitimního boje za sebeurčení nebo za oponování ilegální politice vlády či jejich politických součástí.“

„Osoby uvězněné nebo čelící soudnímu stíhání v důsledku svého politického přesvědčení nebo jednání, vědomě vykonané a zaměřené-

ho proti vykořisťování a utlačování anebo podporujícího zavedení rovnostářské, udržitelné, etické, beztřídní společnosti, založené na sebeurčení a maximalizaci svobody všech lidí.“

Dále autoři webu upozorňují, že do této definice zatím nezahrnují následující skupiny lidí:

★ sociální vězni, kteří se stali politickými ve vězení, vězeňští právníci atd.;

★ vězni, kteří jsou příslušníky hnutí revoluční levice, ale kteří jsou uvězněni za činy, jež nebyly vykonány jako součást jejich osvobozovacího boje;

★ „sociální“ vězni, to znamená vězni, kteří jsou uvězněni za zločiny, jež nejsou politické nebo nepodporují cíle, uvedené v citovaných definicích politických vězňů.

Další upozornění se týká faktu, že mezi podporované vězně nikdy nebudou patřit žádní stoupenci nacismu a fašismu nebo ti, kteří jsou otevřeně rasističtí, homofobní, sexiističtí, nacionalističtí atd., stejně jako ti, kdo se podílejí na stíhání vedeném proti druhým.

Web je otevřený pro každého, kdo ho chce rozšířit o další informace, editovat stránky a přispívat do databáze. Lze také „adoptovat“ stránky vězňů a starat se o to, že budou aktualizovány. Adoptování stránek je i prevencí před tím, aby je needitoval někdo jiný (přidávat na ně komentáře je ovšem možné stále).

Stránky PrisonerSolidarity.net obsahují za dobu své existence desítky profilů politických vězňů, včetně dostupných nezbytných údajů pro jejich podporu (dat narození, adres věznic, kde si odpykávají trest, čísel kont, kam je možné posílat finanční příspěvky...).

Najdeme tu informace o vězněných antifašistech, jako jsou Sergi Hernandez ze Španělska,

Joel Almgren ze Švédska, Vlad Lenko a Roman Bogdan a další z běloruského Brestu, Alexej Sutuga, bratři Jeremy a Jason Hammondovi ze Spojených států, ale i obecně známé případy vykonstruovaných odsouzení, mezi něž patří doživotní trest pro lídra Amerického indiánského hnutí Leonarda Peltiera, odsouzeného v roce 1977.

Dále je tu například stránka o tzv. Clevelandské čtyřce, tedy čtyřech aktivistech z hnutí Occupy Cleveland - Brandonu Baxterovi, Connoru Stevensovi, Dougu Wrightovi a Joshuovi „Skellym“ Staffordovi -, kteří byli obviněni z bombových útoků, připravených a zorganizovaných ve skutečnosti FBI prostřednictvím jejich infiltrátora.

Mezi u nás zřejmě skoro neznámé případy patří odsouzení mexického anarchisty Fernanda Barcenase Castilla, který dostal pět let a devět měsíců za to, že v prosinci 2013 zapálil vánoční strom společnosti Coca-Cola v hlavním městě při demonstraci proti dvoutřetinovému zvýšení cen jízdného za veřejnou dopravu.

Zmínit bychom měli i prvního odsouzeného slovenského „teroristu“ Ladislava Kuce. Ten v prosinci 2011 v Košicích nechal vybuchnout podomácku vyrobenou výbušninu v odpadkovém koši před provozovnou McDonald's, aby upozornil na týrání a zabíjení zvířat. Kromě škody na majetku se nic nestalo, ovšem po třech letech soudního projednávání byl Ladislav Kuc odsouzen za teroristický útok na dvacet pět let žaláře. Text informující o jeho případu končí lapidárním konstatováním, že v současnosti na Slovensku nebo v České republice nejsou významné organizace bojující za práva zvířat, a Ladislav Kuc tak potřebuje aspoň mezinárodní podporu.

A3

je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by širil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace nebo si o něj můžete napsat na kontaktní e-mail.

A3 – říjen 2015

KRIMINALIZACE ODPORU

Jedno číslo těchto nástěnných novin jsme před časem věnovali úvaze o novodobé normalizaci a sledovali paralely, které jí s tou, kterou pamatujeme z osmdesátých let, spojovaly. Asi nejvýraznějším pojičkem je důraz na individualizaci, lidově řečeno, starat se o své a do ničeho se nemíchat.

Kdo se podle tohoto pravidla řídil, nemusel se ničeho obávat. Nezajímalo se o to, jak funguje systém a co je špatné, a režim se zas nestaral o něj. A tak mohl člověk žít až do spokojeného důchodu. Dnes je situace podobná, až na to, že „spokojená ignorance“ jaksi velmi tvrdě naráží na existenční nejistotu.

Být poslušný musí člověk především v zaměstnání. Patří-li mezi ty šťastnější, jejichž řady se kvapem uží, má smlouvu na dobu neurčitou a nepotřebuje si přivydělávat ještě bokem. Někteří to mají ještě okouřeno hrozbou, že by se mohli dostat do finanční tísně, která jim neumožní splácet dluhy či hypotéku. To, co si člověk kdysi dovolil říct na závodní radě, na to si dnes netroufá ani pomyslet. Zkusili jste už svobodu slova u svého zaměstnavatele? A zkusili jste demokracii na pracovišti? Jsou to úžasně principy. Ale k čemu, když si o nich můžeme jen číst v médiích, která navíc patří někomu, kdo žije naprosto odlišný život od těch našich?

A jak je tomu mimo pracoviště? Zkusili jste už někdy něco ovlivnit, na něco upozornit, něco změnit? Režim nám nabízí tuto možnost: „Založte si stranu, dostaňte se do parlamentu a pak můžete měnit.“ Kdyby to nebylo tak tragické, člověk by se zasmál. Ne nadarmo je nejpřesnější označení režimu „buržoazní demokracie“. Ano, můžete chodit k volbám, ale možnost vyhrát mají z naprosté většiny opět jen ti, co na to mají nebo je podporuje někdo, kdo na to má. A to naprosta většina z nás rozhodně není. Naši roli je jen vzhazovat lístky.

Můžete vyjít do ulic a demonstrovat. Nesmíte ale šlapat mocným na kuří oka. Nejlépe se tudíž vykiří vředy ty, kdo s nimi nějakým způsobem souzní, i když se vyjadřují třeba ostřeji. Oblíbeným tématem je nenávisť vůči slabším a jiným, jednou proti Romům, pak zas proti bezdomovcům či nepřizpůsobivým, nebo aktuálně proti uprchlíkům.

Pozor ale, abyste se nezviditelnili tam, kde to není žádoucí. Prvně se dostanete na seznam „sprostých podezřelých“ - extrémistů, aktivistů a dalších potížistů. A když je represivním složkám líb, tak vám i trochu zatopí. Své by o tom mohli vyprávět třeba anarchisté, mezi něž vyslala policie agenti provokatéry, aby kuli pikle a následně poslali za mříže udivené idealisty.

Obvinění z výtržnictví, krádeže a poškození cizí věci nyní čelí uměleckí aktivisté ze skupiny Ztohoven. Mohli si sami pro sebe myslet, že prezident je pitomec. Ale ne, oni v převleku za kominiky zdolali střechu radního paláce a místo prezidentské standardy vyvěsili velké rudé trenky. Vyjádřili svůj názor na prezidenta, který „se nestydí úběc za nic“, způsobem, který byl vidět. Nyní jim hrozí až tři roky odnětí svobody a je po nich požadována evidentně přemrštěná náhrada škody ve výši téměř sto tisíc korun.

Další příklad kriminalizace odporu se táhne od letošního léta, kdy dva sociální aktivisté chtěli upozornit poslance na první oběť novely zákona o pomoci v hmotné nouzi, člověka, kterého s novelou spojená existenční nejistota dovedla až k sebevraždě. Jeden z aktivistů si lehl před sněmovnou na zem a druhý kolem něho naspřejoval obrys těla. Zároveň probíhala modlitba za mrtvého. Aktivisty záhy sebrala policie. Obrys těla byl před vchodem do Poslanecké sněmovny nasprejován dočasně značkovacím sprejem, který byl už v době vyloučení zadržovaných smyt. Oba muži byli přesto zcela nesmyslně odsouzeni podle tzv. protispřežerského zákona, muž, který nakreslil obrys ležící postavy, konkrétně na šest měsíců podmíněně s odkladem na jeden rok.

Režim se tolik nebojí slova přímé akce. Akce, která má potenciál upozornit na problémy. Akce, která dokáže spojit lidi dohromady. Akce, na niž „občan nemá právo“, protože ten má přece „právo volit“. Volit předem připravené kandidáty. Volit jednou za několik let.

Režim utahuje své represivní šrouby, represivním složkám jsou navýšeny rozpočty, policie nakupuje programy, které jí zešíroka umožňují šmírovat telefonní a počítačovou komunikaci, agenti provokatéři vyrábějí „nepřátele státu“. A nic nenasvědčuje tomu, že by chtěli polevit. Jediného, čeho se skutečně bojí, je, že se přestaneme bát. Že se přestaneme krčit před zaměstnavateli, mořit se kvůli dluhům a hypotékám. Že přestaneme držet hubu a krok. Že přestaneme respektovat nespravedlivé rozdělení společenského bohatství. Že přestaneme nenávidět slabší a obrátíme se proti mocným, kteří nám šlapou na krky a žijou z našeho otročení.

A3 – listopad 2015

O ČEM BY SE MĚLO MLUVIT

Veřejný prostor - což je ostatně i prostor nástěnných novin A3 - je až po okraj naplněn tématem tzv. uprchlické krize a všemi skandály a špatnostmi, které se v souvislosti s ním dějí. Ač se jedná bezesporu o velice důležité téma, zakrývá problémy, které jsou bolestně přítomné v naší společnosti a na které bychom se měli zaměřit. Ti v moci, ať již ekonomické či politické, musí skákat radostí nad vši tou energií a aktivitou, která je místo oprávněného odporu proti nim zaměřená proti zoufalým lidem prchajícím za normálním životem bez války a utrpení.

Jako typický příklad zastíněného problému nám může posloužit chystaná Transatlantická zóna volného obchodu (TTIP) otevírající dveře velkému byznysu a propůjčující dosud nevídané možnosti pro prosazování pochybných zájmů velkých korporací. Zatímco v Německu nedávno proti TTIP demonstrovalo asi čtvrt milionu lidí, v ČR není po adekvátní zpětné vazbě ani vidu, ani slechu. Pozornosti se jí tu dostává snad pouze od nepoučitelných „potížistů“, jako jsme například my, anarchisté.

Ani nemluvě o nedávno schváleném prolomení těžebních limitů na severu Čech, které by snad kdykoli jindy bylo zásadním tématem a učitě by se proti němu zvedl zaslužený odpor. Místo toho jsou na arcích konaných proti prolomení k vidění takřka jen dlouhodobí aktivisté a členové profesionálně aktivistických organizací à la Greenpeace. Zatímco média propírají skupinky uprchlíků, kteří sem omylem zabloudí, nebo nejnovější Zemanův skandál, težaři si mnou ruce.

Zatímco ze sebe xenofobní demagogové chrlí lež za lží, politici se přetahují o nesmysly a Západ s Východem si poměrují rakety, policie vesele buzeruje a zastrašuje za naprosté apatie veřejnosti sociální aktivisty a anarchisty snažící se o změnu společnosti k lepšímu, konstruuje šílená obvinění a hřeje se na výsluní své nedotknutelnosti. A jak by ne, když sociální aktivismus pro nemalé množství lidí znamená „sluníčkářství“ a pro ty zaslepenější vlastizradu.

Je smutně ironické, když se stále ukazuje, že jsou to především ti, kteří poukazují do zbláznění na negativní projevy islámu v oblasti rovnoprávnosti žen a sexuálních menšin, kdo současně zastávají krajně konzervativní, sexistická a homofobní stanoviska. V zemi, kde je tristně nízké povědomí o problematice znásilnění a lidem s menšinovou orientací se stále nedostává adekvátního respektu, nastává panika při pohledu na ženu se zahalenými vlasy.

Co na tom, že se naše životy v kapitalismu podobají depremujícímu kolovrátku práce, spánku a utrácení peněz? Že je svoboda redukována na možnost výběru mezi Colou a Pepsi, demokracie na kus papíru vhozený jednou za pár let do urny a etika na zásadu „pohoda, hlavně že z toho mám prachy“? Vždyť do Evropy přichází někdo, koho jsme v životě neviděli!

Opravdu budeme nadávat na uprchlíky, Romy, homosexuály nebo kohokoli jiného, kdo bude zrovna trendy obětním beránkem, místo toho, abychom začali racionálně hledat skutečné problémy a řešení? Je jen otázkou času, kdy se objeví teorie, podle které i za špatné pracovní podmínky, buzeraci v práci, sociální nejistoty a řadu dalších souvisejících průserů, které se dotýkají mnoha tisíců lidí, mohou ti nejvíc utlačovaní.

Jsmo zvyklí, že donekonečna opakujeme věci, které téměř nikdo neposlouchá, a jsme vysmíváni, sledováni a občas perzekvováni za své aktivi-

Nakladatelství Anarchistické federace

anarchistická revue Existence

4/2015 - TAJNÍ A REPRESE

Lovci z FBI / Kdo ohlídá hlídače? / Případ Tarnac / Jaroslav Hašek / Poučení vyšetřováním / Gulagy 21. století / Represivní tolerance / Místo určení: Keletí / Abeceda revolucionáře / Arménie / ...

3/2015 - ÚSPĚCHY

Stop TTIP / 1. máj 2015 / Za Káchou / Graeber: Šok z vítězství / Psychoterapie protestu / Naplňování cílů / Za čím se ohlédnout? / Tiché revoluce / G. Pinelli / Fénix / Rozhovor s AFA / Klinika / ...

2/2015 - RADIKÁLNÍ LEVICE

Jak jsem válčil s trockisty / Anarchistická hypotéza / Voie communiste / Občanská válka na Ukrajině / Revoluční smolař / Rozhovor s aktivistou ABC / Den pro Kliniku / FNB Hradec Králové / Západní terorismus / ...

1/2015 - COMMONS

Jak dopadly komunálky / 17. listopad / Reprodukce jako sdílení statek / Obecně sdílené statky proti kapitalismu / Klinika / Alternativa na Blízkém východě / Markelov a Baburová / Duch Frestonie / Max Šcur / ...

(ročníky 2010-2014 za sníženou cenu 20 Kč)

komiksová edice

- sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-
- sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-
- sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-
- sv. 5 - LIKVIDÁTOR 52 stran / 50,-

brožury a knihy

- OKUPAČNÍ KUCHAŘKA 60 stran / 20,-
- HRANICE AKTIVISMU 56 stran / 48,-
- COMUNISMO LIBERTARIO 56 stran / 48,-
- SABATÉ - MĚSTSKÁ GUERRILLA VE ŠPANĚLSKU 124 stran / 100,-
- MARIKANSKÝ MASAHR 48 stran / 45,-
- JEDU DO MAGADANU 120 stran / 100,-
- ANARCHISTICKÁ PUBLICISTIKA 1990-2013 284 stran / 200,-
- TÁBOR SMRTI LETY 510 stran / 330,-
- BŮH A STÁT 192 stran / 198,-
- VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA 48 stran / 35,-
- NEVIDITELNÉ VRAŽDY 194 stran / 249,-
- HISTORIE ANARCHISMU NA KAVKAZE 40 stran / 25,-
- MICHAEL KÁCHA (1874-1940) 52 stran / 30,-

SOCIÁLNÍ PROTESTNÍ HNUTÍ V 21. STOLETÍ

56 stran / 30,-

UKRAJINA 2013-2014: POHLED ANARCHISTŮ

48 stran / 28,-

Aktuální přehled o všech vydaných publikacích a dalších materiálech, stejně jako seznam distribučních míst naleznete na webové stránce

nakladatelství.afed.cz

(v době vydání tohoto čísla je stránka dočasně mimo provoz)